

Strategia Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030

(projekt 14.04.2023 r.)

Spis treści

1	Podstawowe informacje o Gminie Uniejów	7
1.1	Położenie, powierzchnia, liczba mieszkańców	7
1.2	Kwalifikacja do obszarów strategicznej interwencji.....	11
1.3	Zasoby naturalne i uwarunkowania przyrodnicze.....	12
1.4	Walory kulturowe.....	16
1.5	Rys historyczny	18
2	Wymiar przestrzenny - model struktury funkcjonalno-przestrzennej	20
2.1	Położenie gminy i sieć osadnicza.....	21
2.2	Środowisko przyrodnicze – zasoby, ochrona, system powiązań przyrodniczych.....	25
2.3	Sieć transportowa	27
2.4	Kierunki rozwoju przestrzennego.....	29
3	Obszary strategicznej interwencji.....	31
3.1	Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	31
3.2	Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy.....	34
3.2.1	OSI I – Bieguny rozwoju – centra wybranych wsi i miasta Uniejowa.	34
3.2.2	OSI II - Uzdrowisko.....	35
3.2.3	OSI III – Infrastruktura techniczna	36
3.2.4	OSI IV – Zielony pierścień	37
4	Wnioski i rekomendacje	38
4.1	Sfera społeczna.....	38
4.2	Sfera gospodarcza	39
4.3	Sfera przestrzenno-środowiskowa	41
4.4	Podsumowanie diagnozy – syntetyczna analiza SWOT.....	45
4.5	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	47
5	Wizja i drzewo celów	52
5.1	Sfera gospodarcza – Cel strategiczny A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki.....	55
5.2	Sfera społeczna – Cel strategiczny B. Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych	59

5.3	Sfera środowiskowo-przestrzenna – Cel strategiczny C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny.....	65
5.4	Zgodność celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	69
6	Projekty.....	75
7	System realizacji strategii	86
7.1	System zarządzania i dokumenty wykonawcze.....	86
7.2	Zasady zarządzania strategią	89
7.3	Kryteria i tryb wyboru projektów do realizacji.....	89
8	System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii	92
8.1	Monitorowanie procesu wdrażania strategii	92
9	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	98
10	Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów	102

WSTĘP

Strategia rozwoju Gminy Uniejów 2022-2030 jest podstawowym dokumentem określającym na poziomie lokalnym wizję i cele oraz kierunki rozwojowe w wymiarze gospodarczym, społecznym oraz środowiskowo-przestrzennym.

Przygotowanie Strategii zostało poprzedzone etapem diagnostycznym składającym się m.in. z analizy statystycznej gminy, charakterystyki potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została sporządzona analiza SWOT oraz określone cele strategiczne oraz kluczowe działania rozwojowe i obszary interwencji, włącznie z wizją rozwoju oraz celem horyzontalnym.

Ważnym elementem dokumentu są strategiczne obszary projektowe wraz z projektami istotnymi dla rozwoju i realizacji przyjętych celów strategicznych.

Strategia zawiera model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, przybliżające dokument i odnoszące jego założenia do uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych dotyczących danego obszaru m.in. obszarów strategicznej interwencji określonych z poziomu krajowego, regionalnego oraz lokalnego, istotnych pod względem ww. uwarunkowań dla rozwoju Gmina Uniejów.

W ramach Strategii został przedstawiony także system realizacji oraz ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania.

Kluczowym dokumentem odniesienia w procesie tworzenia Strategii rozwoju Gminy Uniejów 2022-2030 były założenia i informacje zawarte Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Wykaz skrótów

BDL – Bank Danych Lokalnych

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

JST – Jednostka/i Samorządu Terytorialnego

KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

KPZK 2030 – Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

KSRR 2030 – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

MRL - Monitor Rozwoju Lokalnego

MŚP – Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

OOŚ – Ocena Oddziaływania na Środowisko

OSI – Obszary Strategicznej Interwencji

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PEFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PFU - Program Funkcjonalno-Użytkowy

PM10 – Mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 10 μm .

PM2,5 – Mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 2,5 μm .

PPP – Partnerstwo Publiczno-Prywatne

PROW 2021-2027 – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021 – 2027

PZPWŁ 2030+ - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+

RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

SIM - Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych

SKR – Spółdzielnia Kółek Rolniczych

SOR - Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

SRW – Strategia Rozwoju Województwa

SRWŁ 2030 – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

UP 2021-2027 – Umowa Partnerstwa 2021-2027

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa

1 Podstawowe informacje o Gminie Uniejów

Celem niniejszej części dokumentu jest przedstawienie podstawowych danych i charakterystyki Gminy, identyfikacji uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych- oraz analizy potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych wraz z określeniem głównych wyzwań i strategicznych kierunków rozwoju.

Dane wykorzystane do analiz diagnostycznych pochodzą przede wszystkim z krajowej statystyki publicznej (m.in.: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Finansów), zasobów informacyjnych i dokumentów strategicznych Gminy.

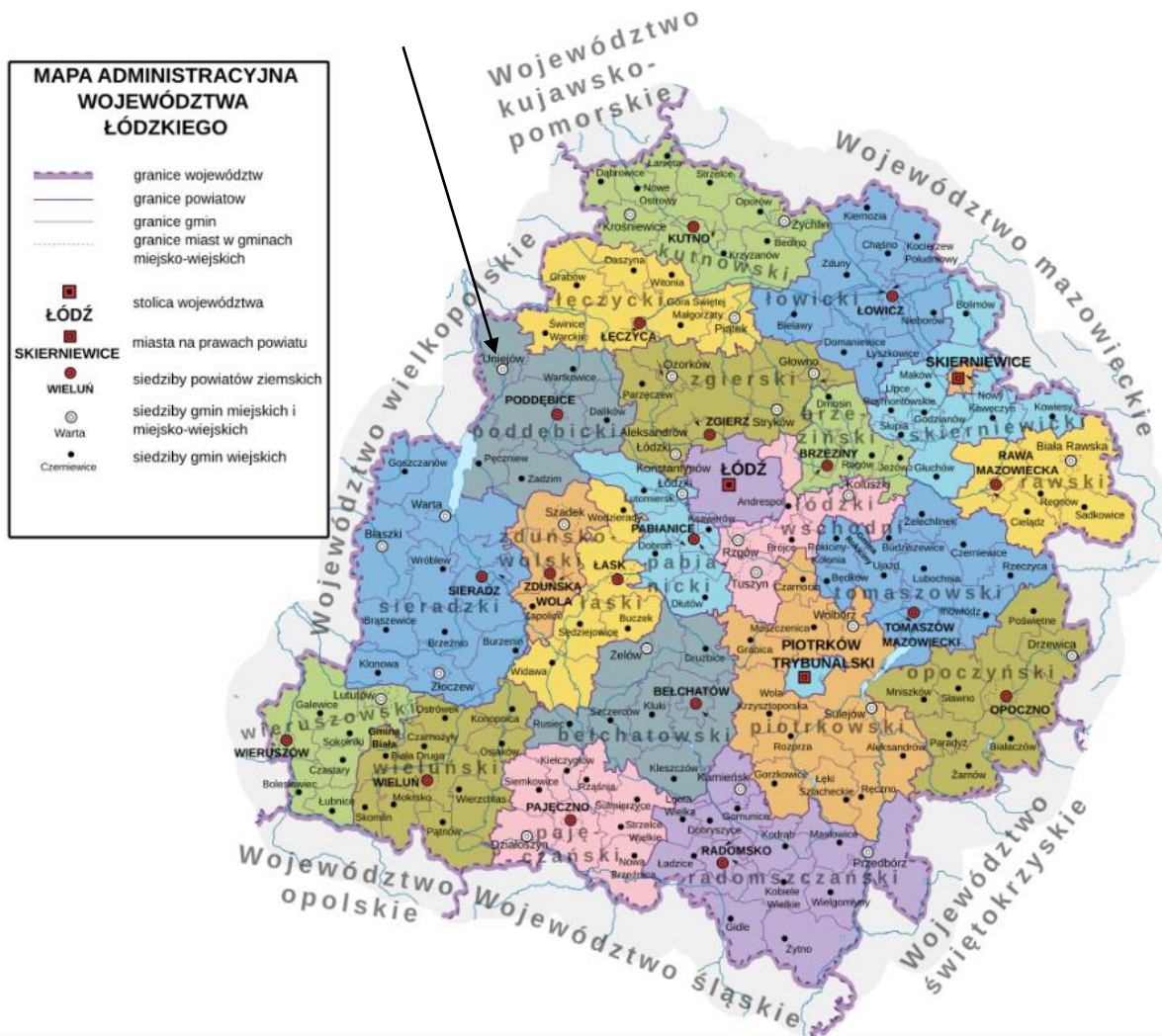
1.1 Położenie, powierzchnia, liczba mieszkańców

Gmina Uniejów to leżąca na północnym zachodzie województwa łódzkiego gmina miejsko-wiejska, której sieć osadniczą tworzą 34 miejscowości – miasto Uniejów oraz podzielone na 30 sołectw wsie średnie (Ostrowsko, Spycimierz, Wilamów), wsie małe i bardzo małe. Siedzibą władz gminy jest miasto Uniejów.

Gmina zajmuje powierzchnię 129 km² (12.901 ha) co stanowi 14,64% powierzchni powiatu i 0,71% powierzchni województwa. Miasto Uniejów zajmuje powierzchnię 12 km² (1.223 ha), stanowi to 9,3% powierzchni gminy.

W 2021 roku gmina zamieszkała była zgodnie z danymi GUS przez 6 889 osoby (wg. NSP 2021 r. 6807) co stanowi ok. 17 % ludności powiatu), w tym 3051 mieszkało w mieście. Odsetek ludności miejskiej w 2021 r. wyniósł 43%. Jest niższy niż średni wskaźnik krajowy (59,8 %) i woj. łódzkiego (61,9%).

Rysunek 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat poddębicki, gmina Uniejów

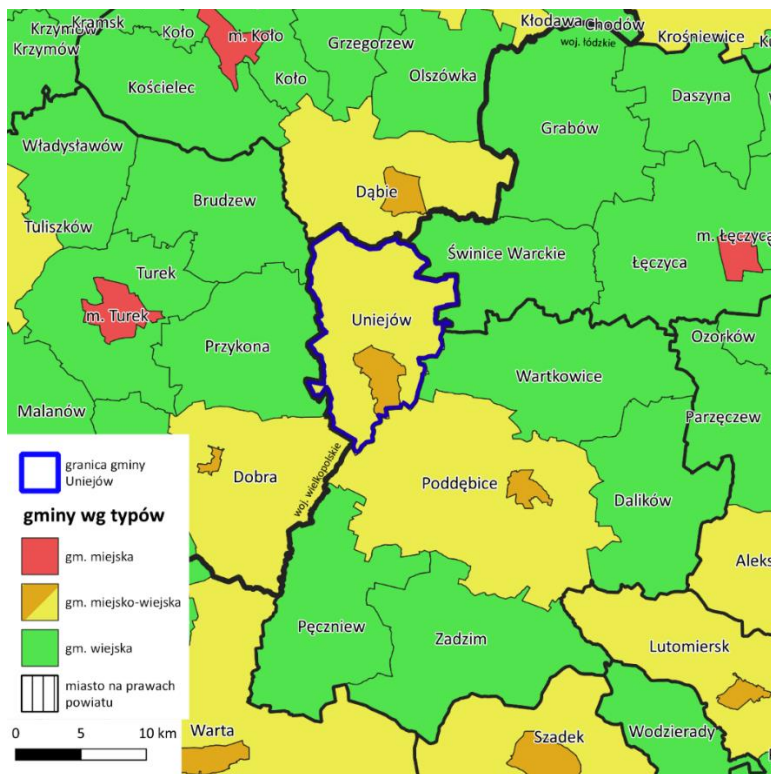

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%82%C3%B3dzkie

Gmina Uniejów graniczy:

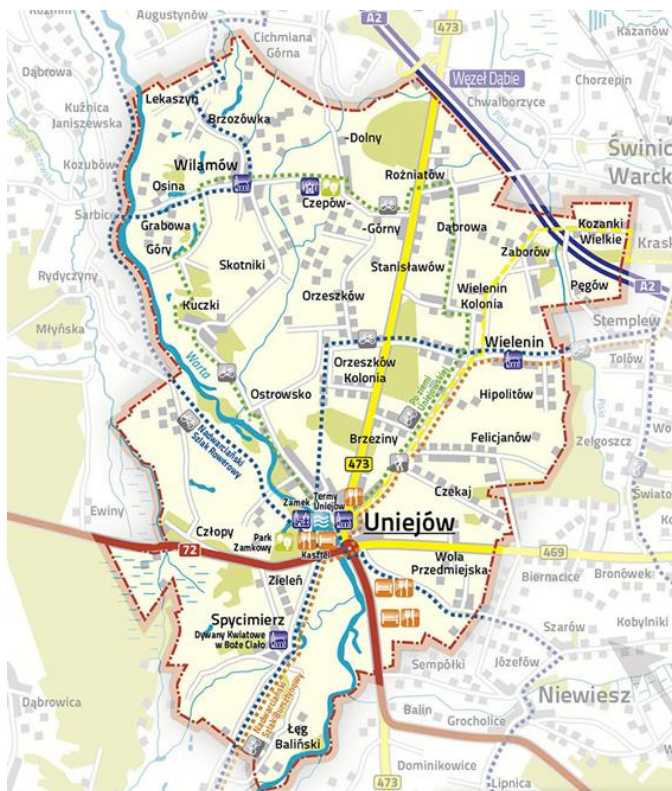
- z gminą Świnice Warckie i gminą Wartkowice od wschodu,
- z gminą Poddębice od południowego zachodu,
- z gminą Przykona z województwa wielkopolskiego od zachodu,
- z gminą Dobra z województwa wielkopolskiego od południowego zachodu,
- z gminą Brudzew w województwa wielkopolskiego od północnego zachodu,
- z gminą Dąbie z województwa wielkopolskiego od północy.

Rysunek 2 Podział administracyjny gminy Uniejów i jej otoczenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT.

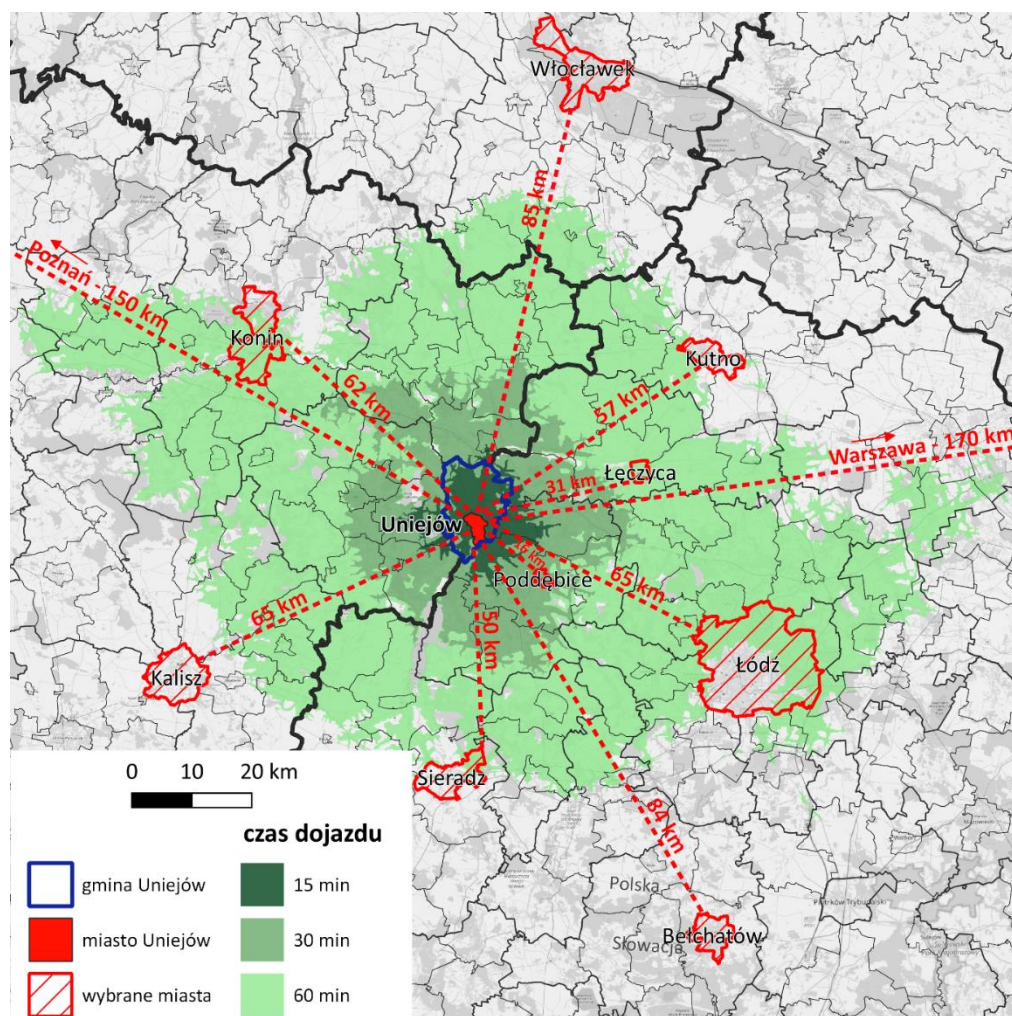
Rysunek 3 Mapa Gminy Uniejów

Źródło: <http://online.smartlink.pl>

Miasto Uniejów leży w zasięgu 60 min dojazdu do granic Łodzi i mniej niż 30 min do miasta powiatowego Poddębice. Odległość miasta i gminy Uniejów do innych średnich miast jest znacząca. Jedynie miasta średnie i małe (Turek, Łęczyca, Poddębice) znajdują się w dostępności do 30 min. Miasta średnie o randze subregionalnej, jak Konin, Kalisz, Sieradz, a także Kutno znajdują się w odległości od 50 do 65 km, tj. w danych przypadkach ponad 60 min drogi samochodem.

Rysunek 4 Odległości Uniejowa od wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie TravelTime Analytics

Położenie obszaru gminy w oddaleniu od Łodzi i innych dużych miast ogranicza możliwości dostępu mieszkańców gminy do usług i miejsc pracy oferowanych przez duże miasta. Gmina ma możliwość wykorzystania atrakcji turystycznych lub rekreacyjno-wypoczynkowych obszaru w ofercie jednodniowej lub weekendowej skierowanej do mieszkańców Łodzi i innych ww. miast, jednak istotnym ograniczeniem jest stosunkowo długi czas podróży.

1.2 Kwalifikacja do obszarów strategicznej interwencji

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 określono 5 rodzajów obszarów strategicznej interwencji (OSI) wynikających z delimitacji zarówno, z poziomu krajowego (Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wraz z aktualizacją), jak i z poziomu regionalnego:

1. Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarczej (poziom krajowy),
2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (poziom krajowy i regionalny),
3. Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych (poziom regionalny),
4. Obszar transformacji górniczo-energetycznej (poziom regionalny),
5. Miejskie Obszary Funkcjonalne problemowe (poziom regionalny).

Gmina Uniejów zgodnie z ww. OSI, została zakwalifikowana z poziomu krajowego (KSRR 2030) do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz z poziomu regionalnego do obszaru walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją działania powinny zmierzać do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego, poprzez m.in.: rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, działania w zakresie aktywizacji zawodowej, rozwój infrastruktury technicznej, poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych¹.

Dla obszaru walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych w gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej oraz zwiększania jej opłacalności, m.in. poprzez: dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, racjonalne stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin, polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, wspieranie przetwórstwa rolno – spożywczego, rozwój współpracy oraz rynków lokalnych i targowisk. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie m.in.: system rolnictwa zrównoważonego, rozwój produkcji ekologicznej, wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą związaną z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

¹ SRWŁ 2030, s.101

Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne, poprzez interwencje z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową).

Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta – ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich².

1.3 Zasoby naturalne i uwarunkowania przyrodnicze

Gmina leży na obszarze płaskiej, mocno zdenudowanej moreny dennej ze zlodowacenia środkowopolskiego, wyniesionej średnio na wysokość od 108 do 118 m n.p.m. Środkową, wschodnią i południową część gminy tworzy płaska równina zwana Kotliną Uniejowską. Powierzchnia gminy opada w kierunku północnym ku dolinie Neru i zachodnim ku dolinie rzeki Warty. Ponad połowa terenu gminy to wysoczyzna morenowa, która silnie kontrastuje z dnem rzeki Warty poprzez stromo zarysowaną, malowniczą skarpe. Charakterystyczną cechą doliny Warty są pola wydmowe o nieuregulowanych, wydłużonych i rozczłonkowanych kształtach z piasków drobnoziarnistych i pylastych³.

Gmina i miasto Uniejów charakteryzują się przeciętnymi warunkami glebowymi. Nie występują tu gleby klas I i II. Najlepsze gleby klas II i IV znajdują się głównie w środkowej i wschodniej części gminy – od Woli Przedmiejskiej na południu po Roźniatów i Czepów na północy.

Tabela 1 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE UNIEJÓW

LP.	UŻYTKI ROLNE	POWIERZCHNIA: CAŁA GMINA [ha]	POWIERZCHNIA: TERENY WIEJSKIE [ha]	PWOERZCHNIA: MIASTO UNIEJÓW [ha]
	Obszar gminy	12.901	11.678	1.223
1	Użytki rolne razem	10.904	9.974	930
2	Użytki rolne – grunty orne	7.684	7.005	679

² SRWł 2030, s. 101-102

³ Źródło: Program Rozwoju Lokalnego Gminy Uniejów 2007-2015

3	Użytki rolne – sady	94	80	14
4	Użytki rolne – łąki trwałe	810	799	11
5	Użytki rolne – pastwiska trwałe	1.655	1.508	147
6	Lasy i grunty leśne	1.188	1.147	41
7	Pozostałe grunty	813	561	252

Źródło: Gmina Uniejów

Ponad 83% obszaru gminy stanowią użytki rolne. Gleby na terenie Gminy Uniejów są w dużej mierze zdegradowane za sprawą znacznego zakwaszenia oraz zubożenia w składniki mineralne takie jak fosfor, potas, magnez. Powoduje to, wraz z ogólną niską jakością gleb, iż gmina nie posiada korzystnych warunków do rozwoju rolnictwa.

Gmina Uniejów usytuowana jest w Niece Szczecińsko - Łódzko - Mazowieckiej. Nieckę budują głównie margle, wapienie margliste, opoki, gezy, piaskowce z glaukonitem oraz iły, mułki, piaski ilaste. Na szczególną uwagę zasługują pokłady **węgla brunatnego** w środkowej części Gminy oraz **torfy** i przewarstwione iłami i gliną, które wypełniają obniżenia dolinne i starorzecza znajdujące się w północnej i północno – zachodniej części Gminy. Do głównych bogactw naturalnych Gminy zaliczyć należy:

- utwory kredowe w postaci margli w Roźniatowie i Czepowie,
- pokłady żwiru i piasku w Roźniatowie,
- pokłady gliny w okolicach Wielenina,
- gaz ziemny,
- wody termalne.

Zasoby powierzchniowe wód w gminie to przede wszystkim rzeki. Przez gminę przepływa Warta i Pisia. Są one klasyfikowane w I i II klasie czystości wód.

Na szczególną uwagę zasługują występujące na terenie Gminy wody termalne. Zostały one rozpoznane i udokumentowane w rejonie Uniejowa. Należą do wód chlorkowo-sodowych i zawierają znaczne ilości związków o specyficznej aktywności farmakologicznej, które można wykorzystać do celów gospodarczych, profilaktyki leczniczej, rekreacji oraz prowadzenia intensywnych rolniczych pod szkłem i folią. Wody termalne w Uniejowie charakteryzują się temperaturą 68°C przy wypływie.

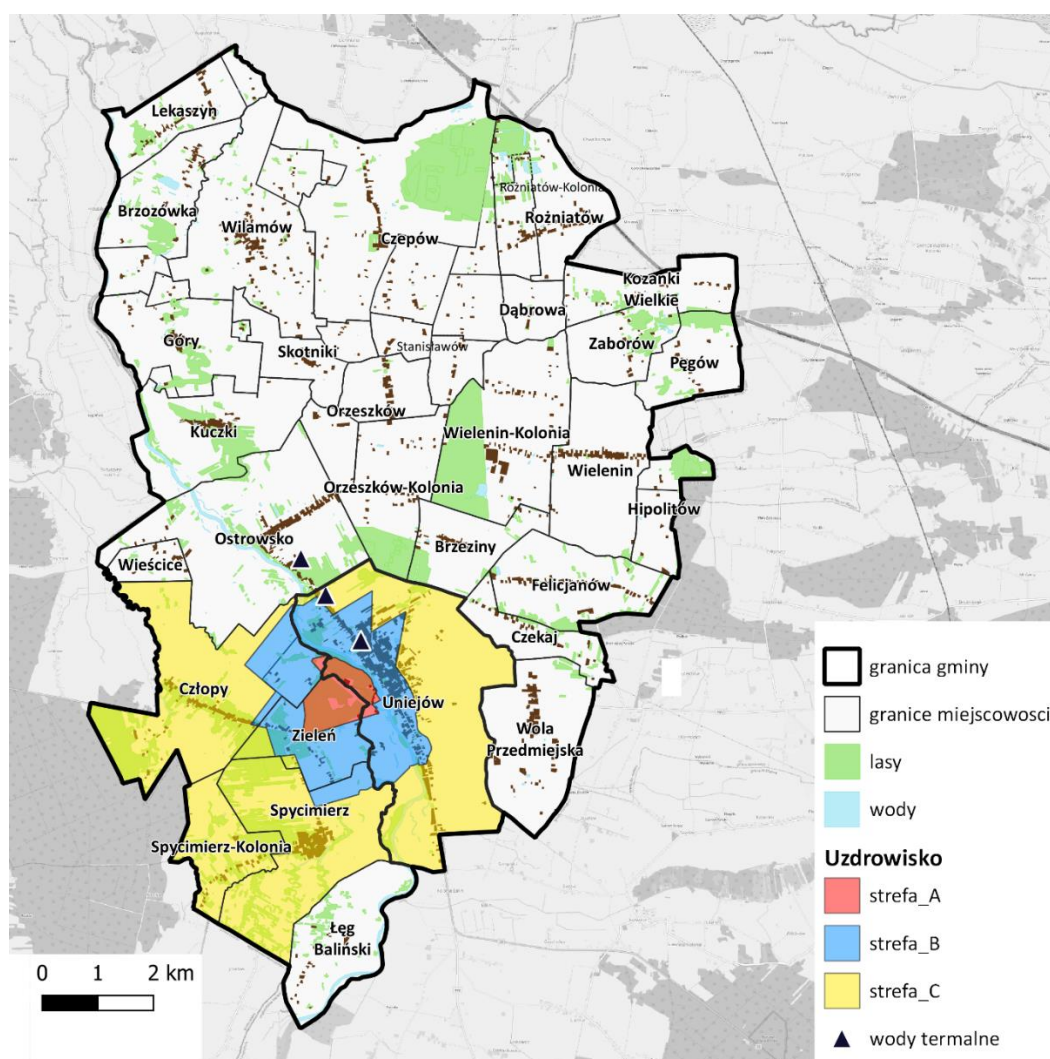
Dzięki wykorzystaniu wód geotermalnych w gminie można stwierdzić, że ody stanowią jeden z najważniejszych zasobów naturalnych gminy.

Wody termalne eksploatowane są przy wykorzystaniu trzech odwiertów o głębokości od 2.031 m do 2.665 m i znajdują zastosowanie m.in. przy leczeniu chorób: reumatoidalnych, ortopedyczno-urazowych, dyskopatiach i nerwicach.

Od roku 2012 miasto posiada status miejscowości uzdrowskiej. Podstawą do nadania statusu uzdrowska były właściwości miejscowych ciepłych wód leczniczych, zawierających m.in. siarkę, radon, fluor, chlorki miedzi i żelaza, związki kwasu metakrzemowego oraz jod, którego zawartość jest taka jak w Bałtyku.⁴

Powierzchnia uzdrowska w gminie zajmuje łącznie 3 207 ha (tj. 25% powierzchni gminy), obejmuje miasto Uniejów oraz cztery sołectwa: Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Człopy i jest podzielona na trzy strefy uzdrowskie A, B, C.

Rysunek 5 Strefy uzdrowskie na obszarze gminy Uniejów

Źródło: <http://spd.pgi.gov.pl/PSHv8/Psh.html>

⁴ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2013-2020

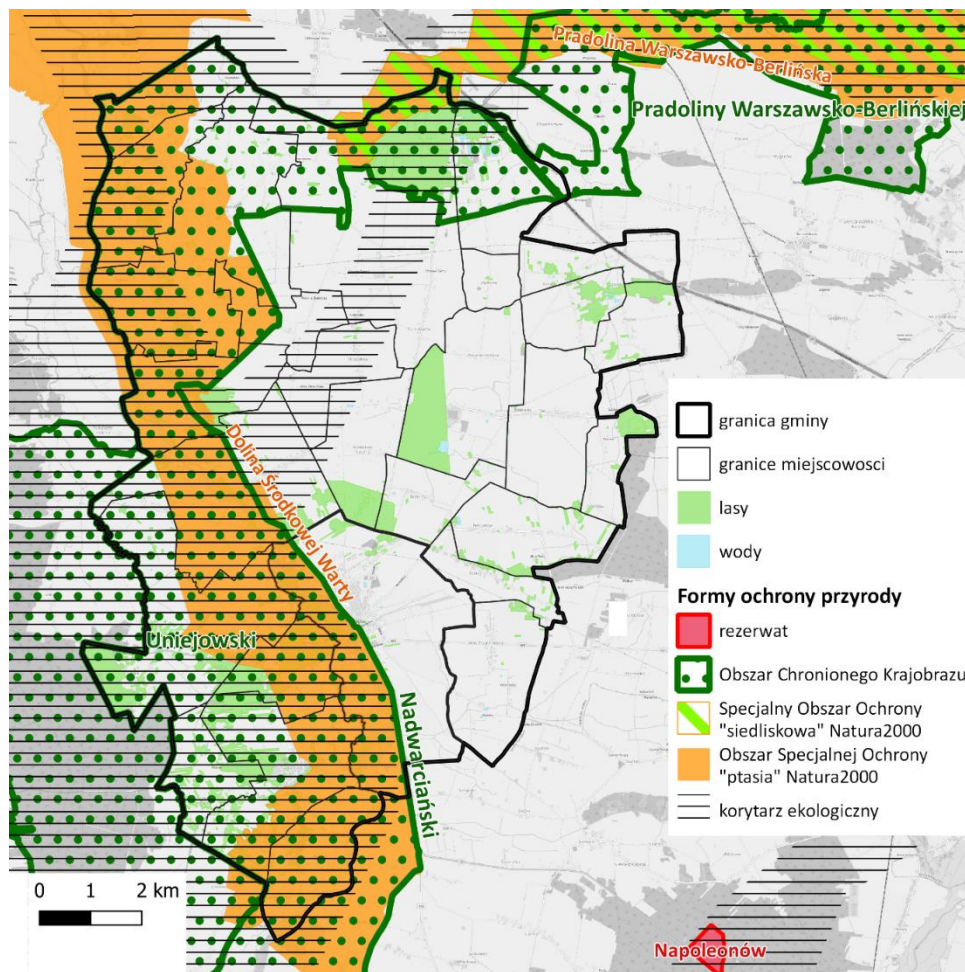
Lasy zajmują 10,5% powierzchni gminy Uniejów. Dominują tu lasy sosnowe. W północnej części Kościenicy występują kępki lasu łąkowego. Do drzewostanu gminy zaliczamy olchy, jesiony, topole, lipy, klony, kasztany, akacje i brzozy. Dużą część obszaru gminy zajmuje roślinność łąkowa i bagienna. Ponadto lasy słyną ze zwierzyny łownej i grzybów.

Ponad 47% powierzchni gminy stanowią tereny prawnie chronione. W dolinie rzeki Warty utworzono obszar ochrony przyrody. Do głównych walorów doliny niewątpliwie należy zaliczyć unikalną roślinność oraz unikatowe ostoje ptactwa.

Blisko 30% terenu Gminy położone jest na Obszarze Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z koncepcją Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET ochroną został objęty obszar doliny Warty z rzadką roślinnością, niskimi torfowiskami, słonymi śródładowymi łąkami oraz ostoją ptactwa.

Na terenie Gminy Uniejów wyznaczony został również chroniony obszar, w ramach programu Natura 2000. Obejmuje on dolinę Warty pomiędzy wsią Balin (koło Uniejowa) i Dębno (koło Nowego Miasta n. Wartą). Dolina ma szerokość od 500 m do ok. 5 km, wypełniona jest przez mady i piaski. Jedynie w bezodpływowych obniżeniach występują niewielkie powierzchnie płytkich torfów.

Rysunek 6 Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOS, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Ponadto na terenie gminy Uniejów możemy znaleźć kilka pomników przyrody. Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami.

1.4 Walory kulturowe

Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej i świeckiej. Do rejestru zabytków wpisane są między innymi następujące obiekty :

- kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP (Uniejów),
- cerkiewka z 1885 roku – została wzniesiona z inicjatywy właściciela majątku położonego w pobliżu Uniejowa, hrabiego Aleksandra Tolla. Niewielką cerkiew zbudowano na planie krzyża greckiego, z pojedynczą kopułą otoczoną czterema sterczynami z krzyżami. Niższy poziom w kaplicy pełnił funkcję krypty, w której pochowano fundatora,

jego żonę oraz syna Sergiusza. W 1945 pozostałości trumien i zwłok zakopano w pobliżu kaplicy, po stronie zachodniej (Uniejów),

- zamek z XIV wieku, istniał tu już w XII wieku gród obronny, w chwili obecnej w zamku znajduje się hotel (Uniejów),
- park przy zamku z II połowy XIX wieku (Uniejów),
- dwór przy ulicy Kościelniczej z 1845 roku, obecnie pełni funkcję Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Uniejowie,
- park dworski z I połowy XIX wieku (Czepów).

Poza budowlami oficjalnie wpisanymi do rejestru zabytków, na terenie gminy, znajduje się jeszcze wiele innych wartych obejrzenia obiektów, między innymi Spycimierz. Jest jedna z najstarszych w Polsce parafii. Słynie z tradycji „kwiatnych dywanów” układanych w dzień Bożego Ciała.

Ponadto przez gminę przebiega wiele szlaków turystycznych, zarówno pieszych, rowerowych jak i kajakowych. Osoby, które wybierają się w te rejony mogą skorzystać z bogatej oferty:

- Nadwarciański Szlak Rowerowy wiodący z Poznania wzdłuż Warty do Konina, Koła i Kłodawy, przez Uniejów do Zbiornika Jeziorsko. Trasa szlaku przebiega przez najbardziej atrakcyjne – przede wszystkim pod względem przyrodniczym – tereny, wiodące wzdłuż rzeki Warty,
- Szlak „Gorące Źródła” – jego długość wynosi 14 km i biegnie przez: Gąsioro - Wielenin - Wielenin Kol. - Orzeszków Kol. - Uniejów - Wola Przedmiejska – Zbysław,
- Szlak „Po Ziemi Uniejowskiej” – Jego trasa przebiega przez Uniejów - Ostrowsko - Kuczki - Góry - Wilamów - Czepów - Roźniatów - Wielenin - Czekaj – Uniejów,
- Łódzki Szlak Konny,
- Szlak turystyczny – Historyczny: Piątek - Tum - Łęczycza - Byszew - Besiekiery - Uniejów – Spycimierz,
- Szlak turystyczny – Sakralny: Piątek - Tum - Łęczycza - Kłodawa - Uniejów - Świnice Warckie,
- Szlak turystyczny – Patriotyczny: Piątek - Tum - Łęczycza - Grabów - Chełmno - Dąbie - Uniejów,
- Szlak turystyczny – Przyrodniczy: Witów - Piątek - Góra Św. Małgorzaty - Rybitwy - Dąbie - Uniejów,
- Szlak turystyczny – Techniki: Łęczycza - Kłodawa – Uniejów.

Rysunek 7 Trasa Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego

Źródło: www.srodawlkp-powiat.pl

1.5 Rys historyczny

Historia Uniejowa sięga prawie tysiąca lat wstecz. Pierwsze wzmianki o miejscowości wtedy znanej jako Unieievo pochodzą z bulli papieża Innocentego II, wydanej w 1136 roku. Miejscowość została wspomniana jako osada położona w pobliżu Spycmierza, który należał do gnieźnieńskich arcybiskupów. W późniejszych latach ranga i znaczenie Uniejowa zaczęła wzrastać. Wiązało się to z wpływem Kościoła na rozwój miasta. Pierwszym arcybiskupem był obecny patron miasta – Błogosławiony Bogumił.

Przywilej lokacyjny Uniejów odebrał z rąk arcybiskupa Jakuba Świnki jeszcze przed rokiem 1290. W 1331 roku miasto zostało splądrowane, zniszczone i spalone przez Krzyżaków. Na drugą połowę XIV i wiek XV przypadło duże ożywienie miejscowości pod względem gospodarczym i ludnościowym. Rozwijało się tutaj rzemiosło, kuśnierstwo, tkactwo, szewstwo, krawiectwo. Powstały cechy rzemiosł, liczne targi i jarmarki przyciągały wielu gości z sąsiednich miejscowości. Działali tu także piekarze, rzeźnicy i prasotowicze (sprzedawcy soli, mięsa). W tym czasie arcybiskup Jarosław Bogoria Skotnicki wznosił kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP.

Na lewym brzegu Warty, arcybiskupi gnieźnieńscy, wybudowali zamek obronny w latach 1360-1365. Przechowywali w nim w czasie wojen swój skarbiec, księgi oraz archiwa. Odbywały się tutaj synody diecezjalne i zjazdy duchowieństwa. Siedzibą arcybiskupów zamek był aż do końca XVIII wieku.

Potop szwedzki, podobnie jak w wielu innych miastach, spowodował ogromne szkody. Uniejów zaczął podupadać na skutek zniszczeń i pożarów spowodowanych działaniami wojennymi. Po II rozbiórze Polski władze pruskie przeprowadziły sekularyzację dóbr arcybiskupich, a w roku 1836 dobra uniejowskie wraz z miastem i zamkiem przejął hrabia Karol Toll. Hrabia był generałem armii carskiej, posiadał wielkie dobra. Zarządzał nimi

w sposób przemyślany i rozsądny. Był wyznania prawosławnego. Rodzina Tollów była właścicielem zamku do odzyskania niepodległości w 1918 roku.

Władze carskie odebrały Uniejowowi prawa miejskie w 1870 roku. Miasto odzyskało je dopiero po I Wojnie Światowej w 1919 roku. W 1939 roku 25 Dywizja Piechoty generała Franciszka Altera z Armii „Poznań” bohatersko broniła przeprawy przez Wartę. To wydarzenie upamiętnia dziś pomnik w centrum miasta. W czasie działań wojennych miasto i jego mieszkańcy ponieśli ogromne straty. Wymordowano wszystkich nauczycieli w obozach masowej zagłady z Uniejowa i okolicznych wiosek. Ślady zniszczeń wojennych usuwano jeszcze wiele lat po zakończeniu II Wojny Światowej.

Kolejnym okresem, w którym miasto zaczęło się dynamicznie rozwijać są lata 80. i 90. XX wieku. Powstała wtedy szkoła, bloki mieszkalne, przychodnia, apteki, banki oraz pawilony handlowe. Najnowsza historia to czas dynamicznych zmian społecznych i gospodarczych. Ważnym impulsem dla nich było odnalezienie i wykorzystanie wody geotermalnej oraz szanse związane z pozyskaniem funduszy unijnych na inwestycje. Uniejów od 2012 roku ma status miejscowości uzdrowiskowej i stawia na rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych.⁵

Herb gminy Uniejów: na błękitnej tarczy herbowej znajduje się złoty krzyż łaciński ponad trzema srebrnymi liliami w układzie w roztrój. Geneza i przeobrażenia herbu gminy Uniejów pozostają w ścisłym związku z heraldyką arcybiskupstwa gnieźnieńskiego oraz symboliką ośrodków miejskich należących niegdyś do kapituły gnieźnieńskiej. Herb znany jest już od XVI wieku.

⁵ Źródło: <http://uniejow.pl/>

2 Wymiar przestrzenny - model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazuje elementy wymiaru przestrzennego, które powinny znaleźć się w strategii gminy. Zgodnie z Art. 10e. ust. 3. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy [...] przygotowanej na potrzeby tej strategii oraz określa w szczególności:

- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa [...] wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;

W świetle Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (projekt zmian z 11.10.22.) zakłada się (Art. 13a-b), wprowadzenie planu ogólnego, którego ustalenia określać będzie się na podstawie polityki przestrzennej gminy określonej w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;

Strategia w każdym swoim wymiarze (projektowym, finansowym, przestrzennym) obejmuje jednolity horyzont czasowy o wymiarze ok. 10 lat, umożliwiając dokończenie jednej pełnej perspektywy finansowej UE.

Strategia z perspektywnym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej uwzględnia planowane działania zamieszczone w dokumentach planowania przestrzennego na poziomie regionalnym lub lokalnym. Zgodnie z projektem ustawy prognozy wykonywane są na okres do 20 lat.

Zgodnie Ustawą o samorządzie gminnym (projekt zmian z 11.10.22.) Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (MSF-P), rozumiany jest jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym **określający**:

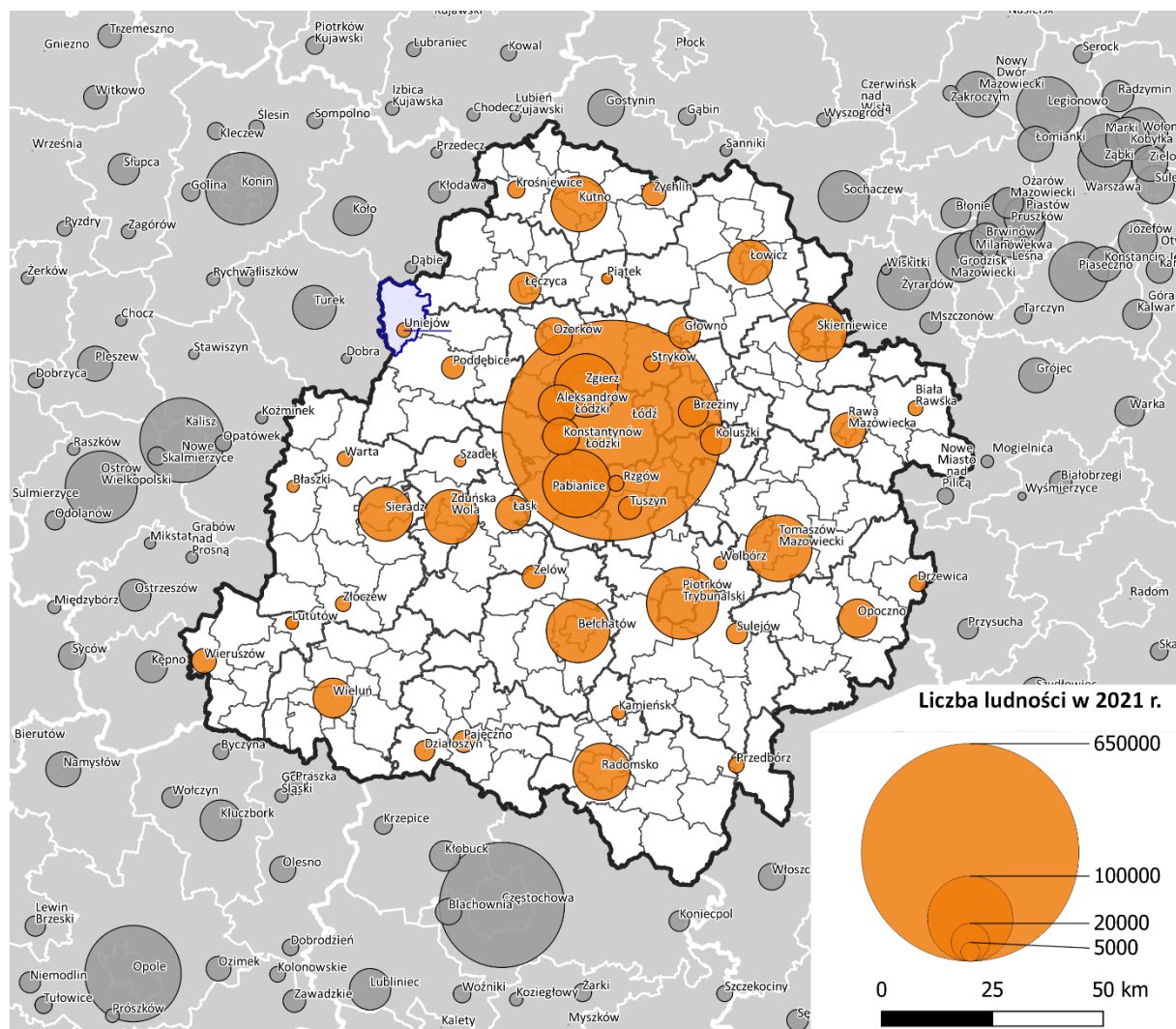
- a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- b) system powiązań przyrodniczych,
- c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

2.1 Położenie gminy i sieć osadnicza

Rozkład przestrzenny ośrodków miejskich na woj. łódzkiego wykazuje hierarchiczny układ miast i miasteczek pełniących funkcje ośrodków usługowych. Miasta średnie skupione są głównie wokół ośrodka wojewódzkiego. Gęstość sieci miast wzrasta wraz ze zbliżaniem się do Łodzi. Na peryferiach województwa odległości między miastami są znaczne co ogranicza dostęp do usług na niektórych terenach. Gmina Uniejów, z miastem Uniejów zaliczanym do kategorii bardzo małych, otoczona jest miastami małymi (np. Poddębice, Łęczyca) i średnimi (np. Turek, Koło).

Uniejów znajduje się z zasięgu obsługi miasta Poddębice – stolicy powiatu – w zakresie zadań realizowanych przez samorząd powiatowy. Natomiast w sferze pozostałych usług ponadlokalnych uzależniony jest od dostępności konkurencyjnej oferty usługowej sąsiadujących miast.

Rysunek 8 Sieć miast w otoczeniu gminy Uniejów

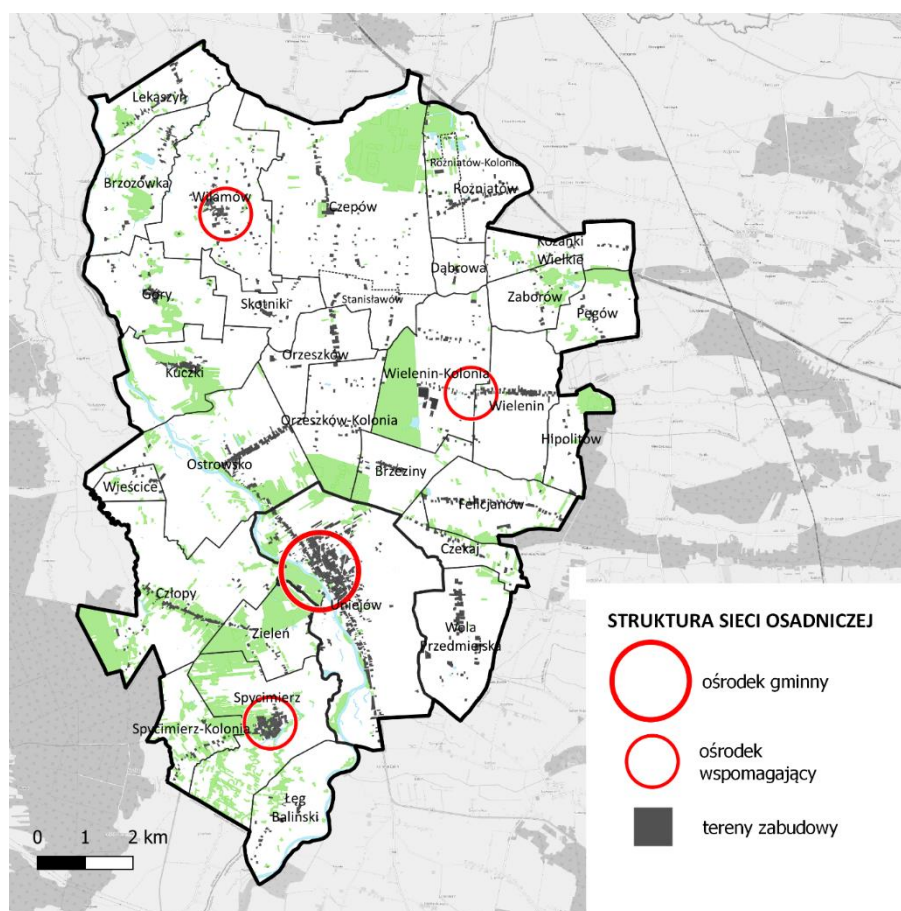
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Uniejów oraz miejscowości wiejskie:

- Wsie średnie (300 – 500 mieszkańców) – Ostrowsko, Spycimierz, Wilamów,
- Wsie małe (150 – 300 mieszkańców) – Czepów, Człopy, Felicjanów, Roźniatów-Kolonia, Stanisławów, Wielenin, Wielenin-Kolonia, Wola Przedmiejska,
- Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) – Brzeziny, Brzozówka, Czekań, Dąbrowa, Góry, Hipolitów, Kozanki Wielkie, Kuczki, Lekaszyn, Łęg Baliński, Orzeszków, Orzeszków-Kolonia, Pęgów, Roźniatów, Skotniki, Spycimierz-Kolonia, Wieścice, Zaborów, Zieleń.

Miasto Uniejów stanowi ośrodek gminny skupiający najważniejsze funkcje administracyjne, usług społecznych i komercyjnych. W mieście i jego bezpośrednim sąsiedztwie skupione są także funkcje ponadlokalne związane z funkcjonowaniem uzdrowiska. Wsie Spycimierz, Wilamów oraz Wielenin stanowią ośrodki wspomagające. We wsiach tych zlokalizowane są szkoły podstawowe (w Spycimierzu szkoła działała do 2021 r.), kościoły parafialne oraz usługi podstawowe, w tym handel. Historia ww. miejscowości, struktura zabudowy, funkcje społeczne oraz potencjał wyrażony w kierunkach rozwoju zabudowy w obowiązującym SUIKZP gminy Uniejów pretendują je do miana ośrodków wspomagających ośrodek gminny.

Rysunek 9 Sieć osadnicza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT, www.geoportal.gov.pl.

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Na podstawie analiz zwartości zabudowy, jej wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, wyznaczono obszary o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (WZS). Uznano, że są to obszary, które wykazują określony stopień zwartości zabudowy, posiadają dostęp do sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, do podstawowych usług publicznych oraz transportu publicznego.

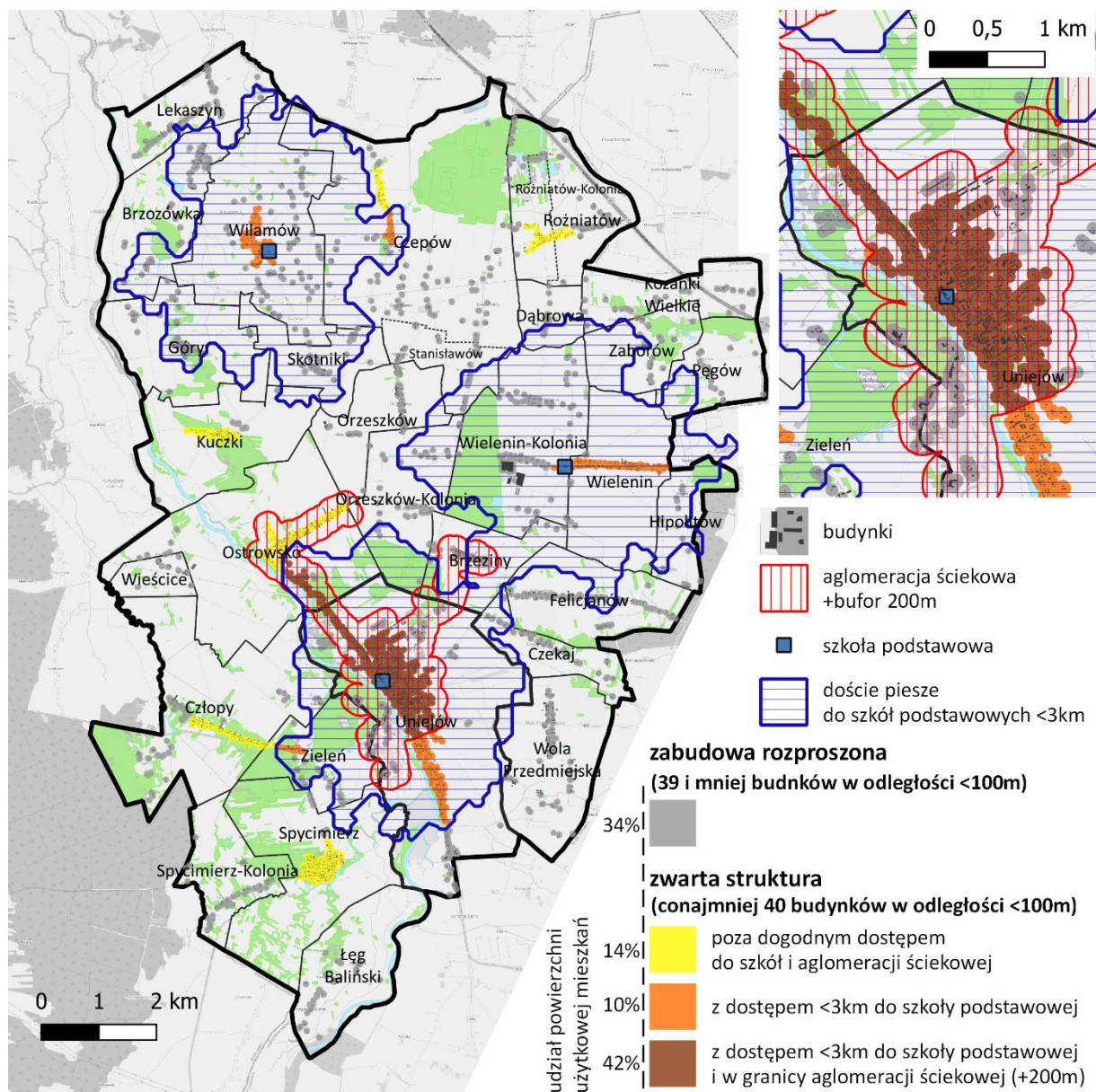
Za minimalny stopień zwartości struktur zabudowy przyjęto zgrupowanie co najmniej 40 budynków, niebędących budynkami o funkcji pomocniczej⁶, w którym odległości pomiędzy sąsiadującymi budynkami nie przekraczają 100 m. Za obszary posiadające dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przyjęto te, które położone są w granicach wyznaczonych aglomeracji wodno-ściekowych przyjmując dodatkowo bufor 200 m. Za obszary wyposażone w wystarczającym stopniu w infrastrukturę społeczną przyjęto te, które położone są w odległości do 3000 m od szkoły podstawowej.

W praktyce planistycznej przyjmuje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej to tereny o wysokim stopniu zwartości zabudowy, wyposażone w układ dróg (ulic) oraz w niezbędną infrastrukturę społeczną i techniczną w takim zakresie, że zlokalizowanie na tych obszarach nowej zabudowy nie wymaga istotnych inwestycji infrastrukturalnych.

Obszar niespełniający jednej z dwóch ww. dostępności do aglomeracji wodno-ściekowej lub szkół uznany został za nie w pełni niewykształcony, ale zwarty obszar (ZS).

⁶ Wyłączone budynki rolnicze, magazyny, garaże.

Rysunek 10 Struktura zabudowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT, www.geoportal.gov.pl.

Ocena zwartości i rozproszenia zabudowy w gminie Uniejów

Na mapie analitycznej przedstawiono analizę zwartości zabudowy na terenie gminy Uniejów. W analizie za minimalny stopień zwartości struktur zabudowy przyjęto zgrupowanie co najmniej 40 budynków, niebędących budynkami o funkcji pomocniczej, w którym odległości pomiędzy sąsiadującymi budynkami nie przekraczają 100 m (obrys poprowadzony w odległości 50 m od zewnętrznych krawędzi skrajnych budynków). Tak wyznaczone obszary zwartej zabudowy obejmują ok. 66% wszystkich terenów zabudowy na terenie gminy. Pozostałe 34% terenów zabudowy występuje w formach mniejszych zgrupowań zabudowy (poniżej 40 budynków) i w formie zabudowy rozproszonej.

Na terenie gminy dominuje regularna, planowa zabudowa miejska Uniejowa oraz otaczająca zabudowa o charakterze wiejskim, o niskiej intensywności, rozciągnięta wzdłuż dróg. Jedną z nielicznych wsi o odmiennej strukturze jest Spycimierz, który w XIV w. otrzymał lokację miejską. Gród utracił znaczenie na rzecz sąsiedniego Uniejowa w XV w, kiedy został zdegradowany.

Strukturę mniej rozciągniętą od pozostałych wsi ulicowych wykazuje też Wilamów. Większość obszaru północnej części gminy, poza kilkoma obszarami zwartymi, stanowi zabudowa rozproszona, często samotnicza. Zabudowa zwarta skupiona jest głównie w mieście i we wsiach z nim graniczących. Zabudowa podmiejska, poza ww. Spycimierzem ma charakter wsi ulicowych.

Obszar aglomeracji wodno-ściekowej obejmuje jedynie miasto Uniejów i wsie sąsiadujące, położone na północ od niego.

2.2 Środowisko przyrodnicze – zasoby, ochrona, system powiązań przyrodniczych

Gmina Uniejów leży w granicach mezoregionu Kotlina Kolska, tuż przy granicy z Wysoczyzną Łaską, Kotliną Sieradzką i Wysoczyzną Turecką⁷ stanowiącą część makroregionu Nizina Południowowielkopolska.

Terytorium gminy tworzy płaska, mocno zdenudowana morena denną ze zlodowacenia środkowopolskiego, wyniesiona średnio na wysokość od 108 do 118 m n.p.m. Środkową, wschodnią i południową część gminy tworzy płaska równina zwana Kotliną Uniejowską. Powierzchnia gminy opada w kierunku północnym ku dolinie Neru i zachodnim ku dolinie rzeki Warty. Ponad połowa terenu gminy to wysoczyzna morenowa, która silnie kontrastuje z dnem rzeki Warty poprzez stromo zarysowaną, skarpę. Charakterystyczną cechą doliny Warty są pola wydmowe o nieuregulowanych, wydłużonych i rozczłonkowanych kształtach z piasków drobnoziarnistych i pylastych⁸.

Gmina i miasto Uniejów charakteryzują się przeciętnymi warunkami glebowymi. Nie występują tu gleby klas I i II. Najlepsze gleby klas II i IV znajdują się głównie w środkowej i wschodniej części gminy – od Woli Przedmiejskiej na południu po Roźniatów i Czepów na północy.

Ponad 83% obszaru gminy stanowią użytki rolne. Gleby na terenie Gminy Uniejów są w dużej mierze zdegradowane za sprawą znacznego zakwaszenia oraz zubożenia w składniki mineralne takie jak fosfor, potas, magnez. Powoduje to, wraz z ogólną niską jakością gleb, iż gmina nie posiada korzystnych warunków do rozwoju rolnictwa.

Gmina Uniejów usytuowana jest w Niece Szczecińsko - Łódzko - Mazowieckiej. Nieckę budują głównie margle, wapienie margliste, opoki, gezy, piaskowce z glaukonitem oraz iły,

⁷ Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

⁸ Źródło: Program Rozwoju Lokalnego Gminy Uniejów 2007-2015

mułki, piaski ilaste. Na szczególną uwagę zasługują pokłady węgla brunatnego w środkowej części Gminy oraz torfy i przewarstwione iltami i gliną, które wypełniają obniżenia dolinne i starorzecza znajdujące się w północnej i północno – zachodniej części Gminy. Do głównych bogactw naturalnych Gminy zaliczyć należy:

- utwory kredowe w postaci margli w Roźniatowie i Czepowie,
- pokłady żwiru i piasku w Roźniatowie,
- pokłady gliny w okolicach Wielenina,
- gaz ziemny,
- wody termalne.

Zasoby powierzchniowe wód w gminie to przede wszystkim rzeki. Przez gminę przepływa Warta i Pisia. Są one klasyfikowane w I i II klasie czystości wód.

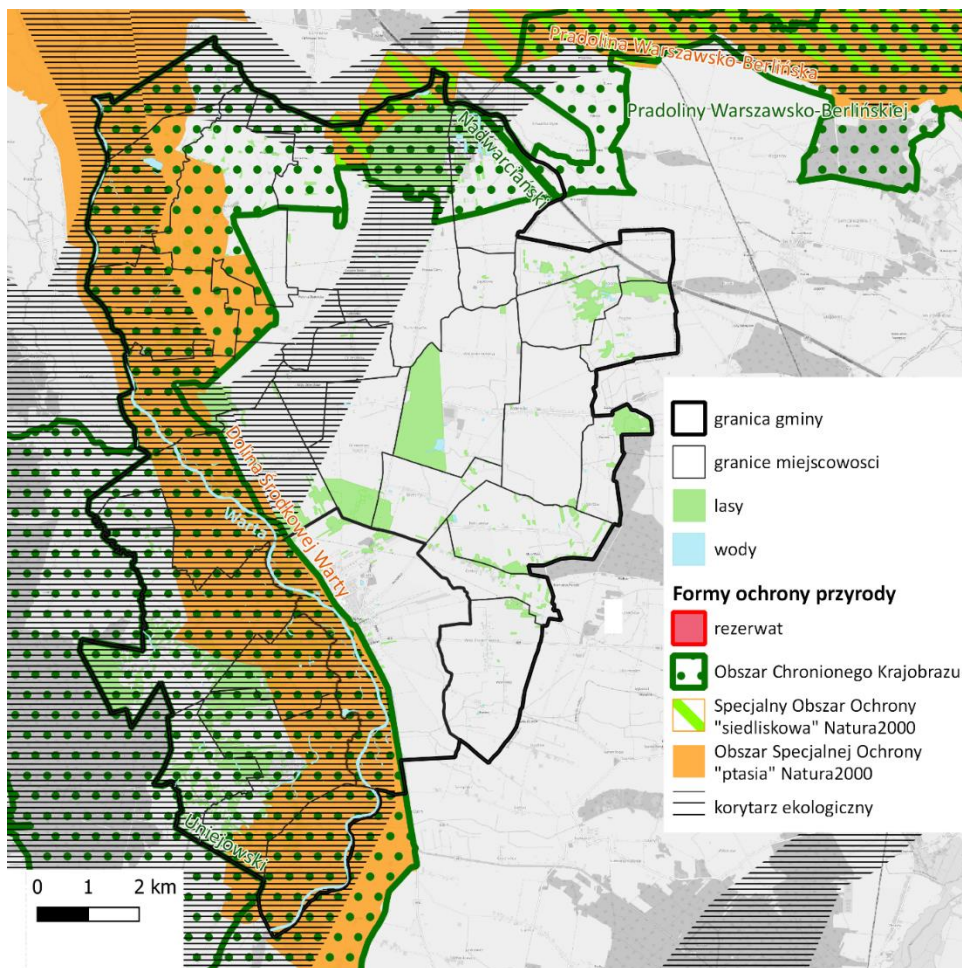
Występujące na terenie Gminy wody termalne w okolicach miasta Uniejowa należą do wód chlorkowo-sodowych i zawierają znaczne ilości związków o specyficznej aktywności farmakologicznej, które można wykorzystać do celów gospodarczych, profilaktyki leczniczej, rekreacji oraz prowadzenia intensywnych rolniczych pod szkłem i folią. Wody termalne w Uniejowie charakteryzują się temperaturą 68°C przy wypływie. Od roku 2012 miasto posiada status miejscowości uzdrowiskowej. Podstawą do nadania statusu uzdrowiska były właściwości miejscowych ciepłych wód leczniczych, zawierających m.in. siarkę, radon, fluor, chlorki miedzi i żelaza, związki kwasu metakrzemowego oraz jod, którego zawartość jest taka jak w Bałtyku.

Lasy zajmują 9,2% powierzchni gminy Uniejów. Dominują tu lasy sosnowe. W północnej części Kościenicy występują kępki lasu łęgowego. Do drzewostanu gminy zaliczamy olchy, jesiony, topole, lipy, klony, kasztany, akacje i brzozy. Dużą część obszaru gminy zajmuje roślinność łąkowa i bagienna. Ponadto lasy słyną ze zwierzyny łownej i grzybów.

Ponad 47% powierzchni gminy stanowią tereny prawnie chronione skupione szczególnie w dolinie rzeki Warty. Do głównych walorów doliny niewątpliwie należy zaliczyć unikalną roślinność oraz unikatowe ostoje ptactwa. Jednym z najbardziej charakterystycznych elementów terenów nadwarciańskich są liczne oczka wodne tzw. torfiarki. Na tym porośniętym szuwarem błotnym obszarze występują gniazda łąkowe m. in. gęsi gęgawki, łabędzia niemego, krzyżówki, cyraneczki kulika, mewy śmieszki, perkoza i żurawia.

Obszar doliny jest w zróżnicowanym stopniu przekształcony przez człowieka oraz różnorodnie użytkowany. Na obszarze Kotliny Kolskiej rzeka jest obustronnie obwałowana - obszary zalewowe znajdują się w strefie międzywala oraz w ujściach rzek Proсны i Kiełbaski. Dolina Konińsko-Pyzdrska w swojej zachodniej części nie została obwałowana i podlega okresowym zalewom. Teren ten jest zajęty przez mozaikę ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, zadrzewień łągowych oraz zarastających szuwarem starorzeczy.

Rysunek 11 Formy ochrony przyrody w gminie Uniejów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOS, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Do najważniejszych form ochrony przyrody w gminie należy zaliczyć części większych jednostek:

- 2 obszary chronionego krajobrazu
 - „Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej”
 - „Nadwarciański”)
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowy
 - „Zespół Park Podworski w Czepowie Dolnym”
 - „Uroczysko Zieleni”
- 3 Obszary Natura 2000
 - „Specjalny Obszar Ochrony Pradolina Bzury-Neru”
 - „Obszar Specjalnej Ochrony Pradolina Warszawsko-Berlińska”
 - „Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Środkowej Warty”
- 5 użytków ekologicznych
- 9 pomników przyrody

2.3 Sieć transportowa

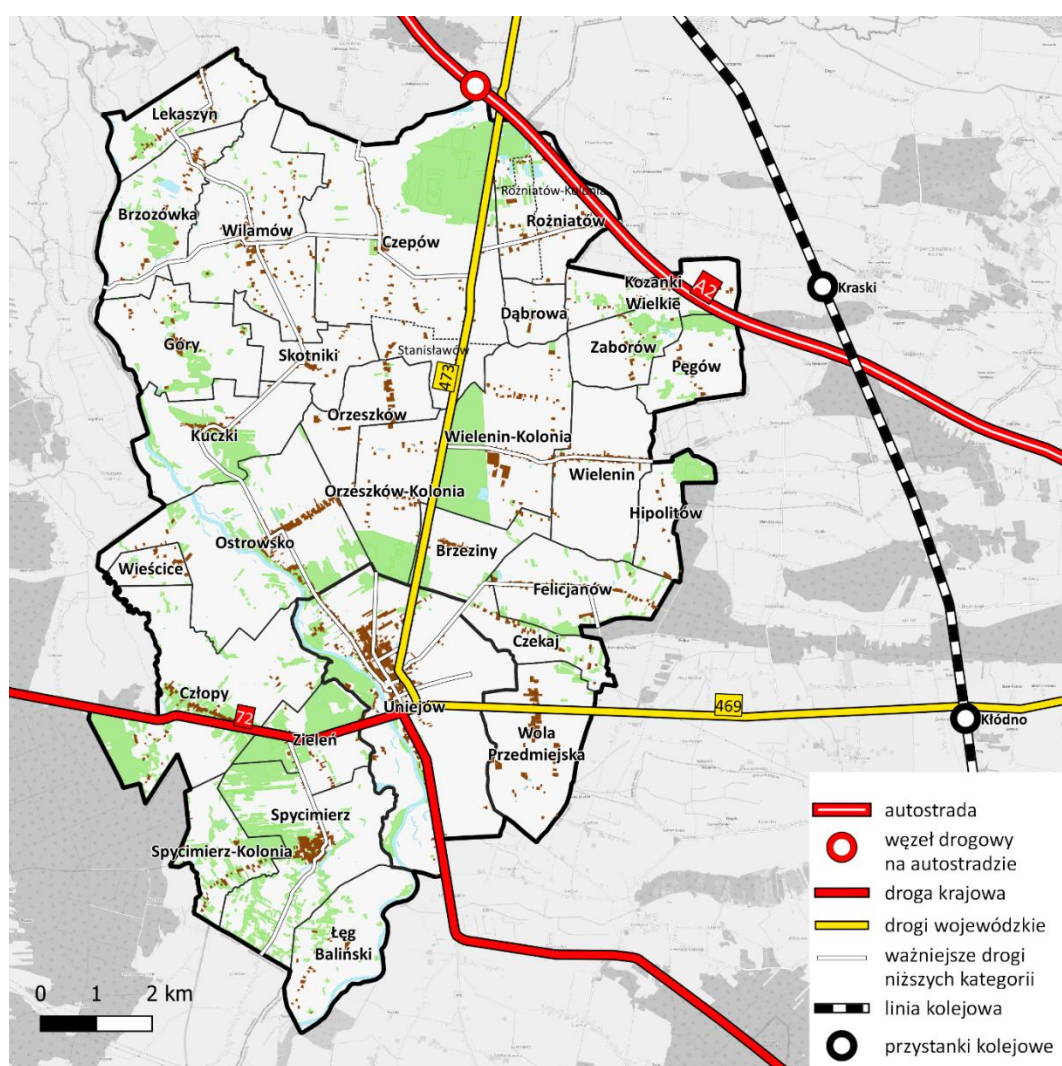
Do głównych korytarzy transportowych gminy należą:

- trasa drogi krajowej nr 72 Rawa Mazowiecka – Łódź – Konin na odcinku o długości 8,589 km.
- trasa autostrady A2 (Autostrada Wolności) o łącznej długości 3,881 km. Najbliższy węzeł umożliwiający wjazd na autostradę znajduje się poza obszarem gminy Uniejów w pobliskim Dąbiu, bezpośrednio przy granicy gminy
- trasy dwóch dróg wojewódzkich: z północy na południe o nr 473 (Koło – Łask) oraz z zachodu na wschód nr 469 (Uniejów – Łęczyca/Ozorków).

Na obszarze gminy nie znajduje się żadna linia kolejowa. Za wschodnią granicą gminy przebiega linia kolejowa nr 131 relacji Chorzów – Tczew. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach Kraski, Kłodno i dalej na południowym-wschodzie Poddębice.

W gminie Uniejów jest 2,4 km dróg dla rowerów.

Rysunek 12 . Sieć transportowa w gminie Uniejów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT, www.geoportal.gov.pl.

2.4 Kierunki rozwoju przestrzennego

Rozwój przestrzenny gminy Uniejów opiera się o 4 obszary wzrostu wskazane jako ośrodki gminny i wspomagające tj. miasto Uniejów oraz wsie Spycimierz, Wilamów oraz Wielenin. Główne obszary rozwojowe gminy to:

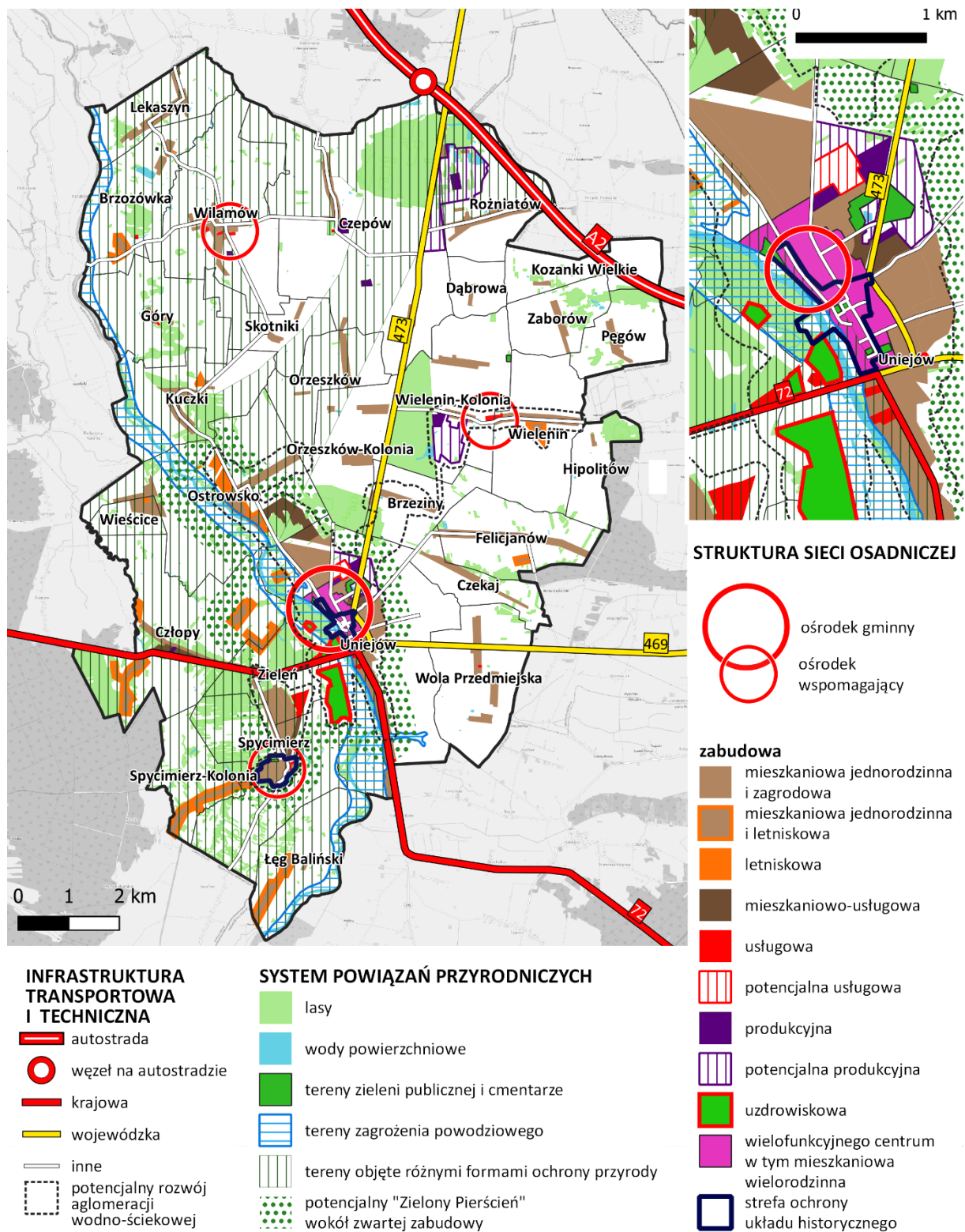
- tereny uzdrowiska w Uniejowie, na zachód od rzeki Warty w południowo-zachodnim rejonie miasta,
- tereny mieszkaniowo-usługowe w Uniejowie, w północnym rejonie miasta,
- tereny produkcyjne i usługowe w Uniejowie, w północno-wschodnim rejonie miasta,
- tereny mieszkaniowe i usługowe w Spycimierzu i Zieleninie,
- tereny produkcyjne we wsi Wielenin-Kolonia i Roźniatów,
- tereny mieszkaniowe i letniskowe we wsiach Człopy, Ostrowsko, Wielenin.

W związku z przeznaczonymi pod zabudowę terenami m.in. we wsiach Spycimierz, Zielenin i Wilamów należy przewidzieć potencjalną rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej na ww. obszary.

Tereny wskazywane jako rozwojowe oraz istniejąca zwarta zabudowa szczególnie miasta Uniejowa oraz wsi Spycimierz i Wilamów winny być zainwestowane w pierwszej kolejności, jako tereny wskazywane jako obszar zwartej i w pełni wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej. „Rozwój do wewnątrz” terenów zwartych wskazuje się jako jeden z priorytetów rozwoju przestrzennego gminy. Celem ograniczenia rozpraszania zabudowy, szczególnie wokół Uniejowa i ww. wsi wskazane jest utworzenie tzw. zielonego pierścienia mającego na celu wskazania wyraźnej granicy obszaru zurbanizowanego i krajobrazu otwartego (wyłączenie lub znaczne ograniczenie rozwoju zabudowy).

Zabudowa centrum miasta Uniejowa i jego najbliższego sąsiedztwa winna odbywać się z zachowaniem wielofunkcyjności obszaru.

Rysunek 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – rysunek zbiorczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rysunku Kierunków SUIKZP gminy Uniejów oraz bazy danych BDOT.

3 Obszary strategicznej interwencji

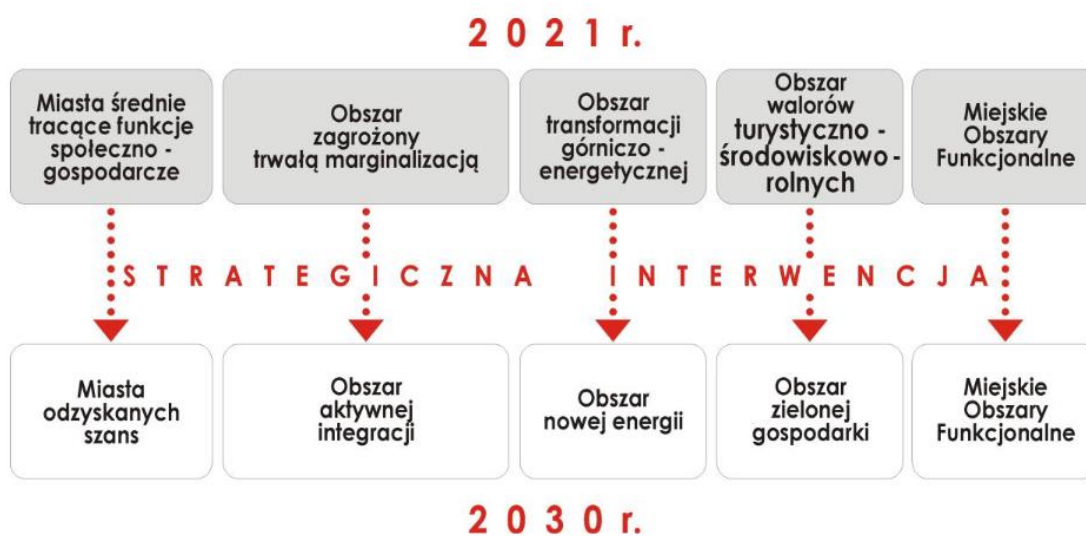
3.1 Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2030

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii wskazano OSI: krajowe (KSRR 2030), regionalne (SRWŁ 2030) oraz lokalne wynikające ze Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030.

W Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2030 wyznaczono 5 typów obszarów strategicznej interwencji (OSI) wynikających z delimitacji zarówno, z poziomu krajowego (Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wraz z aktualizacją), jak również z poziomu regionalnego:

1. Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarczej (poziom krajowy),
2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (poziom krajowy i regionalny),
3. Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych (poziom regionalny),
4. Obszar transformacji górniczo-energetycznej (poziom regionalny),
5. Miejskie Obszary Funkcjonalne problemowe (poziom regionalny).

Rysunek 14 Obszary strategicznej interwencji – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Gmina Uniejów znalazła się w dwóch OSI tj. w obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją (obszary aktywnej integracji) oraz w obszarze walorów turystyczno-środowiskowych (obszar zielonej gospodarki). Ogólne zapisy do ww. OSI znalazły odzwierciedlenie w OSI lokalnych tj. istotnych dla gminy, wskazanych w niniejszej strategii.

Obszary aktywnej integracji

Na obszary aktywnej integracji składają się obszary zagrożone trwałą marginalizacją wskazane z poziomu krajowego zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją) oraz komplementarne do nich regionalne obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ogółem na terenie województwa wyróżniono 25 takich gmin, w tym 18 poziomu krajowego (w tym: Uniejów).

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją charakteryzują się niską atrakcyjnością osadniczą, problemami demograficznymi, słabą dostępnością komunikacyjną, brakami w infrastrukturze komunalnej, niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem i obniżonym poziomem zamożności mieszkańców.

Na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją działania powinny zmierzać do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejsze działania obejmują m.in.: rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego, działania w zakresie aktywizacji zawodowej, poprawy kwalifikacji mieszkańców, integracji społecznej oraz rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej), poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych.

Rysunek 15 Obszary aktywnej integracji

Rysunek 16 Obszary zielonej gospodarki

Źródło: Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, s. 101

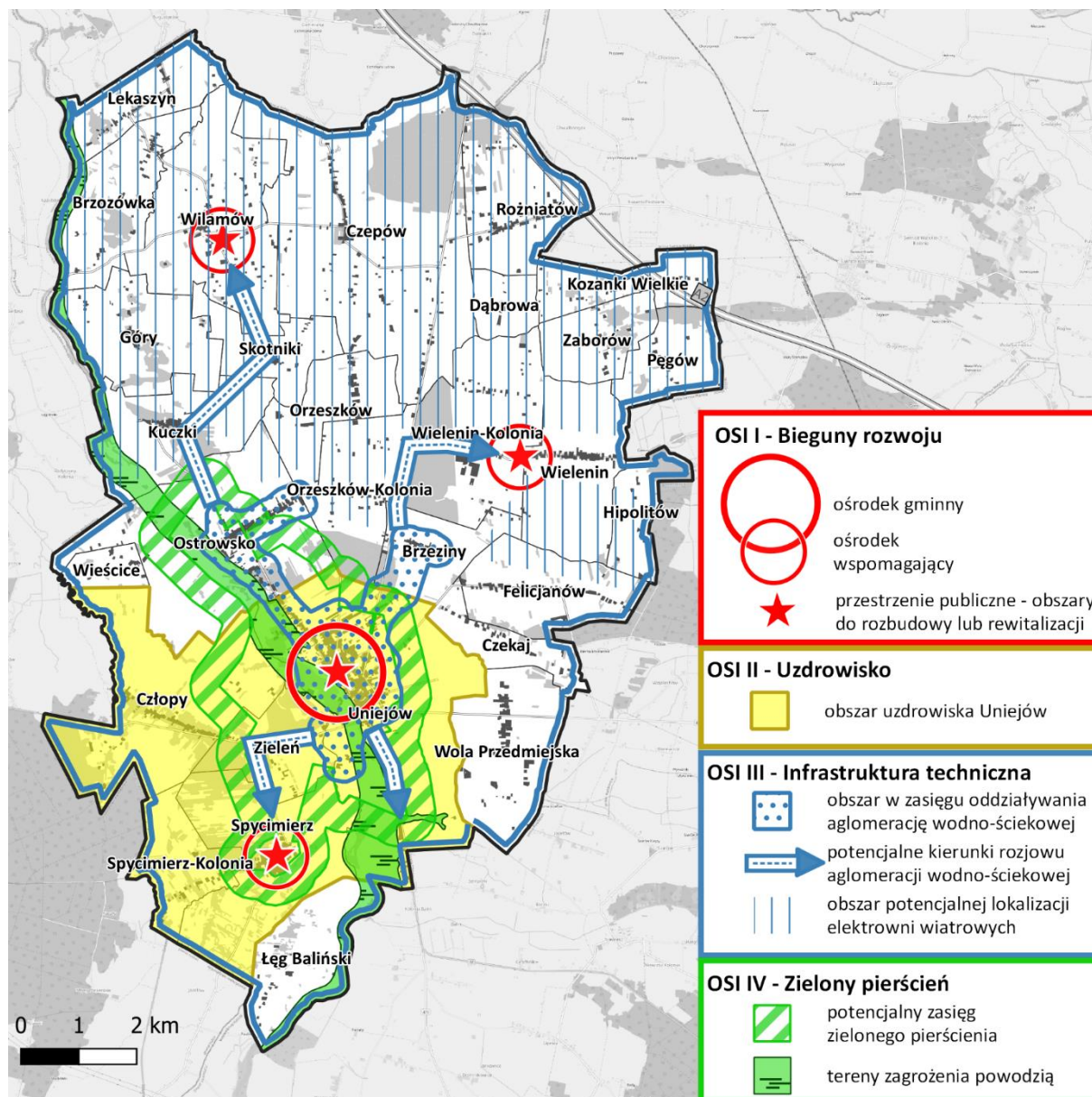
Obszar zielonej gospodarki

Obszar ten obejmuje 94 gmin w województwie łódzkim położonych poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predysponowanych do rozwoju turystyki ze względu na: potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego (doliny rzek, obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo) i dziedzictwa kulturowego (obszary i obiekty zabytkowe), a także zagospodarowanie turystyczne. W gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej poprzez jej racjonalizację i unowocześnianie. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego, ożywianie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk.

Ważne działania z punktu widzenia gminy Uniejów wskazane w Obszarze zielonej gospodarki to także gospodarowanie na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo - rolnictwo zrównoważone, rozwój produkcji ekologicznej, rozwój turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudowa szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej. Istotne dla są także wskazane rekomendacja do kreowania marki i popytu na różnorodne usługi, w Uniejowie przede wszystkim uzdrowiskowe, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa. Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania.

3.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Rysunek 17 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Źródło: opracowanie własne

3.2.1 OSI I – Bieguny rozwoju – centra wybranych wsi i miasta Uniejowa.

Jako wsie włączone do OSI I wskazuje się: Spycimierz, Wilamów i Wielenin.

Zakładane działania:

- Porządkowanie ekstensywnie zagospodarowanych struktur zabudowy, wzmocnienie ośrodków usługowych oraz jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych w obszarach

centralnych wybranych wsi i miasta Uniejowa w celu przywrócenia/wzmocnienia ich roli w układzie osadniczym oraz budowania tożsamości miejsca i poczucia lokalnej dumy mieszkańców;

Rekomendacje:

- Wyłonienie najlepszych koncepcji odbudowy/rozbudowy/rewitalizacji obszarów centralnych wsi i miasta w drodze konkursów urbanistyczno-architektonicznych
- Przygotowanie projektów odbudowy, rozbudowy lub rewitalizacji, w tym ofert inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych - mających na celu lepsze wykorzystanie zasobów terenów uzbrojonych oraz poprawę jakości życia mieszkańców i turystów.

b) Wzmacnianie powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków usługowych w układzie osadniczym, w tym rozwój dróg rowerowych i rozwój komunikacji publicznej, a także uporządkowanie zagadnienia parkingowego szczególnie w strefach uzdrowiskowych:

Rekomendacje:

- Rozbudowa zintegrowanej sieci rowerowych, dostępowych do ośrodków usługowych i szkół jako alternatywy dla przemieszczania się
- Budowa przyjaznych i bezpiecznych przystanków oraz węzłów przesiadkowych transportu publicznego wraz z parkingami Park&Ride i Bike&Ride
- Realizacja parkingów strategicznych z dala od centrum miasta o dogodnym dostępie pieszym do rynku.

c) Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym i krajowym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu;

d) Poprawa jakości przestrzeni publicznej, w tym ograniczenie ograniczenie ruchu samochodowego;

Rekomendacje:

- Wyznaczanie stref bez samochodu lub z ograniczeniami dla ruchu samochodów (np. typu woonerf) szczególnie w centrum miasta, w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych oraz w sąsiedztwie szkół i przedszkoli w mieście i w wybranych wsiach.

3.2.2 OSI II - Uzdrowisko

Jako obszar OSI II wskazuje się obszar uzdrowiska włączając wszystkie 3 strefy: A, B i C.

Zakładane działania:

a) Rozbudowa i rewitalizacja miejscowości lub ich części mogących stanowić centra rozwoju usług uzdrowiskowych i turystycznych;

Rekomendacje:

- Rozbudowa funkcji uzdrowiskowej w południowej i zachodniej części miasta Uniejowa oraz we wsiach Zielenin, Człopy i Spycimierz,

- Analizy atrakcyjności i potencjału turystycznego miejscowości typowanych jako potencjalne centra turystyczne otoczenia uzdrowiska, koncepcje ich rewitalizacji i zagospodarowania (uzdrowisko – strefa C).
 - Przygotowanie projektów rewitalizacji i zagospodarowania, w tym ofert inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych - mających na celu poprawę atrakcyjności inwestycyjnej oraz jak najlepsze wykorzystanie istniejących zasobów z uszanowaniem wymagań ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.
- b) Rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów, urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- c) Promocja lokalnych wartości krajobrazu, tradycji architektonicznej, lokalnych form zabudowy i zagospodarowania, zieleni przydomowej i zieleni terenów otwartych (w tym utrzymywanie charakterystycznych zadrzewień przydrożnych);

Rekomendacje:

- Wykreowanie i promocja konkretnych gabarytów, form i stylów architektonicznych wpisane jako rekomendacje w MPZP oraz DWZ.
 - Organizacja konkursów na najlepsze formy architektury i zagospodarowania terenu;
- d) Rewitalizacja i kreowanie nowych przestrzeni publicznych w strefach uzdrowiskowych – szczególnie w mieście Uniejowie i we wsi Spycimierz;
- e) Zahamowanie rozwoju i rewizje istniejącej zabudowy letniskowej oraz niekontrolowanego zagospodarowania letniskowego działek rolnych znacznie obniżających jakość krajobrazu kulturowego miejscowości;
- f) Poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do integracji społecznej i aktywizacji kulturalnej, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- g) Wspieranie rozwoju agroturystyki, wykorzystującej lokalne zasoby i specjalizacje;
- h) Działania w zakresie aktywnej ochrony środowiska przyrodniczego poprzez właściwe zagospodarowanie umożliwiające intensywne użytkowanie bez szkody dla środowiska.

3.2.3 OSI III – Infrastruktura techniczna

Jako obszar OSI III wskazuje się obszar całej gminy.

Zakładane działania:

- a) Rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze całej gminy szczególnie w kierunkach wsi wskazywanych jako wspomagające ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Rekomendacje:

- Rozbudowa aglomeracji wodno-ściekowej w kierunkach: Uniejów - południe, Spycimierz, Zielenin, Ostrowsko, Kuczki, Skotniki, Wilamów, Brzeziny, Wielenin).
- Preferencje dla nowej zabudowy w obszarze funkcjonowania aglomeracji wodno-ściekowej.

- b) Rozwój infrastruktury OZE, w szczególności instalacji fotowoltaicznych (głównie na budynkach, na obszarach zabudowy lub na obiektach infrastruktury), małych elektrowni wodnych, elektrociepłowni wykorzystujących biomasę lub odpady, a także elektrowni wiatrowych;

Rekomendacje:

- Budowa farm wiatrowych na terenach rolniczych, szczególnie na północy gminy pełniących dwie funkcje: źródło energii oraz czynnik wpływający na ograniczenie nowej zabudowy na terenach rolnych poza zwartymi obszarami wsi.

3.2.4 OSI IV – Zielony pierścień

Jako wybrane lokalizacje włączone do OSI IV skazuje się: pierścień ok. 500 m wokół istniejącej i planowanej zabudowy w miejscowościach Uniejów, Spycimierz i Zielenin.

Zielony pierścień to pas terenów otaczających miasto składający się głównie z lasów, użytków zielonych, w tym rolnych oraz dolin rzecznych, mający na celu kontrolowanie rozrostu miejscowości.

Zakładane działania:

- a) Ograniczenie zabudowy terenów rolnych wokół istniejących terenów zainwestowanych oraz terenów wskazanych w SUIKZP i w MPZP jako przeznaczone pod zabudowę;

Rekomendacje:

- Sporządzenie planów miejscowych mających na celu ochronę terenów otwartych wokół zwartej zabudowy miast i wsi,
- Wykorzystanie lasów strefy zielonego pierścienia do rekreacji poprzez zorganizowanie ścieżek pieszych, rowerowych, miejsc odpoczynku, itp.

- b) „Rozwój do wewnątrz” poprzez odpowiedzialne prowadzenie polityki przestrzennej ukierunkowanej na wykorzystanie potencjałów rozwojowych wewnątrz zwartej struktury miasta i wsi;

Rekomendacje:

- Przeprowadzenie bilansu terenów mieszkaniowych,
- Poza zwartą zabudowę wsi zmiana przeznaczenia z mieszkaniowego na rolnicze w SUIKZP, dla terenów na których zabudowa taka dotąd nie powstała, a jednocześnie nie sporządzono MPZP.

- c) Na obszarze zagrożenia powodziowego wprowadzenie ograniczenia zabudowy.

4 Wnioski i rekomendacje

Niniejszy rozdział zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Uniejów oraz rekomendacje opracowane na podstawie przeprowadzonego etapu diagnostycznego oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, opracowane na podstawie analiz dotyczących modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

4.1 Sfera społeczna

W obszarze sytuacji demograficznej na terenie gminy miejsko – wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- zmniejszanie się liczby ludności gminy (ogólny spadek liczby ludności o 4% względem 2012 r.) zarówno w kontekście ujemnego przyrostu naturalnego;
- postępujący proces starzenia się społeczeństwa (spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i zwiększanie się grupy osób starszych).

Ww. zjawiska wpisują się w niekorzystne trendy charakterystyczne dla całego województwa łódzkiego.

W sferze edukacji na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- wzrastająca liczba dzieci objętych zarówno opieką w żłobkach, jak i w przedszkolach – w przypadku przedszkoli odsetek dzieci objętych opieką zbliża się do optymalnej wysokości - niemal 100%, dla żłobków odsetek ten wynosi 25% w mieście zaś 0% na obszarze wiejskim co wydaje się być uzasadnioną wartością (coraz częściej obserwowany jest trend młodych matek do pozostawania w domu z dziećmi przez ich pierwsze 3 lata życia, o ile sytuacja materialna i zawodowa na to pozwalają);
- wzrastająca liczba uczniów szkół podstawowych;
- wysokie wskaźniki skolaryzacji netto w mieście mogą świadczyć o wysokiej jakości kształcenia i ofercie edukacyjnej atrakcyjnej dla dzieci i młodzieży również spoza miasta jak również o komforcie związanym z dowożeniem dzieci do szkoły w miejscowości pracy rodziców.

W obszarze rynku pracy warto zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- znaczący wzrost liczby pracujących;
- znaczący spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych;

- brak wzrostu długotrwałego bezrobocia, spadek osób młodych wśród bezrobotnych oraz relatywnie niewysoki wzrost udziału osób po 50 roku życia w grupie zarejestrowanych bezrobotnych.

Warto również zaznaczyć, iż na obszarze wiejskim obserwowane w ostatnich trzech latach zmiany w strukturze bezrobocia są korzystniejsze niż na terenie miasta Uniejów.

W obszarach służby zdrowia i pomocy społecznej należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- obserwowany w ostatnim dziesięcioleciu wzrost udzielonych porad lekarskich,
- obserwowany spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej czy liczby pobieranych zasiłków rodzinnych jest z jednej strony pozytywnym kierunkiem zmiany, jednak w dużej mierze może być konsekwencją zmniejszającej się populacji mieszkańców gminy oraz zmian w kryteriach dochodowych uprawniających do pobierania świadczeń.

W dziedzinie kultury na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na tendencję do zmiany formy uczestnictwa w kulturze z pasywnej na bardziej aktywną, co świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na tego typu usługi oraz stanowi potencjał dla działalności obywatelskiej:

- spadek zainteresowania korzystaniem z bibliotek na obszarze wiejskim (na przestrzeni ostatniej dekady zmniejszyła się liczba czytelników), w mieście pomimo wzrostu liczby czytelników wypożyczenia książek znacząco zmniejszyły się od roku 2012,
- spadek zainteresowania imprezami organizowanymi w ośrodku kultury (średnia liczba uczestników imprezy w 2021 r. była dwukrotnie niższa od średniej liczby uczestników w 2012 r. i dziesięciokrotnie niższa od średniej liczby uczestników w 2015 r., który był rokiem najwyższego uczestnictwa w imprezach organizowanych przez ośrodek kultury) – ten spadek można poniekąd tłumaczyć nieufnością do uczestnictwa w imprezach organizowanych w przestrzeniach zamkniętych po doświadczeniach związanych z pandemią COVID-19,
- wzrost zainteresowania udziałem w zajęciach grup artystycznych oraz kół/klubów/sekcji działających w ośrodku kultury (wzrost średniej liczby członków tychże grup na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat),
- wzrost uczestnictwa w imprezach masowych również na tle województwa łódzkiego i powiatu poddębickiego.

4.2 Sfera gospodarcza

W obszarze gospodarki na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- relatywnie wyższa niż w województwie łódzkim i powiecie poddębickim zmiana liczby przedsiębiorstw w ostatniej dekadzie: większy przyrost liczby firm, wyższy wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców wyrażającej się wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców, ponad pięciokrotny przyrost liczby spółek handlowych (a w szczególności spółek handlowych z ograniczoną odpowiedzialnością);
- spadek liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności;
- koncentrację przedsiębiorstw na terenie miasta Uniejów (rokrocznie 60% mikroprzedsiębiorstw, ok. 70% małych przedsiębiorstw i oba średnie przedsiębiorstwa miało swoją siedzibę w mieście);
- niezmienna od dekady struktura firm pod względem rodzajów działalności (ok. 5% zarejestrowanych firm działa w obszarze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, ok. 20% w obszarze przemysłu i budownictwa, zaś 75% w zakresie pozostałej działalności);
- najwyższy przyrost w ostatniej dekadzie liczby przedsiębiorstw w sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), co uplasowało ją na 5. miejscu spośród wszystkich sekcji działalności gospodarczej;
- pomimo najwyższego spadku w ostatniej dekadzie liczby firm w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) nadal liczy ona największą liczbę przedsiębiorstw;
- specjalizację gminy na tle powiatu poddębickiego w sekcjach: C - Przetwórstwo przemysłowe (dział 11 – produkcja napojów), I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (dział 55 – zakwaterowanie), N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (dział 78 – działalność związana z zatrudnieniem; dział 79 – działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane) oraz R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (dział 92 – działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi);
- aktywne wspieranie aktywności ekonomicznej mieszkańców, w tym przedsiębiorczości poprzez prowadzoną politykę podatkową gminy;
- widoczny jest negatywny wpływ pandemii COVID-19 na aktywność ekonomiczną mieszkańców w 2020 r.;
- zmniejszeniu uległa luka pomiędzy osobami wchodzącymi na rynek pracy a osobami w wieku przedemerytalnym;
- kluczowe jest zatrzymanie młodych osób kończących 26 rok życia i kontynuowanie aktywności ekonomicznej na terenie gminy;
- przed pandemią odnotowany wzrost wystawionych PIT 11 dla pracowników z obcej gminy (tzw. osób dojezdnych) wskazuje na konieczność wykorzystania funkcji komunikacyjnej gminy jako szansa na zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki;
- handel detaliczny, a także usługi w zakresie gastronomii i zakwaterowania stanowią potencjał dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy.

- Na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Uniejów istnieje ogromny potencjał turystyczny bazujący na dostępnych zasobach kulturowych i naturalnych (w tym wód geotermalnych), wokół których budowana jest marka „Term Uniejowskich” co w konsekwencji prowadzi do rozwoju ruchu turystycznego, infrastruktury oraz gospodarki. Przemysłany i kompleksowy sposób wykorzystania przez gminę dostępnych zasobów zarówno dla potrzeb turystów jak i mieszkańców gminy Uniejów można uznać za szandarowy przykład dobrych praktyk.

W obszarze sytuacji finansowej gminy miejsko-wiejskiej Uniejów najważniejsze są następujące zjawiska:

- wzrost samodzielności dochodowej w latach 2019-2021,
- relatywnie stabilny poziom nadwyżki operacyjnej brutto,
- stabilna struktura wydatków bieżących,
- konieczność zapewnienia zrównoważonej spłaty długu w latach objętych WPF,
- wysoki poziom zadłużenia w relacji do dochodów ogółem,
- wzrost ryzyka finansowego związanego ze zwiększonymi kosztami obsługi długu,
- możliwe ograniczenie możliwości finansowania wydatków majątkowych ze środków własnych w związku z sytuacją ekonomiczną w najbliższych latach.

4.3 Sfera przestrzenno-środowiskowa

Niniejszy podrozdział przedstawia wnioski z przeprowadzonej diagnozy dokonane na podstawie danych statystycznych, analiza w zakresie powiązań funkcjonalno-przestrzennych i wnioski z niej płynące zostały zawarte w odrębnym rozdziałach strategii – Model struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy oraz Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania

W obszarze mieszkalnictwa na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- 2021 r. był rekordowym rokiem pod względem oddanych mieszkań na przestrzeni całej ostatniej dekady (w gminie miejsko-wiejskiej Uniejów oddano do użytkowania 201 mieszkań - z czego 185 na terenie miasta – co stanowiło 60% mieszkań oddanych do użytkowania na obszarze powiatu poddębickiego);
- budownictwo mieszkaniowe w gminie Uniejów w 2021 r. odnotowało znacząco wysokie wyniki na tle powiatu poddębickiego czy województwa łódzkiego pod względem liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności;
- w latach boomu (2015, 2017, 2021) w gminie Uniejów oddawano mieszkania o niższej przeciętnej powierzchni (i mniejszej liczbie izb) niż w powiecie poddębickim i województwie łódzkim; z kolei w latach 2016, 2018 i 2019 przeciętna powierzchnia oddawanych mieszkań w Uniejowie (jak i liczba izb) była wyższa niż w powiecie i województwie;
- pod względem liczby mieszkań na 1000 mieszkańców gmina miejsko-wiejska Uniejów rokrocznie w ostatnich dziesięciu latach posiadała więcej mieszkań niż powiat poddębicki, a od roku 2015 również więcej niż województwo łódzkie;

- w 2020 r. najwięcej mieszkań w zasobach gminy Uniejów miało dostęp do wodociągu (89,7% mieszkań w zasobach gminy), następnie splukiwanego ustępu (83,7% mieszkań w zasobach gminy), łazienki (76,4% mieszkań w zasobach gminy) i centralnego ogrzewania (64,3% mieszkań w zasobach gminy); choć przyrost mieszkań z dostępem do sieci gazowej od 2011 r. był relatywnie najwyższy to wciąż udział takich mieszkań w zasobach mieszkaniowych gminy jest nadal bardzo niski (1,6% mieszkań w zasobach gminy) - dysproporcję między gminą Uniejów a powiatem czy województwem widać szczególnie na terenach miejskich;
- w 2020 r. lokatorzy 21 mieszkań (15% wynajmowanych mieszkań) zalegali z opłatami za mieszkanie na łączną kwotę 63 100 zł, która była niemal trzynastokrotnie wyższa od zaległości w roku 2011;
- w roku 2020 w gminie miejsko-wiejskiej Uniejów wypłacono łącznie 195 dodatków mieszkaniowych (o 106 więcej niż w roku 2011) na kwotę 21 200 zł, podczas gdy w analogicznym okresie czasu zarówno na terenie powiatu poddębickiego, jak i całego województwa łódzkiego liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych spadła o odpowiednio 50% i 44% liczby dodatków z 2011 r.;
- obserwowane na przestrzeni ostatniej dekady zmiany w obszarze kwot zaległości w opłatach za mieszkania oraz w wypłacanych dodatkach mieszkaniowych mogą świadczyć o pogarszającej się sytuacji materialnej mieszkańców gminy miejsko – wiejskiej Uniejów.

W obszarze infrastruktury drogowej i kolejowej na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na:

- ostrzegawczy stan drogi krajowej 72 na odcinku od południowej granicy gminy do Uniejowa,
- zły stan nawierzchni drogi wojewódzkiej 469 (od Uniejowa na wschód) wymagającej natychmiastowego remontu,
- stosunkowo wysoki udział dróg gruntowych w drogach gminnych (32,5%),
- brak infrastruktury kolejowej,
- stagnację dotyczącą długości dróg rowerowych – w ostatniej dekadzie ich długość się nie zmieniła i wynosi 2,4 km, co świadczy o praktycznym braku systemu ścieżek rowerowych.

W obszarze dostępności komunikacyjnej i organizacji transportu publicznego na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na:

- przeciętną dostępność drogową gminy (niemal cały obszar gminy znajduje się w zasięgu izochrony 60-90 min dostępu do Łodzi, 90-120 min dostępu do dużego lotniska 15-45 min dostępu do miasta powiatowego) - stosunkowo najlepsza dostępność drogową dotyczy sołectw położonych najbliżej węzła na autostradzie A2 w Dąbiu,
- zróżnicowaną dostępność komunikacją publiczną do Łodzi: najkorzystniej przedstawia się sytuacja w mieście Uniejów i okolicznych sołectwach wchodzących w skład uzdrowiska (stosunkowo najczęściej bezpośrednich połączeń i najkrótszy czas

dojazdu), z północnych krańców gminy również można dojechać do Łodzi choć już w dłuższym czasie, natomiast centralny obszar gminy jest pozbawiony dogodnego połączenia,

- największą liczbę „białych plam” w gminie na tle powiatu poddębickiego świadczących o braku dogodnego połączenia z miastem powiatowym,
- niską na tle pozostałych gmin powiatu poddębickiego funkcjonalność wewnętrznych połączeń komunikacji publicznej wsi z miastami,
- niekorzystny z punktu widzenia dostępności do pracy i szkolnictwa ponadpodstawowego brak na niemal całym obszarze gminy komunikacji publicznej w godzinach porannych (6:00 do 8:00) do najbliższego miasta.

W dziedzinie infrastruktury i gospodarki wodno-kanalizacyjnej na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- niemal dwukrotny na przestrzeni ostatniej dekady wzrost długości czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej oraz czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Uniejów,
- stosunkowo wysokie na tle województwa łódzkiego i powiatu poddębickiego zużycie wody na mieszkańca na obszarze całej gminy Uniejów a także w odniesieniu do terenu miast i obszarów wiejskich, szczególnie warto podkreślić ze względu na nominalne zmniejszenie liczby osób korzystających z sieci wodociągowej na obszarze całej gminy,
- obserwowany w gminie Uniejów na przestrzeni ostatnich sześciu lat spadek ilości ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną, który jest relatywnie wyższy niż spadek na poziomie powiatu poddębickiego, jak i na poziomie województwa, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej,
- relatywnie wyższy niż na poziomie powiatu poddębickiego wzrost ładunku ścieków oczyszczanych na przestrzeni ostatniej dekady,
- stosunkowo wysoko na tle powiatu poddębickiego skanalizowany obszar wiejski gminy Uniejów oraz porównywalny poziom zwodociągowania całej gminy wobec województwa łódzkiego czy powiatu poddębickiego.
- relatywnie wysoki w porównaniu do powiatu poddębickiego i województwa łódzkiego wzrost zużycia wody na mieszkańca w latach 2012 – 2019 (zużycie wody w gminie wzrosło o 17,8 m³, co stanowi 41% średniego zużycia w 2012 r., zaś na terenie miasta wzrost ten jest jeszcze wyższy i wynosi 37,4 m³, tj. 79% średniego zużycia w 2012 r.),
- relatywnie wysoki w porównaniu do powiatu poddębickiego i województwa łódzkiego wzrost odprowadzonych w ciągu roku ścieków na mieszkańca w latach 2012 – 2019 (ilość odprowadzonych ścieków w ciągu roku wzrosła o 13,9 m³/osobę, co stanowi 67% wartości tego wskaźnika w 2012 r.).

W obszarze bezpieczeństwa na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- w latach 2011 – 2021 niemal co drugi dzień któraś z jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej wyjeżdżała na interwencje (najczęściej do miejscowych zagrożeń – 65%, następnie do pożarów – 18% i fałszywych alarmów – 16%);
- w latach 2012-2021 średnio niemal co drugi dzień zgłaszano policji popełnienie przestępstwa, zaś codziennie ujawniano ok. 4 wykroczenia;
- najczęściej czynów zabronionych o znamionach wykroczenia czy przestępstwa popełniano przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia (45%), ok. 17% tych czynów dotyczyło bezpieczeństwa w komunikacji;
- wykroczenia przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowiły 10% wszystkich ujawnionych wykroczeń, zaś przestępstwa kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości 16,6% wszystkich zgłoszonych przestępstw.

W obszarze telekomunikacji na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na następujące zjawiska:

- do dziewiętnastu miejscowości gminy Uniejów (63%) dostarczane są usługi telekomunikacyjne tj. Internet, telefon stacjonarny, telewizja (łącznie 491 odbiorców - punktów adresowych - tych usług),
- Internet dostarczany jest do wszystkich punktów adresowych, do 80% telewizja, do 74% telefon stacjonarny,
- najpopularniejszym medium jest kabel miedziany parowy (80% punktów adresowych otrzymuje media w ten sposób, 11% odbiorców korzysta z połączenia radiowego, 9% ze światłowodu),
- najczęściej możliwości w kontekście połączeń telekomunikacyjnych występuje w mieście Uniejów – największa różnorodność rodzaju medium oraz prędkości przesyłania danych związanych m.in. z największą liczbą węzłów telekomunikacyjnych,
- w mieście Uniejów zlokalizowane są jedyne w całej gminie Uniejów stacje bazowe,
- łącznie na terenie gminy jest 66 linii telekomunikacyjnych, z czego nieco ponad 80% to linie światłowodowe o długości 202,11 km.

W obszarze jakości powietrza i jego ochrony na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na:

- przekroczenia dopuszczalnego poziomu dobowego stężenia pyłu zawieszzonego PM₁₀ w Uniejowie (choć tylko w 2018 r. liczba dni z wyższym niż dopuszczalny stężeniem PM₁₀ przekraczała dopuszczalną liczbę 35 dni w roku to nadal obserwowana jest zależność między stwierdzonymi przekroczeniami a emisją powierzchniową w miesiącach zimowych pochodzącą z jednostkowych źródeł ogrzewania),
- przekroczenia dopuszczalnego średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w Uniejowie,

- przekroczenia na całym obszarze gminy poziomu docelowego stężenia ozonu, przy jednoczesnym braku przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężenia ozonu w roku 2021,
- źródła przekroczeń ww. dopuszczalnych poziomów pochodzą z emisji powierzchniowej (indywidualne ogrzewanie budynków) oraz liniowej (transport),
- przyjęcie przez Radę Gminy Uniejów PGN mającego na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery poprzez m.in. działania ograniczające emisję PM10 i benzo(a)pirenu we wspomnianych wyżej sektorach (mieszkaniowym, transportowym).

W obszarze zasobów wodnych i gospodarowania wodą na terenie gminy miejsko-wiejskiej Uniejów należy zwrócić uwagę na:

- zły stan wód w jwcp Siekiernik (punkt pomiarowy Siekiernik – Spycimierz) oraz w jwcp Warta od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika (punkt pomiarowy Warta – Uniejów),
- dalsze zrównoważone wykorzystanie potencjału wód geotermalnych znajdujących się na obszarze gminy na potrzeby mieszkańców oraz działalność uzdrowiskową i turystyczno-rekreacyjną.

4.4 Podsumowanie diagnozy – syntetyczna analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Uniejów została sporządzona syntetyczna analiza SWOT, której wyniki przedstawiono w poniższej tabeli

Tabela 2 Syntetyczna analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wody termalne zlokalizowane na terenie gminy • Status uzdrowiska. • Dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe i historyczne stanowiące potencjał do rozwoju różnych form turystyki. • Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru (duże kompleksy leśne, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, liczne pomniki przyrody, obszary Natura 2000, unikatowe skamieniałości amonitów, atrakcje turystyczne). • Istniejąca sieć szlaków i tras turystycznych. • Wysoka jakość kształcenia dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Ubytek ludności wynikający zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i niekorzystnego salda migracji. • Niekorzystna struktura wiekowa populacji obszaru – spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz zwiększanie się grupy osób w wieku poprodukcyjnym. • Brak infrastruktury kolejowej • Brak systemu ścieżek/tras rowerowych • Średnia dostępność drogowa • System komunikacji publicznej, który nie obejmuje całego obszaru

<ul style="list-style-type: none"> • Znaczący wzrost liczby pracujących i spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych • Wzrost przedsiębiorczości • Dostępność miejsc noclegowych oraz sal konferencyjnych • Stosunkowo wysoki poziom skanalizowania i zwodociągowania gminy • Dobry dostęp do podstawowych usług opieki zdrowotnej i wzrost udzielonych porad lekarskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacja z miastem powiatowym i wojewódzkim
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka podatkowa gminy wspierająca aktywność ekonomiczną mieszkańców • Dalszy rozwój usług turystycznych w oparciu o funkcje uzdrowiskowe, rekreacyjne i wypoczynkowe • Relatywnie stabilny poziom nadwyżki operacyjnej brutto oraz stabilna struktura wydatków bieżących • Rozwój mieszkalnictwa • Rozwój ścieżek/tras rowerowych • Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów. • Rozwój ogólnodostępnego systemu zieleni publicznej, z wykorzystaniem istniejących parków • Wykorzystanie zachowanych historycznych układów zabudowy i obiektów, które utraciły historyczne funkcje, przystosowując je do nowych, współczesnych potrzeb. • Realizacja atrakcyjnych przestrzeni publicznych, szczególnie w najważniejszych ośrodkach: w mieście Uniejów i we wsiach Spycimierz, Wilamów i Wielenin. 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwe ograniczenie możliwości finansowania wydatków majątkowych ze środków własnych w związku z sytuacją ekonomiczną w najbliższych latach • Dalsze wyludnianie się gminy, w tym odpływ ludzi młodych. • Starzenie się społeczeństwa. • Duża konkurencja w zakresie oferty turystycznej • Niewystarczające środki własne na ochronę dziedzictwa przyrodniczego i historycznego. • Zmiany klimatyczne, postępujące zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. • Niski poziom zaufania społecznego utrudniający nawiązywanie współpracy. • Uwarunkowania prawne i formalne utrudniające realizację istotnych inicjatyw rozwojowych. • Wysoki koszty prowadzenia działalności gospodarczej zniechęcające do zakładania firm. • Niekorzystne uwarunkowania gospodarcze (inflacja, kryzys. • Nieprzewidywalna sytuacja epidemiologiczna. • Rozwój konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze całej gminy • Przyjęcie PGN mającego na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery • Rozwój instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój przedsiębiorczości • Rozwój odnawialnych źródeł energii • Współpraca międzyregionalna oraz międzynarodowa. • Wykorzystanie środków zewnętrznych (fundusze unijne, środki krajowe) do poprawy atrakcyjności gminy • Rozwój sektora usług realizujących potrzeby osób starszych i wykluczonych społecznie. 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

4.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

USTALENIA I REKOMENDACJE w zakresie ochrony środowiska naturalnego, krajobrazu i obiektów dziedzictwa kulturowego

- 1.1. Respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony.
- 1.2. Ukierunkowany rozwój gospodarczy terenu w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów.
- 1.3. Rozwój zaproponowanego w PZPWŁ 2030+ systemu lądowych, wodnych i powietrznych korytarzy ekologicznych, mających szczególne znaczenie dla gatunków wędrownych.
- 1.4. Rozwój ogólnodostępnego systemu zieleni publicznej, z wykorzystaniem istniejących parków nowe oraz łącząc wszystkie te elementy w systemem zielonych ciągów pieszych i rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy.
- 1.5. Podstawową formą ochrony terenów otwartych i krajobrazu, które są ograniczonym dobrem wspólnym, jest ich ochrona przed zabudową lub niekorzystną zmianą sposobu użytkowania. Tereny rolne i leśne, tereny położone wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszary na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych powinny być chronione przed zabudową w dokumentach planistycznych. Wyjątkiem mogą być jedynie obiekty gospodarcze, związane z gospodarką rolną lub leśną, niezbędne obiekty infrastruktury, urządzenia związane z regulacją i retencją wód oraz wyspecjalizowane urządzenia obsługi turystyki wodnej i uzdrowiska.

1.6. Ustanowienie granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy. Granicę tą może wyznaczać ustanowiony (wskazany na rysunku modelu) zielony pierścień np. wokół miasta Uniejów i wsi Spycimierz i Zielonka. Zmiana sposobu użytkowania terenów rolnych na cele nierolnicze powinna następować jedynie w przypadkach uzasadnionych realnym zapotrzebowaniem i zostać poprzedzona uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (lub planu zabudowy).

1.7. Przypadki samowoli budowlanej polegającej na nielegalnej realizacji zabudowy lub zmiany sposobu użytkowania terenów rolnych powinny być skutecznie zwalczane.

1.8. Ochronie podlegać powinny zachowane elementy dziedzictwa kulturowego: wartościowe układy urbanistyczne, ruralistyczne, obiekty zabytkowe, historyczne zespoły parkowe, zadrzewienia przydrożne i śródpolne.

1.9. Wykorzystanie zachowanych historycznych układów zabudowy i obiektów, które utraciły historyczne funkcje, przystosowując je do nowych, współczesnych potrzeb.

USTALENIA I REKOMENDACJE w zakresie ochrony zwartości zabudowy

2.1. Zachowanie zwartości zespołów zabudowy miejscowości, przeciwdziałając rozlewaniu się zabudowy poprzez dostępne instrumenty polityki przestrzennej.

2.2. Rozwój idei miejscowości 15-minutowej tzn. zapewniając dostęp do podstawowych usług publicznych i komercyjnych oraz w miarę możliwości do znaczącej liczby miejsc pracy w zasięgu 15 minutowego dojazdu pieszo lub w szerszym obszarze w zasięgu 15 minutowego dojazdu rowerem od miejsca zamieszkania.

2.3. Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej powinien odbywać się w pierwszej kolejności w wyznaczonym obszarze zwartej zabudowy, w tym szczególnie w zwartej pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (dostępność do szkół, transportu zbiorowego i aglomeracji wodno-ściekowej). Pod nową zabudowę należy przede wszystkim wykorzystać tereny już zurbanizowane, w szczególności tereny, budynki lub obiekty, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji oraz niewykorzystane, liczne luki w istniejącej zabudowie.

2.4. W przypadku wypełnienia lub konieczności realizacji zabudowy mieszkaniowej poza wskazanym obszarem zwartej zabudowy powinna się ona odbywać w obszarze z wcześniej zrealizowanym uzbrojeniem terenu, docelowym wyznaczeniem i urządzeniem ulic oraz z zachowaniem odległości nie większej niż 3 km od szkoły podstawowej (dla zabudowy mieszkaniowej) i 1 km od przystanku komunikacji zbiorowej.

2.5. Należy ograniczyć rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, na rzecz koncentracji zabudowy. W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur zabudowy (zabudowa krawędziowa) lub tworzyć małe miejscowości (jednostki/osiedla satelitarne).

2.6. Realizacja zwartych, właściwie zagospodarowanych (w sposób ograniczający presję na środowisko), kompleksów usług turystyki ukierunkowanej na ofertę tematyczną m.in. związaną ze sportami wodnymi, turystyką historyczną oraz z funkcjami uzdrowiskowymi.

2.7. Ograniczenie zabudowy letniskowej indywidualnej, w tym ograniczenie takiej zabudowy w formach rozproszonych, stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie.

2.8. Zahamowanie ekspansji usług turystyki wokół jezior oraz innych zbiorników i cieków wodnych (w tym rzeki Warty) do lokalizacji opartych o istniejące zgrupowania zabudowy.

2.9. Ograniczenie zabudowy kubaturowej z obszaru zagrożenia powodziowego. Należy zrewidować wskazywane tereny zabudowy letniskowej w SUIKZP na obszarze zagrożenia powodziowego, szczególnie te, które nie są objęte obowiązującym MPZP.

2.10. Wykorzystanie lokalizacji istniejących obiektów i zespołów zabudowy o wysokich walorach kulturowych (pałace, dwory, parki, zabudowę dawnych zabudowań folwarcznych) dla nowych inwestycji przemysłowych i przetwórczych lub rozwoju usług turystyki, usług społecznych, itp.

2.11. Nowe obszary aktywności gospodarczej (strefy gospodarcze) lokalizowane w pobliżu lokalnych ośrodków wzrostu, zapewniając uzbrojenie terenu, najlepszą dostępność komunikacyjną i brak konfliktów przestrzennych, np. z zabudową mieszkaniową i turystyczną, a także z otwartym krajobrazem.

2.12. W przypadku niezgodności SUIKZP z zapotrzebowaniem na nową zabudowę oraz ustaleniami strategii, gmina (w przypadku braku MPZP, generującego ewentualne skutki finansowe), mając na uwadze dobro wspólne, winna zweryfikować dotychczas wyznaczone strefy funkcjonalne, w tym mieszkaniowe i letniskowe. W razie konieczności gmina winna odważnie i z rozważą zlikwidować niezgodne z rekomendacjami strategii, a także PZPWP, przeznaczenia mieszkaniowe na terenach dotąd niezainwestowanych.

USTALENIA I REKOMENDACJE w zakresie obszarów wielofunkcyjnych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych

3.1. Planowanie wielofunkcyjnych zespołów zabudowy, sprzyjających integracji społecznej, które oferują atrakcyjne i dostępne usługi, mieszkania i możliwości pracy dla grup społecznych o zróżnicowanych potrzebach i dochodach. Zespoły wielofunkcyjne gwarantują też całodzienną aktywność użytkowników na danym obszarze. Przykładem obszaru wielofunkcyjnego winno być m.in. centrum i najbliższe jego sąsiedztwo w mieście Uniejów.

3.2. Realizacja atrakcyjnych przestrzeni publicznych, szczególnie w strefach uzdrowiskowych oraz w najważniejszych ośrodkach: w mieście Uniejów i we wsiach Spycimierz, Wilamów i Wielenin.

3.3. Realizacja i utrzymanie terenów zieleni i wypoczynku na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej.

3.4. Łączenie usług z przestrzenią publiczną jako dwóch elementów jednego miejsca. Preferowane usługi w tych lokalizacji to przede wszystkim handel, gastronomia, drobne rzemiosło oraz usługi kultury.

3.5. Ograniczenie handlu wielkopowierzchniowego na rzeczy ulic handlowych oraz małych zespołów usługowych z preferencją dla ruchu pieszego.

USTALENIA I REKOMENDACJE w zakresie pierwszeństwa dla ruchu pieszego, rowerowego i transportu publicznego

4.1. Planowanie i realizacja przyjaznego dla pieszych i rowerzystów układu ulic, wprowadzając nowe i rewitalizując istniejące powiązania, bezpieczne przejścia, eliminując konieczność użycia samochodu, a w konsekwencji zatory komunikacyjne, hałas i zanieczyszczenie powietrza.

4.2. Realizacja sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz uliczek ruchu uspokojonego lub wolnych od samochodów (np. sezonowo). W szczególności na osiedlach mieszkaniowych, w sąsiedztwie szkół i przedszkoli oraz w miejscach największego skupiska turystów w tym szczególnie w strefach uzdrowiskowych

4.3. Wykorzystanie potencjału istniejącej infrastruktury transportowej, do przewozów pasażerskich (rozważenie wykorzystania infrastruktury kolejowej w sąsiadujących gminach i połączenia jej z komunikacją autobusową do poprawy dostępności komunikacyjnej gminy).

4.4. Rozwój wysokiej jakości transportu publicznego, zwracając szczególną uwagę na rozwiązania węzłów przesiadkowych - skracając maksymalnie drogi przejść pomiędzy różnymi środkami transportu (np. autobus+rower).

4.5. Wprowadzenie strefy płatnego parkowania w centrum miasta Uniejowa przy równoczesnym rozwoju bezpłatnych sieci parkingów strategicznych z dala od centrum. Maksymalne ograniczenie ruchu samochodowego w Rynku z preferencją dla ruchu pieszego.

4.6. Realizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź np. autobusem) i Bike & Ride (Parkuj rower i Jedź) oraz Park&Bike (Parkuj i jedź rowerem).

USTALENIA I REKOMENDACJE w rozwoju infrastruktury technicznej i energetycznej

5.1. Realizacja elektrowni wiatrowych jako odnawialnych źródeł energii, pełniących pośrednio funkcję ochrony terenów otwartych przed nową zabudową.

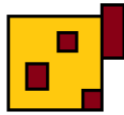
5.2. Rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze całej gminy szczególnie w kierunkach wsi wskazywanych jako wspomagające ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

5.3. Ograniczanie nowej zabudowy mieszkaniowej poza obszarem aglomeracji wodno-ściekowej i bezpośredniego jej sąsiedztwa umożliwiającego podłączenie do sieci. Wyjątkiem są realizacje mieszkaniowe stanowiące rozbudowę lub przebudowę istniejących budynków (np. stare siedliska rolne).

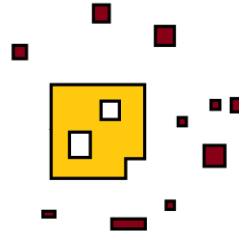
Rysunek 18 Pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy

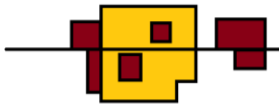
ZABUDOWA MIESZKANIOWA/ZABUDOWA OGÓŁEM

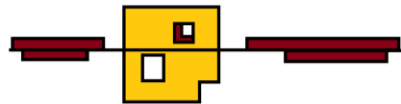
rozwój do wewnątrz

zabudowa rozproszona

zabudowa krawędziowa/nowe jednostki osadnicze

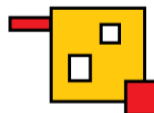

zabudowa pasmowa

ZABUDOWA USŁUGOWA

hierarchiczne centra usługowe

zabudowa pasmowa/zewnętrzna

ZABUDOWA TURYSTYCZNA/LETNISKOWA

zabudowa zwarta/
/silny ośrodek turystyki kwalifikowanej

zabudowa rozproszona/
/zawłaszczanie atrakcyjnych terenów

Źródło: opracowanie własne

5 Wizja i drzewo celów

Strategia rozwoju Gminy jest narzędziem kształtowania rozwoju, zawierającym sprecyzowane cele i kierunki interwencji publicznej oraz obszary wspierania działań prorozwojowych na terenie gminy. Jest podstawą do kreowania i wzmocnienia rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowo-przestrzennego. To średnio i długookresowy program działania będący odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby wynikające z przeprowadzonej analizy diagnostycznej.

Ramowe założenia do przedstawionego w niniejszym rozdziale drzewa celów, opracowane zostały w końcowej fazie Diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej, w strategii dokonano ich dalszego uszczegółowienia oraz operacjonalizacji w Rozdziale 6 w postaci strategicznych obszarów projektowych i wpisujących się w te obszary konkretnych projektów.

Wizja gminy została określona w 2013 roku i nadal jest aktualna, opierając się o kluczowe cele oraz kierunki, warunkujące rozwój i pozycję Gminy.

Gmina Uniejów - centrum turystyki termalno-uzdrowiskowej i rekreacyjnej w środkowej Polsce, wykorzystująca walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne

Wizja koncentruje strategiczne kierunki działań w celu osiągnięcia wiodącej pozycji w obszarze turystyki termalno-uzdrowiskowej w centralnej Polsce, dzięki wzmocnieniu i wykorzystaniu endogenicznych potencjałów.

Do zbudowania hierarchicznej struktury celów⁹ wykorzystano narzędzia badawcze na etapie diagnozy, analizujące potencjały, bariery i potrzeby rozwojowe Gminy. Na podstawie

⁹ Cele, kierunki i działania określone w Strategii oraz wynikające z nich projekty i przedsięwzięcia, realizowane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi i unijnymi, w szczególności dotyczącymi pomocy publicznej, ochrony środowiska (m.in. dopuszczalność realizacji projektu w kontekście jego wpływu na obszary chronione, w tym obszary NATURA 2000) oraz zamówień publicznych.

przeprowadzonej analizy wyróżniono trzy główne cele strategiczne, kierunki działań oraz działania odnoszące się do najważniejszych wymiarów zrównoważonego rozwoju:

- gospodarczego – Cel strategiczny A **Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki**
- społecznego – Cel strategiczny B **Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych**
- środowiskowo-przestrzennego – Cel strategiczny C **Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny**

Cel strategiczny A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki

W ramach sfery gospodarczej postawiono na rozwój lokalnej i ponadlokalnej gospodarki gminy poprzez zrównoważone wykorzystanie walorów środowiskowych i kulturowych oraz wsparcie środowiska przedsiębiorczości, doskonalenie zasobów rynku pracy oraz rozwój kreatywności i innowacyjności, zapewniające satysfakcjonujący poziom dochodów i warunków pracy.

Kierunki działań (cele operacyjne):

- A.I Wzrost innowacyjności i kreatywności,
- A.II Poprawa środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości,
- A.III Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy.

Cel strategiczny B. Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych

W sferze społecznej najważniejszymi wyzwaniami rozwojowi będzie: poprawa dostępności i jakości usług publicznych, wzrost aktywności i zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny, integracja i włączenie grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, w szczególności osób starszych.

Kierunki działań (cele operacyjne):

- B.I Rozwój kapitału społecznego,
- B.II Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych,
- B.III Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych.

Cel strategiczny C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny

W ramach sfery środowiskowo-przestrzennej Gmina będzie dążyć do poprawy dostępności i jakości infrastruktury transportowej i technicznej, wzrostu jakości i bezpieczeństwa zasobów przyrodniczych i antropogenicznych, zapewniający zrównoważony system osadniczy i rozwój lokalny.

Kierunki działań (cele operacyjne):

- C.I Dobra jakość i dostępność infrastruktury,
- C.II Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych,
- C.III Zrównoważony system osadniczy.

Wyróżnione wyżej cele strategiczne polityki rozwoju Gminy ukierunkowują zakres postępowań i działań w perspektywie długofalowej do 2030 roku. Pozwalają na zniwelowanie barier rozwojowych oraz rozwiązanie najważniejszych, zdefiniowanych problemów poprzez wzmacnianie potencjałów lokalnych, wykorzystanie zasobów własnych oraz szans pojawiających się w otoczeniu. Odnoszą się do wyzwań rozwojowych oraz kierunków interwencji realizowanych w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowo-przestrzennej, uwzględniając współzależność procesów rozwoju w tych trzech sferach.

Dodatkowo wskazano cel horyzontalny, bezpośrednio związany z realizacją celów strategicznych i stanowiący dla nich cel nadrzędny - warunkuje ich realizację:

Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy, umożliwiające efektywne wykorzystywanie zasobów oraz realizację przedsięwzięć.

Cel horyzontalny dotyczy wymiaru instytucjonalno-zarządczego, w ramach którego działania będą skoncentrowane na skutecznej realizacji Strategii rozwoju oraz optymalizacji procesów rozwojowych poprzez poprawę funkcjonowania administracji, podniesienie sprawności działania i współpracy, dążąc efektywnej realizacji przedsięwzięć i projektów obejmujących wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego, z poszanowaniem ochrony środowiska i zachowaniem walorów przyrodniczych.

Przypisane do każdego celu strategicznego kierunki działań (cele operacyjne) dotyczą jego uszczegółowienia oraz wskazują na narzędzia i sposoby jego realizacji (działania rozwojowe). Następnie działania rozwojowe w zoperacjonalizowano łącząc je ze strategicznymi obszarami projektowymi i konkretnymi projektami (Rozdział 7 Projekty).

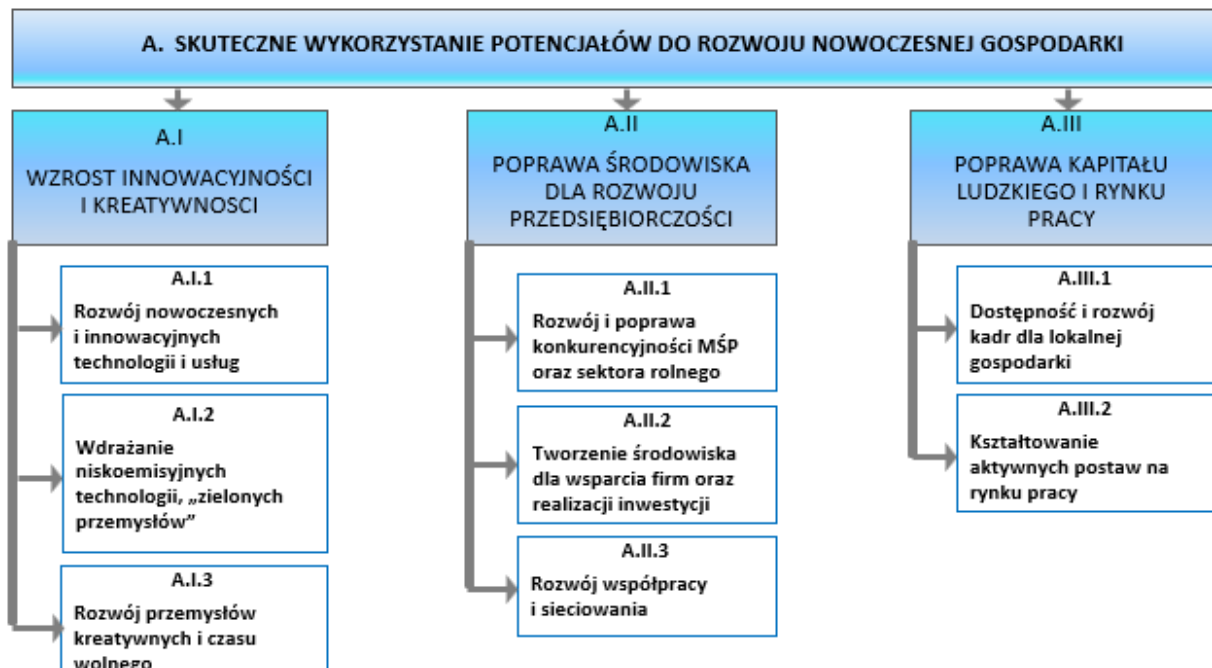
Rysunek 19 Wizja i cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

5.1 Sfera gospodarcza – Cel strategiczny A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki

Rysunek 20 Cel strategiczny sfera gospodarcza

Źródło: opracowanie własne

Kierunek działań (cel operacyjny)

A.I Wzrost innowacyjności i kreatywności

Celem jest gospodarka lokalna oparta na innowacyjności i kreatywności, prowadząca do osiągnięcia większych i szybszych efektów rozwojowych poprzez generowanie korzyści. Inwestycje w wiedzę są inwestycjami również w jakość życia i rozwój nowego typu społeczeństwa.

Na obszarze Gminy dominują tradycyjne sektory gospodarki, takie jak handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych włączając motocykle (sekcja G), budownictwo (sekcja F), przetwórstwo przemysłowe (C). Najwięcej podmiotów z sekcji M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) znajduje się w mieście Uniejów. Na uwagę zasługują sekcje związane z turystyczno-uzdrowską specjalizacją Gminy (S i T) Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i produkujące własne wyroby, które łącznie zajmują 4 pozycję w Gminie. Można zatem stwierdzić, iż specjalizacja Gminy posiada rozpoznawalną przez przedsiębiorców wartość rozwojową, która jest bezpośrednio związana z przemysłami czasu wolnego posiadającymi znaczny potencjał innowacyjności i kreatywności. Dodatkowo posiadane przez Gminę zasoby – wody geotermalne, są badane pod kątem ich właściwości oraz możliwych zastosowań, co tworzy znaczną przestrzeń w ramach sektora B+R jak również dla wdrażania wyników badań na rynek.

W pobudzaniu rozwoju nowoczesnych technologii istotną rolę będą także odgrywały „zielone przemysły”, które zgodnie z ideą Europejskiego Zielonego Ładu mają za zadanie przekształcanie regionów w nowoczesną i konkurencyjną gospodarkę, działającą w sposób odpowiedzialny z minimalnym wpływem na środowisko, m.in. poprzez wykorzystywanie OZE do produkcji energii.

Działania rozwojowe:

A.I.1 Rozwój nowoczesnych i innowacyjnych technologii i usług, m.in. poprzez wspieranie i wdrażanie nowoczesnych/innowacyjnych technologii i usług; rozpowszechnianie wiedzy i informacji na ich temat oraz znaczenia w pobudzaniu lokalnej gospodarki.

A.I.2 Wdrażanie niskoemisyjnych technologii „zielonych przemysłów”, m.in. poprzez wsparcie rozwoju technologii dla wykorzystywania energii z biomasy pochodzącej z produkcji rolnej i leśnej, instalacji geotermalnych, w tym wytwarzających energię w skojarzeniu z biomasą i biogazem, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości związanej z oferowaniem usług w zakresie zarządzania stroną popytową dla podmiotów użytkujących energię, promocję produkcji energii z odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystywanie OZE w sektorze komunalno –bytowym oraz instytucjach publicznych.

A.I.3 Rozwój przemysłów kreatywnych i czasu wolnego, m.in. poprzez wdrażania nowoczesnych technologii; wspieranie działań związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów; uatrakcyjnienie oferty kulturalnej,

turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz rozwój związanej z nią infrastruktury; wspieranie i rozwój branży informacyjnej i promocyjnej.

Kierunek działań (cel operacyjny)

A.II Poprawa środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość jest siłą napędową lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Obszar Gminy zajmują zarówno obszary miejskie jak i wiejskie, należy zatem wskazywać i dążyć do pobudzenia przedsiębiorczości na obu ww. obszarach poprzez m.in.: wykorzystanie różnorodności form lokalnych zasobów pracy, kapitału i ziemi, zarówno w produkcji rolniczej, przetwórstwie płodów rolnych, jak i działalności pozarolniczej, niwelowanie barier i zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju postaw przedsiębiorczych zarówno w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, jak i podnoszenia swoich kompetencji.

Wszystkie te działania skupione na rozwoju środowiska przyjaznego dla przedsiębiorczości są szczególnie istotne w kontekście zdiagnozowanych wyzwań dla rozwoju Gminy związanych z koniunkturą rynku pracy. Takie czynniki, jak oferty pracy, wysokość zarobków, czy warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, jak również możliwość dalszej nauki, zniechęcają młodych ludzi do pozostania w gminie. Część młodzieży może założyć własną działalność gospodarczą albo podjąć pracę w rodzinnej firmie, należy ułatwiać te plany, co znacząco przyczyni się w przyszłości do rozwoju gospodarczego Gminy i wzmocni jej potencjał społeczny. Mimo występujących barier, na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów, co świadczy o ciągłym, dość stabilnym rozwoju gospodarki na terenie Gminy. Należy w szczególności zauważyć, że pomimo niesprzyjających warunków spowodowanych pandemią COVID-19, które w sposób szczególny dotknęły branżę turystyczną i kulturową, udało się utrzymać rozwój MŚP na terenie Gminy.

Dodatkowo w celu poprawy środowiska przedsiębiorczości można wykorzystać narzędzia integrujące przedsiębiorców poprzez zainicjowanie i rozwój struktur klastrowych i instytucji otoczenia biznesu.

Działania rozwojowe:

A.II.1 Rozwój i poprawa konkurencyjności MŚP oraz sektora rolnego, m.in. poprzez wspieranie inwestycji produkcyjnych i usługowych z uwzględnieniem przedsięwzięć innowacyjnych, technologicznych, organizacyjnych; wprowadzenie innowacji społecznych; wspieranie nowych modeli biznesowych dla MŚP; wspieranie osób i firm rozpoczynających działalność; tworzenie i rozwijanie sieci grup producenckich.

A.II.2 Tworzenie środowiska dla wsparcia firm oraz realizacji inwestycji, m.in. poprzez rozwój instytucji otoczenia biznesu; rozwoju punktu obsługi inwestorów; udostępnianie informacji z zakresu programów dofinansowujących rozpoczęcie i prowadzenie działalności, wdrażanie idei Smart City i Smart Village.

A.II.3 Rozwój współpracy i sieciowania, m.in. poprzez tworzenie warunków i inicjowanie rozwoju klastrów gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu (IOB), podnoszenie świadomości przedsiębiorców, wspieranie wspólnych projektów i przedsięwzięć.

Kierunek działań (cel operacyjny)

A.III Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy

Kluczową rolę w procesach gospodarczych, stanowiącą podstawę dla prawidłowego rozwoju odgrywa kapitał ludzki. Tworzenie nowych atrakcyjnych miejsc pracy, wymaga postawienia na rozwój kapitału ludzkiego. Rozwój kapitału ludzkiego zależy m.in. od: wiedzy, umiejętności, zdrowia, kultury i tradycji. Należy udostępnić lub ułatwić w ramach kompetencji Gminy możliwości rozwoju zawodowego, dokształcania się, uczestnictwa w kursach podnoszących i aktualizujących wiedzę i umiejętności. Jest to szczególnie istotne, gdyż Gmina, podobnie jak większość samorządów w Polsce, mierzy się z nieprzychylnymi tendencjami demograficznymi. Poza ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji, na obszarze Gminy występuje tendencja postępującego ubytku kadr gospodarki. Spada liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Starzenie się społeczeństwa i zmniejszanie się kadr gospodarki są procesami ogólnopolskimi, jednak biorąc pod uwagę znaczenie osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym dla rozwoju lokalnej gospodarki należy podejmować intensywne działania zmierzające do zatrzymania osób z ww. grup wiekowych na terenie Gminy.

Należy także aktywnie przeciwdziałać emigracji zarobkowej poza teren Gminy, jednocześnie wspierając aktywne postawy na rynku pracy. Konieczne jest podejmowanie działań stymulujących rozwój przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród młodych ludzi poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik informacyjnych i telekomunikacyjnych. W kontekście kształtowania aktywnych postaw zatrudnienia, nie należy zapominać o wykorzystaniu potencjału osób starszych i zapewnienia im odpowiednich warunków życia.

Działania rozwojowe:

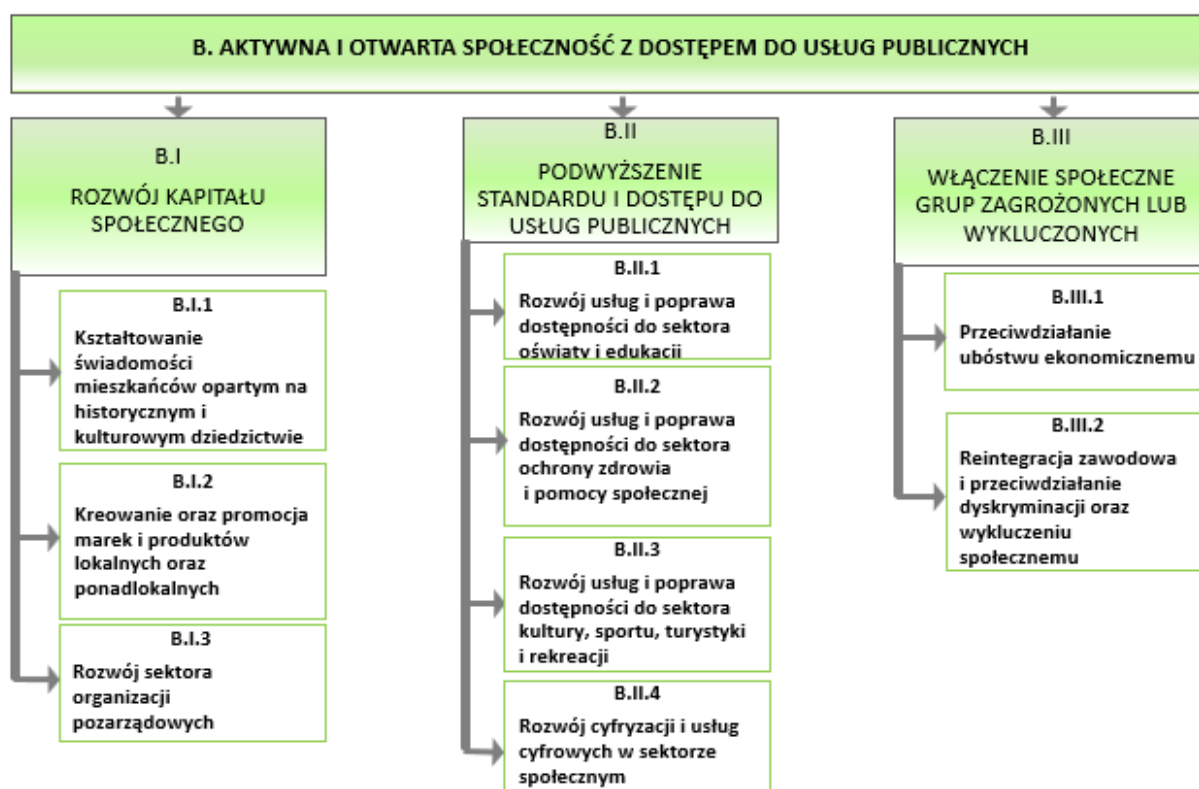
A.III.1 Dostępność i rozwój kadr dla lokalnej gospodarki, m.in. poprzez promocję nowych metod kształcenia; ułatwienie dostępu do rozwoju zawodowego (specjalistyczne szkolenia, kursy, wyjazdy, staże, praktyki); nawiązywanie współpracy między szkołami a przedsiębiorcami; promowanie kształcenia zawodowego i ustawicznego; tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, organizowanie kursów i szkoleń dla potencjalnych przedsiębiorców; wsparcie dla potencjalnych przedsiębiorców na każdym etapie tworzenia biznesu, począwszy od pomysłu; promowanie prowadzenia własnej działalności gospodarczej wśród młodych ludzi.

A.III.2 Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy, m.in. poprzez wspieranie mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców; promocja elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy; wspieranie podnoszenia wiedzy i kompetencji zawodowych; wsparcie i rozwój możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na projekty związane z aktywizacją zawodową bezrobotnych, potencjalnych przedsiębiorców; zaplanowanie i

realizacja projektów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży; stworzenie systemu i bazy o potrzebach i aktualnych trendach na lokalnym rynku pracy; aktywizacja seniorów; organizowanie szkoleń dla seniorów, głównie w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych; organizowanie szkoleń dla pracodawców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom ze względu na wiek (ageizm).

5.2 Sfera społeczna – Cel strategiczny B. Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych

Rysunek 21 Cel strategiczny sfera społeczna

Źródło: opracowanie własne

Kierunek działań (cel operacyjny)

B.I. Rozwój kapitału społecznego

Kapitał społeczny jest ważnym elementem struktury społecznej, stanowi istotny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Podstawowymi komponentami kapitału społecznego są zaufanie, normy i sieci, które podnoszą efektywność społeczeństwa poprzez podejmowanie skoordynowanych działań. Jednym z działań wzmocnienia i podnoszenia poziomu kapitału społecznego jest budowanie i wzmocnienie tożsamości lokalnej. Z przeprowadzonej analizy diagnostycznej wynika, iż dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz walory przyrodnicze są wysoko oceniane przez mieszkańców i uznawane za atut gminy. To bardzo istotne zasoby

Gminy, które obecnie ja i w przyszłości odpowiadają za możliwość generowania produktów lokalnych, w tym produktów turystycznych.

Wydarzenia historyczne i dziedzictwo kulturowe oraz walory przyrodnicze są znaczącym czynnikiem promocyjnym Gminy. Najbardziej rozpoznawalnymi zasobami są: wody geotermalne i funkcjonujące z ich wykorzystaniem uzdrowisko oraz kompleks termalny, zamek arcybiskupów gnieźnieńskich oraz tradycja układania dywanów kwiatowych w miejscowości Spycimierz. Kreowanie i dalszy rozwój marki lokalnej to budowanie wizytówki i przewag konkurencyjnych Gminy, przede wszystkim z uwzględnieniem potencjałów endogenicznych. W związku z czym jest czynnikiem nie tylko wzbudzenia zaufania, zainteresowania i przyciągnięcia turystów czy inwestorów, ale również bardzo silnym wsparciem dla rozwoju procesów innowacyjnych i podniesienia konkurencyjności lokalnych wytwórców, przedsiębiorców, a dla samych mieszkańców wzmocnieniem ich dumy, prestiżu, poczucia przynależności i identyfikacji z Gminą.

Należy zachęcać społeczność lokalną do czynnego udziału w rozwiązywaniu problemów oraz poszukiwaniu nowych dróg rozwoju lokalnego. Działania powinny być skoncentrowane na budowaniu szerokiej współpracy międzysektorowej z lokalnym samorządem. Najbardziej widocznym przejawem społeczeństwa obywatelskiego są obywatele zjednoczeni w formalnych bądź nieformalnych strukturach, w których zajmują się dobrowolną aktywnością społeczną, realizując tym samym zarówno osobiste, jak i zbiorowe cele. Na obszarze Gminy widoczny jest duży potencjał społeczny do budowania gotowości i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. terenie Gminy funkcjonują stowarzyszenia, których celem jest współpraca na rzecz społeczności lokalnej, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Koła Gospodyń Wiejskich. Są to bardzo rozpowszechnione i popularne formy organizacji społecznych występujących na obszarach wiejskich. Pełnią one funkcje głównie propagowania kultury i tożsamości lokalnej i budowania więzi społecznych. Dla rozwoju regionu istotne jest, aby sektor organizacji pozarządowych był silnym partnerem dla władz Gminy.

Działania rozwojowe:

B.1.1. Kształtowanie świadomości mieszkańców opartej na historycznym i kulturowym dziedzictwie, m.in. poprzez podnoszenie wiedzy historycznej o Gminie na każdym poziomie edukacji szkolnej, organizowanie konkursów wiedzy, organizowanie wydarzeń, obchodów upamiętniających ważne fakty i postaci historyczne, organizowanie wydarzeń kulturowych, wspieranie szkoleń animatorów kultury, rozwój kultury folklorystycznej, promocja warsztatów rękodzieła ludowego, tradycyjnych produktów, skansenów, pokazów tradycyjnych zawodów, wspieranie działalności centrów kultury i bibliotek.

B.1.2. Kreowanie oraz promocja marek i produktów lokalnych oraz ponadlokalnych, m.in. poprzez budowanie i rozwój marki, stworzenie rozpoznawalnego znaku, promocji i utworzenia bazy produktów lokalnych i ponadlokalnych, objęcie patronatem wydarzeń kulturowych i produktów, wspieranie działań stowarzyszeń i lokalnych grup działania.

B.I.3. Rozwój sektora organizacji pozarządowych, m.in. poprzez promocję, wspieranie funkcjonujących i zakładania nowych stowarzyszeń, organizacji społecznych, fundacji, kół gospodyń wiejskich, inicjowanie współpracy międzysektorowej, organizowanie konsultacji społecznych zachęcających mieszkańców i organizacje społeczne do partycypowania w sprawy ważne dla rozwoju lokalnej społeczności, tworzenie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, utworzenie planu pomocy, obejmowanie patronatem wydarzeń organizowanych przez ngo, podnoszenie kompetencji pracowników ngo, wspieranie przekazywania im zadań publicznych i promocja ich usług.

Kierunek działań (cel operacyjny)

B. II. Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych

Istotnym czynnikiem determinującym poziom jakości życia mieszkańców jest dostęp do wysokiej jakości usług publicznych i związanej z nimi infrastrukturą (edukacyjną, społeczną, zdrowotną, komunikacyjną). Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej wpływa na ich stopień zadowolenia z miejsca zamieszkania, buduje i rozwija więzi wspólnotowe oraz stwarza odpowiednie i satysfakcjonujące warunki do zakładania rodziny czy doskonalenia zawodowego. Ważne jest, aby realizacja potrzeb mieszkańców odbywała się w granicy ich miejsca zamieszkania. Do podstawowych potrzeb społecznych można zaliczyć: potrzebę edukacji, zdrowia, zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych o odpowiednim standardzie, pomocy społecznej oraz kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

Edukacja jest bardzo istotnym elementem rozwoju społeczeństwa. Determinuje poziom kapitału społecznego oraz ludzkiego. Na terenie Gminy zapewnione są usługi w zakresie edukacji przedszkolnej i szkolnej na poziomie podstawowym. Usługi w zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego ze względu na specyfikę gminy świadczone są poza jej terenem w większych ośrodkach miejskich, podobnie jak usługi dokształcania, kursów i szkoleń. Wobec powyższego, należy niwelować nierówności edukacyjne i wyrównywać szanse.

Dla poprawy dostępności do usług zdrowotnych należy wprowadzić działania dotyczące profilaktyki zdrowotnej oraz poszerzenia dostępu do usług specjalistycznych. Opieka specjalistyczna jest w większości realizowana przez większe miejskie ośrodki, takie jak Łódź, Konin, Koło. Równie istotne jest poprawienie dostępu dla usług rehabilitacyjno-opiekuńczych. Należy niwelować nierówności społeczne w zdrowiu i zapewnić każdemu mieszkańcowi równy dostęp do opieki zdrowotnej.

Wg danych GUS na obszarze Gminy Uniejów nie funkcjonują placówki stacjonarnej pomocy społecznej. Z kolei ze środowiskowej opieki społecznej w 2020 r. skorzystało 175 gospodarstw domowych. W porównaniu z 2011 r. liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Uniejów zmniejszyła się o 44%, co jest pozytywnym zjawiskiem, jednak obszar należy monitorować i zapewniać wsparcie osobom o niskich dochodach i trudnej sytuacji rodzinnej, aktywnie przeciwdziałając ich wykluczeniu.

Dobrze rozwiniętym obszarem na terenie Gminy jest kultura, sport, rekreacja i turystyka, choć usługi z zakresu kultury wysokiej, takie jak teatr, koncerty, wystawy są usługami importowanymi, czyli są zaspokajane w większości poza obszarem Gminy. Należy nadal wspierać i rozwijać podstawową infrastrukturę kulturową, „przemysły czasu wolnego” wzmacniające kapitał społeczny, potencjał gospodarczy regionu, a także zatrzymujących młodych ludzi na terenie miejsca zamieszkania. Oferta kulturalna powinna być szerzej promowana i sprofilowana do różnych grup wiekowych, w tym dla mieszkańców powyżej 60. r. ż.

W aspekcie poprawy dostępu do usług publicznych ważnym czynnikiem jest rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym. Rozwój e-administracji i upowszechnienie elektronicznej obsługi interesantów stanowi kluczowy instrument do poprawy komunikacji i współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i innych struktur społecznych oraz gospodarczych. W tym kontekście należy wyposażyć społeczność w kompetencje cyfrowe, gdyż jak wynika z Raportu „Społeczeństwo informacyjne 2020” (GUS), 53,1% osób w wieku 16–74 lata potrafi wykonać jakąkolwiek czynność związaną z obsługą komputera i Internetu. W populacji osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu największą grupę stanowiły osoby, które posiadały niski poziom takich umiejętności. Wiadomym, jest również fakt, iż lepiej z obsługą komputera radzą sobie osoby z młodszej grupy wiekowej.

Działania rozwojowe:

B.II.1. Rozwój usług i poprawa dostępności do sektora oświaty i edukacji, m.in. poprzez podnoszenie poziomu jakości kształcenia w szkołach podstawowych, dzięki budowie i modernizacji pracowni edukacyjnych, organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kompetencje nauczycieli i uczniów; organizowanie kursów kształtujących kompetencje cyfrowe dla nauczycieli i uczniów, wdrożenie systemu e-learningu, wspieranie rozwoju informatycznego zaplecza szkolnego.

B.II.2. Rozwój usług i poprawa dostępności do sektora ochrony zdrowia i pomocy społecznej, m.in. poprzez wspieranie rozbudowy infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej; poszerzanie oferty usług specjalistycznej opieki zdrowotnej; kierowaniu usług zdrowotnych i pomocy społecznej do seniorów; realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na zmniejszeniu ryzyka zachorowalności na choroby cywilizacyjne; realizacja programów edukacyjnych promujących zdrowy tryb życia; programy aktywizujące i integrujące środowisko senioralne; rozbudowa ofert klubów seniora skierowanych do osób starszych; powoływanie rad seniorów; wspieranie rozwoju usług opieki środowiskowej i społecznej dla osób przewlekle chorych i starszych; wspieranie działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych koordynatorów i asystentów pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej.

B.II.3. Rozwój usług i poprawa dostępności do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji, m.in. poprzez sprofilowanie oferty kulturalnej dla każdej grupy wiekowej; promocja ofert kulturalnych w mediach społecznościowych; utworzenie wspólnej bazy wydarzeń

kulturalnych; współpraca z mieszkańcami przy tworzeniu kalendarium wydarzeń kulturalnych; rozwój bazy obiektów turystycznych i sportowo-rekreacyjnych oraz uzdrowiskowych; wsparcie oferty instytucji kulturalnych na terenie Gminy; kontynuacja i rozwój programów promocji Gminy i tworzenia marki; rozwój produktów lokalnych, wsparcie rozbudowy infrastruktury turystycznej, kulturowej, wspieranie tworzenia sieci współpracy podmiotów zaangażowanych w rozwój kultury, sportu, turystyki.

B.II.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze społecznym, m.in. poprzez wdrożenie systemu umożliwiającego szeroki zakres e-usług; promowanie akcji zachęcającej do korzystania z e-administracji przez mieszkańców; organizacja szkoleń dla pracowników i mieszkańców podnoszących i rozwijających kompetencje cyfrowe; organizacja szkoleń dla mieszkańców z zakresu e-usług publicznych.

Kierunek działań (cel operacyjny)

B. III. Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych

Zjawisko wykluczenia społecznego generuje koszty ponoszone przez całą społeczność, stając się barierą rozwoju gospodarczego. Należy podjąć działania, które będą pobudzać partycypacyjność, w tym integrację społeczną, która jest celem dobrego rozwoju lokalnego i oznacza uczestnictwo mieszkańców w kształtowaniu rzeczywistości społeczno-gospodarczej Gminy. Immanentnym aspektem działań integracyjnych jest zapewnienie większej partycypacji jednostek zagrożonych wykluczeniem społecznym w procesach decyzyjnych Gminy.

Ekonomia społeczna i solidarna jest ważnym instrumentem aktywnej polityki społecznej której podstawowym celem jest aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym rehabilitacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Wg danych GUS na obszarze Gminy Uniejów nie funkcjonują placówki stacjonarnej pomocy społecznej. Z kolei ze środowiskowej opieki społecznej w 2020 r. skorzystało 175 gospodarstw domowych. W porównaniu z 2011 r. liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Uniejów zmniejszyła się o 44%, co jest pozytywnym zjawiskiem, jednak obszar należy monitorować i zapewniać wsparcie osobom o niskich dochodach i trudnej sytuacji rodzinnej, aktywnie przeciwdziałając ich wykluczeniu.

Celem pomocy społecznej jest reintegracja społeczna, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ponowne włączenie społeczne poprzez pomoc rodzinom w pokonaniu trudności życiowych. Należy wdrożyć działania stwarzające warunki umożliwiające godną egzystencję, jak również przyczyniające się do wyrównywania nadmiernych różnicowań społecznych.

Działania rozwojowe:

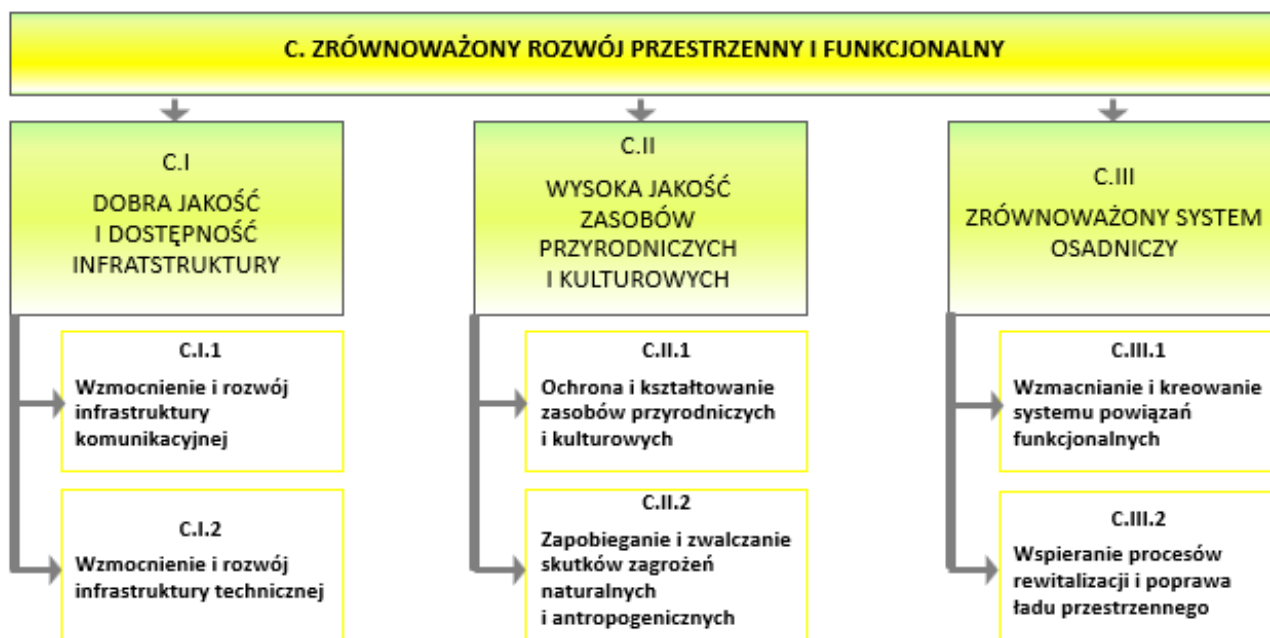
B.III.1 Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu, m.in. poprzez wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (centrów i klubów integracji społecznej, spółdzielni

socjalnych, warsztatów terapii zajęciowych, zakładów aktywizacji zawodowej), przedsiębiorczości społecznej, organizowanie szkoleń, kursów, programów, staży i praktyk zawodowych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, organizowanie sesji wsparcia psychologicznego pomagającego niwelować postawę wyuczzonej bezradności, wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, organizowanie kursów, warsztatów, dodatkowych zajęć wspierających naukę i programach stypendialnych dla dzieci uzdolnionych, dofinansowanie wakacji, kolonii dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, organizowanie programów dożywiania w szkołach, programów zaopatrujących w sprzęt komputerowy oraz inne prace i narzędzia dydaktyczne.

B.III.2 Reintegracja zawodowa i przeciwdziałanie dyskryminacji oraz wykluczeniu społecznemu, m.in. poprzez organizowanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego, dla dzieci, młodzieży i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej; organizowanie programów i sesji zwalczania uzależnień; wdrażanie nowoczesnych metod terapeutycznych przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; organizowanie programów wsparcia dla osób bezdomnych; rozwój i powstawanie świetlic środowiskowych, mieszkań wspomaganych; organizowanie wsparcia dla osób starszych, samotnych i niesamodzielnych; promowanie idei rodzin zastępczych; wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (centrów i klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych, warsztatów terapii zajęciowych, zakładów aktywizacji zawodowej); tworzenie sieci współpracy; propagowanie idei ekonomii społecznej i solidarnej; organizowanie ośrodków rehabilitacyjnych; upowszechnianie i organizowanie programów zatrudniania osób niepełnosprawnych; wspieranie przedsięwzięć na rzecz uniwersalnej dostępności; promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych; inicjowanie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym powrót na rynek pracy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez dofinansowanie na utworzenie i rozwój zakładów aktywizacji zawodowej.

5.3 Sfera środowiskowo-przestrzenna – Cel strategiczny C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny

Rysunek 22 Cel strategiczny sfera środowiskowo-przestrzenna

Źródło: opracowanie własne

Kierunek działań (cel operacyjny)

C.I Dobra jakość i dostępność infrastruktury

Dostępność i jakość infrastruktury komunikacyjnej i technicznej to ważne czynniki warunkujące rozwój społeczny i ekonomiczny zapewniające wysoki poziom obsługi mieszkańców oraz spójność przestrzenną Gminy. Działania skierowane będą m.in. na poprawę jakości i dostępności infrastruktury transportowej umożliwiającej rozwój elektromobilności, rozwój usług logistycznych w szczególności transportu zbiorowego, co wpłynie również korzystnie na rozwój turystyki, zapewniając przyjazne i wygodne podróżowanie poprzez stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznego transportu zbiorowego z uwzględnieniem dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością.

Nowoczesna gospodarka lokalna wymaga systemów komunikacji, wymiany danych i informacji, między wszystkimi podmiotami. Komunikację tę zapewnia przede wszystkim Internet oraz nowoczesne środki przekazu poprzez budowę nowoczesnej infrastruktury zwiększającej dostępność do usług teleinformatycznych opartych zarówno o sieci przewodowe, jak i bezprzewodowe. Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu, cyfryzacja usług i danych, a także działania edukacyjne, przyczynią się do upowszechnienia e-usług oraz budowy społeczeństwa informacyjnego. Ważnym elementem sprawnego funkcjonowania i rozwoju Gminy oraz podniesienia poziomu życia mieszkańców jest

dostępność i jakość infrastruktury technicznej, w tym efektywny system odprowadzania i unieszkodliwiania produktów ubocznych, uwzględniający wymogi ochrony środowiska, rozwój infrastruktury technicznej nastawiony na wykorzystanie OZE dla lokalnej produkcji energii oraz wdrażanie nowych niskoemisyjnych technologii i rozwiązań, a także rozwój gospodarki wodno – ściekowej oraz zintegrowana gospodarka odpadami. Takie działania pozwolą na zapewnienie gospodarki neutralnej dla klimatu, racjonalizację gospodarki odpadami w kierunku zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko, jak również rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym. Poza działaniami infrastrukturalnymi ważnym elementem jest prowadzenie działań edukacyjnych dla mieszkańców i przedsiębiorców wskazujących na możliwości racjonalnego gospodarowania zasobami m.in. ograniczania zużycia wody, ponownego użycia produktów czy też zasad recyklingu.

Działania rozwojowe:

C.I.1 Wzmocnienie i rozwój infrastruktury komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój drogowych, powiązań zewnętrznych i wewnętrznych (rozbudowy i przebudowy dróg publicznych, przystanków autobusowych), rozwój transportu pasażerskiego, propagowanie środków transportu przyjaznych środowisku, wsparcie budowy systemu dróg/tras rowerowych, rozwój proekologicznego transportu, w tym elektromobilności z uwzględnieniem obsługi osób niepełnosprawnych.

C.I.2 Wzmocnienie i rozwój infrastruktury technicznej, m.in. poprzez poprawę dostępu do sieci informatycznych i usług teleinformatycznych z dostępem dla osób niepełnosprawnych (wspieranie wzmocnienia i rozbudowy szkieletowej infrastruktury teleinformatycznej i lokalnej sieci dostępowej, promowanie innowacyjnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych), zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego (wspieranie dywersyfikacji źródeł energii, modernizacji, budowy lub rozbudowy sieci elektroenergetycznych, rozwoju gazyfikacji, wspieranie i wdrożenie rozwiązań poprawiających jakość powietrza w tym OZE), rozwój systemów wodno – kanalizacyjnych (wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia mieszkańców w dobrą jakościowo wodę, uszczelnienia systemów jej dostawy oraz zapewnienia skutecznych i efektywnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, zapewnienia dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej), racjonalizacja gospodarki odpadami (wspieranie wdrażania efektywnego systemu przetwarzania odpadów, budowę i rozbudowę instalacji do utylizacji odpadów, wsparcie działań na rzecz zamykania i rekultywacji składowisk odpadów komunalnych, ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów, wspieranie likwidacji i bezpiecznego usuwania azbestu z terenu Gminy).

Kierunek działań (cel operacyjny)

C.II Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych

Wysoka jakość środowiska wraz z dostępem do jego zasobów, pełni ważne funkcje ekologiczne, wpływa na jakość życia i kapitału ludzkiego. Walory środowiska przyrodniczego

decydują o atrakcyjności turystyczno-uzdrowiskowej Gminy, będąc ważnymi stymulatorami jej rozwoju gospodarczego.

Na terenie Gminy występuje różnorodność zasobów kulturowych i przyrodniczych podnoszących jej atrakcyjność turystyczno-uzdrowiskową. Analiza diagnostyczna wskazała na relatywnie wysoki (47%) udział obszarów przyrodniczych prawnie chronionych na terenie gminy. Dodatkowym atutem są zasoby wód geotermalnych, z których gmina korzysta m.in. w ramach działalności uzdrowiskowej i turystyczno-wypoczynkowej. Walory przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe i historyczne (m.in. Zamek Arcybiskupów Gnieźnieńskich, Kolegiata Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny) są istotnym elementem i potencjałem rozwojowym Gminy. Wymienione walory podnoszą atrakcyjność i sprawiają, że obszar Gminy posiada znaczne potencjały rozwojowe, a Gmina od 2013 roku posiada status uzdrowiska geotermalnego.

Część zasobów środowiska przyrodniczego podlega różnym zagrożeniom ze strony czynników atmosferycznych i antropogenicznych. Zagrożenia dla środowiska naturalnego związane są przede wszystkim z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych; zrzutem ścieków; wytwarzaniem odpadów. Zapobieganie dewastacji środowiska wymaga wsparcia ze strony władz publicznych i ciągłego podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Postępujące w skali globalnej zmiany klimatyczne, skutkujące coraz powszechniej występującymi zjawiskami suszy, bądź ekstremalnymi opadami i powodziami, stanowią ważny aspekt dla podejmowania działań zmierzających do ograniczenia i minimalizacji ich negatywnych następstw. Ważnym elementem jest ochrona przeciwpowodziowa, ale również ograniczenie skutków suszy. Zagrożeniem są również pożary, wichury i szkodniki owadzie, które wymagają zdecydowanych działań zmniejszających i łagodzących skutki ich występowania.

Działania rozwojowe:

C.II.1 Ochrona i kształtowanie zasobów przyrodniczych i kulturowych, m.in. poprzez podjęcie działań wymagających kompleksowego podejścia m.in. do zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatu i poprawą jakości środowiska oraz jego ochroną. Osiągnięcie założonego celu wymagać będzie szerokiego zakresu działań realizowanych przy założeniu ograniczenia ingerencji w tereny cenne przyrodniczo, w szczególności na obszary Natura 2000. Niezwykle istotne zagadnienie stanowi także ochrona wartości dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych, przy jednoczesnym zachowaniu harmonii w krajobrazie m.in. poprzez promocję walorów przyrodniczych Gminy, w tym dalszy rozwój wykorzystania wód geotermalnych (wspieranie programów edukacyjnych i konkursów podnoszących świadomość ekologiczną, podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych), utrzymanie różnorodności biologicznej, (zachowanie zasobów przyrodniczych, ochrona zagrożonych składników przyrody, w szczególności siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt, w tym na obszarach NATURA 2000, ochrona i odtwarzanie ekosystemów naturalnych), utworzenie systemu przyrodniczo – kulturowego na obszarze Gminy (ochrona terenów zieleni, lasów oraz obiektów i obszarów zabytkowych, przeciwdziałanie niekontrolowanej zabudowie, promocja walorów przyrodniczych i kulturowych).

C.II.2 Zapobieganie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych, m.in. poprzez eliminację emisji zanieczyszczeń powietrza, poprawy jakości wód, zdrowotności lasów oraz przeciwdziałania skutkom suszy i zjawisk ekstremalnych; zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej (rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej, budowa zbiorników małej retencji, budowa i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych, wsparcie budowy ekologicznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych wraz z ochroną lasów łęgowych), zwiększanie retencjonowania wód (działania na rzecz zwiększania naturalnej retencji, zwiększanie lesistości z uwzględnieniem różnorodności gatunkowej drzewostanów, zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień jako substytutu lasu w rejonach występowania najlepszych kompleksów gleb i intensywnej produkcji rolnej, prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, w tym dostosowania struktury upraw, agrotechniki i gatunków w rolnictwie do występującego deficytu wód, odbudowy istniejących systemów nawodnień oraz budowy urządzeń melioracji wodnych, wspieranie działań na rzecz zwiększania retencji wód opadowych), zwiększenia ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych (wspieranie rozbudowy systemów ostrzegania, monitorowanie i zwalczanie skutków zagrożeń, prowadzenie działań ratowniczych w sytuacji zagrożenia obszarów leśnych, wiejskich, rozbudowa infrastruktury przeciw zagrożeniowej, wspieranie podnoszenia kwalifikacji służb odpowiedzialnych za ochronę).

Kierunek działań (cel operacyjny)

C.III Zrównoważony system osadniczy

Ważnym aspektem w sferze przestrzennej jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju Gminy poprzez kreowanie atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni, co będzie podstawą do rozwoju gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców, przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów środowiska. Zrównoważony System Osadniczy w oparciu o uwarunkowania przestrzenne, wyznacza właściwe cechy struktury osadniczej, sposoby użytkowania tych przestrzeni oraz kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych. Ważnym czynnikiem wpływającym na zwiększenie powiązań jest dostępność, przede wszystkim komunikacyjna.

Istotnym kierunkiem działań Gminy w zakresie podniesienia jej atrakcyjności jako miejsca do życia i rozwoju gospodarczego, jest kształtowanie m.in. ładu i spójności przestrzennej z uwzględnieniem infrastruktury dla osób niepełnosprawnych. Zakłada się rewitalizację zdegradowanych obszarów, w tym mieszkaniowych, porolniczych na terenie Gminy, podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości przestrzeni publicznych, zrewitalizowania – ponownego nadania funkcji społeczno-kulturowej zapomnianym miejscom i obiektom posiadających potencjał rozwojowy.

Działania rozwojowe:

C.III.1 Wzmacnianie i kreowanie systemu powiązań funkcjonalnych, m.in. poprzez rozwój funkcji komplementarnych i specjalistycznych oraz powiązań funkcjonalnych głównego ośrodka z resztą obszaru Gminy i ośrodkami zewnętrznymi (wspieranie rozwoju usług publicznych, usług dla przedsiębiorstw, propagowanie działań wykorzystujących potencjały

endogeniczne, w tym kulturotwórcze, przyrodnicze, edukacyjne, inicjowanie i stymulowanie działań zintegrowanych budujących sieć współpracy z sąsiednimi ośrodkami, jak również włączanie ośrodków miejskich i wiejskich w komplementarny system powiązań funkcjonalnych.

C.III.2 Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego, m.in. poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów, w tym mieszkaniowych i porolniczych, zabytkowych układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych (wsparcie dla tworzenia i realizacji zintegrowanych projektów obejmujących kompleksową odnowę obszarów, organizację warsztatów i konferencji w zakresie możliwości rozwiązywania problemów na obszarach zdegradowanych, wspieranie prac konserwatorskich prowadzących do odnowy obiektów i obszarów zabytkowych oraz wykorzystanie obiektów zabytkowych na cele kulturalne, społeczne, edukacyjne, turystyczne, gospodarcze, wdrażanie koncepcji Smart Village i Smart City), kształtowanie krajobrazu kulturowego, w tym zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych wraz z infrastrukturą dla osób niepełnosprawnych, zapobieganie procesom chaotycznej zabudowy oraz propagowanie dobrych wzorców architektury, opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, promocję walorów krajobrazu kulturowego.

5.4 Zgodność celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

W procesie opracowania Strategii rozwoju Gminy Uniejów 2023-2030 dokonano przeglądu głównych kierunków polityk unijnych, krajowych i regionalnych, dotyczących perspektywy 2020 – 2030 określonych w dokumentach i programach strategicznych ww. szczebli.

Do oceny spójności Strategii z celami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu wybrano najważniejsze dokumenty szczebla unijnego, krajowego i regionalnego.–Przeprowadzona analiza zgodności potwierdziła spójność celów strategicznych z następującymi dokumentami:

- Umowa Partnerstwa 2021-2027,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+.

W tabeli poniżej przedstawiono podstawową analizę zgodności celów strategicznych oraz celu horyzontalnego Strategii rozwoju Gminy Uniejów 2022 – 2030 z głównymi założeniami dokumentów wyższego rzędu.

Analiza wymienionych dokumentów wykazała, iż na podstawowym poziomie zgodności najbardziej skorelowanymi i wzajemnie oddziałyującymi na siebie celami ze Strategii rozwoju Gminy Uniejów 2022-2030 z zapisami dokumentów wyższego rzędu jest Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystanymi zasobami (Cel strategiczny C.) oraz Sprawne i skuteczne zarządzanie

rozwojem Gminy, umożliwiające efektywne wykorzystywanie zasobów oraz realizację przedsięwzięć (Cel horyzontalny).

Tabela 3 Macierz zgodności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

DOKUMENTY STRATEGICZNE	Umowa partnerstwa 2021-2027 (projekt)	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+
CELE STRATEGII	UP 2021-2027	SOR	KSRR 2030	KPZK 2030	SRWŁ 2030	PZPWŁ 2020+
Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki	+	+	+		+	+
Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych	+	+	+		+	+
Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny	+		+	+	+	+
Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy umożliwiające efektywne wykorzystanie zasobów oraz realizację przedsięwzięć	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne

Analiza wymienionych dokumentów wykazała, iż na podstawowym poziomie zgodności najbardziej skorelowanymi i wzajemnie oddziałyującymi na siebie celami ze Strategii rozwoju Gminy Uniejów 2022-2030 z zapisami dokumentów wyższego rzędu jest Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystanymi zasobami (Cel strategiczny C.) oraz Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy, umożliwiające efektywne wykorzystanie zasobów i realizację przedsięwzięć-(Cel horyzontalny).

Dokumentem podstawowym, z którym zgodność na większym poziomie szczegółowości musi wykazać Strategia rozwoju Gminy Uniejów 2023-2030 jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Matryca wskazująca na zbieżność celów strategicznych i celów operacyjnych ww. Dokumentów zamieszczona została poniżej.

Tabela 4 Korespondencja celów Strategii Gminy Uniejów na lata 2023-2030 ze SRWŁ 2030

STRATEGIA ROZWOJU GMINY UNIEJÓW 2023-2030

				CELE STRATEGICZNE/ CEL HORIZONTALNY									Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy, umożliwiające efektywne wykorzystanie zasobów i realizację przedsięwzięć
				A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki			B. Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych			C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny			
				KIERUNKI DZIAŁAŃ									
				Wzrost innowacyjności i kreatywności	Poprawa środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości	Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy	Rozwój kapitału społecznego ↑	Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych	Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych	Dobra jakość i dostępność infrastruktury	Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych	Zrównoważony system osadniczy	
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030				A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
1	NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego	1.1	xx	x	x							x
		Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego	1.2			xx	x	x	x				x

		Wsparcie rozwoju mśp	1.3	x	xx	x	x						x	
		Rozwój sektora rolnego i podnoszenie jego konkurencyjności	1.4		xx	x	x						x	
	CELE STRATEGICZNE	Cele operacyjne		A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.	
2	OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS	Rozwój kapitału społecznego	2.1				xx	xx					x	
		Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	2.2					xx	x					x
		Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego	2.3				x	x	xx					x
	CELE STRATEGICZNE	Cele operacyjne		A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.	
3	ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ	Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	3.1	x							xx		x	
		Ochrona i kształtowanie krajobrazu	3.2								x	x		x
		Zwiększenie dostępności transportowej	3.3	x							xx		x	x

		Nowoczesna energetyka w województwie	3.4	x						xx			x
		Racjonalizacja gospodarki odpadami	3.5							xx			x
		Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych	3.6	x					x	x			x
	CEL HORYZONTALNY			A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
H	EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO			x	x	x	x	x	x	x	x	x	xx

x- podstawowa/potencjalna korelacja

xx- silna korelacja

Źródło: opracowanie własne

6 Projekty

Przedstawione w Rozdziale 6 drzewo celów zostało w niniejszym rozdziale zoperacjonalizowane w postaci zdefiniowania strategicznych obszarów projektowych (wiązek projektów) z określeniem zakresu ich działań i interwencji oraz ich korespondencji z celami strategicznymi/horyzontalnymi i operacyjnymi – Tabela nr 9.

Matryca zawierająca konkretne projekty składające się na wiązki projektów (strategiczne obszary projektowe) wskazane w Tabeli 5. stanowi Załącznik nr 1 do Strategii – Matryca Strategiczne obszary projektowe – Projekty – Cele.

Fiszki poszczególnych projektów składających się na wiązki projektów zostały umieszczone w Załączniku nr 2 do Strategii.

W przypadku projektów obejmującym swym zakresem więcej niż jeden strategiczny obszar projektowy, zostały wyodrębnione odpowiednie komponenty danego projektu przypisane do danego obszaru (komponent A, B,...). Możliwość realizacji poszczególnych projektów jak i odpowiednich komponentów w odpowiednich obszarach projektowych (w przypadku korzystania z finansowania zewnętrznego) będzie wynikać z m.in. Szczegółowych Opisów Osi Priorytetowych (przede wszystkim kryteriów oceny) oraz katalogów kosztów kwalifikowalnych.

Projekty i przedsięwzięcia wynikające ze Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030, realizowane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi unijnymi, w szczególności dotyczącymi pomocy publicznej, ochrony środowiska (m.in. dopuszczalność realizacji projektu w kontekście jego wpływu na obszary chronione, w tym obszary NATURA 2000) oraz zamówień publicznych.

Tabela 5 Matryca Obszary projektowe – Cele Strategii Gminy Uniejów na lata 2023-2030

				CELE STRATEGICZNE/CEL HORYZONTALNY									
				A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki			B. Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych			C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny			
				KIERUNKI DZIAŁAŃ (CELE OPERACYJNE)									
				Wzrost innowacyjności i kreatywności	Poprawa środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości	Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy	Rozwój kapitału społecznego	Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych	Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych	Dobra jakość i dostępność infrastruktury	Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych	Zrównoważony system osadniczy	Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy, umożliwiające efektywne wykorzystanie zasobów i realizację przedsięwzięć
				A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	
L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR PROJEKTOWY	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.

	STRATEGICZNY OBSZAR PROJEKTOWY	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
1	Zrównoważona gospodarka turystyczna oparta na walorach kulturowych i przyrodniczych	Rozwój turystyki, rekreacji i wypoczynku oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, wykorzystania i promocji potencjałów przyrodniczych i kulturowych, rozwój przemysłów czasu wolnego, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia m.in. ścieżki rowerowe, trasy turystyczne, ścieżki dydaktyczne z edukacją ekologiczną, mała architektura, tężnie, boiska sportowe, baseny wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz usługami i działaniami związanymi z kwalifikacjami kadr oraz logistyką i zarządzaniem infrastrukturą oraz produktami turystycznymi, rekreacyjnymi i wypoczynkowymi wraz z tworzeniem warunków dla rozwoju zatrudnienia i samozatrudnienia w ramach gospodarki turystycznej, rekreacji i wypoczynku, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.		XX	XX				X	XX		X

L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR PROJEKTOWY	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
2	Dostępność komunikacyjna i transportowa oraz rozwój komunikacji zbiorowej i transportu niskoemisyjnego	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i transportowej oraz rozwój komunikacji zbiorowej i transportu niskoemisyjnego, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja, infrastruktury drogowej i transportowej, zmiana nawierzchni dróg/ulic wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz rozwojem transportu zbiorowego, m.in. drogi, parkingi, chodniki, ścieżki rowerowe, urządzenia poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego (m.in. progi zwalniające, separatory ruchu) wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz usługami i działaniami związanymi z zarządzaniem infrastrukturą i logistyką, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.		XX					XX	X	XX	X

L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR PROJEKTOWY	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
3	Zintegrowane środowisko rozwoju przedsiębiorczości oraz rynku pracy	Poprawa infrastruktury i usług dla środowiska rozwoju przedsiębiorczości i oraz wspieranie rozwoju rynku pracy i dostępności kadr lokalnej gospodarki, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez działania inwestycyjne wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz usługi i tworzenie dokumentów strategicznych i planistycznych. m.in.: plany zagospodarowania przestrzennego, przystosowanie przestrzeni publicznych do rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i tworzenie terenów inwestycyjnych, stref aktywności i innowacyjności, rozszerzenie zakresu usług wspierających rozwój gosp. i rynek pracy, m.in. punkt obsługi inwestora/przedsiębiorcy, wsparcie doradcze dla firm, sieciowanie i klastrowanie, współpraca z instytucjami i służbami rynku pracy, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	XX	XX	X	X		X	X			XX

L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
4	Infrastruktura techniczna zapewniająca zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy	Poprawa infrastruktury technicznej dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, m.in. ochrony środowiska, bezpieczeństwa i cyfryzacji, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury (m.in.: kanalizacyjnej, wodociągowej, retencyjnej, gospodarki odpadami i niebezpiecznymi materiałami, rozwój terenów mieszkaniowych i mieszkalnictwa, budowa budynków pasywnych i energooszczędnych, termomodernizacja budynków, OZE) wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz infrastruktury i usług towarzyszących m.in, energooszczędne oświetlenie uliczne, zdalny odczyt zużycia wody, gazu, energii, systemy monitoringu przestrzeni publicznych, poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie emisyjności, infrastruktura niezbędna co cyfryzacji, doposażenie służb ratowniczych, usługi i działania informacyjne, edukacyjne oraz wspólnego zarządzania usługami publicznymi, w tym inwestycje i działania	XX	XX		X	XX		XX	XX		X

			związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie										
L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
5	Rozwój zakresu oraz jakości usług publicznych	Poprawa infrastruktury i warunków świadczenia usług publicznych, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury opiekuńczej, społecznej, socjalno-bytowej, zdrowotnej, infrastruktury edukacyjnej (w tym przyszkolnych obiektów sportowych), infrastruktury kulturalnej i oświatowej wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia (m.in komputerowego, medycznego, informatycznego), dotyczącej usług publicznych wraz z działaniami zwiększającymi zakres i jakość świadczonych usług (m.in. działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne), w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie		X	X	X	XX	XX	X			XX

L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR PROJEKTOWY	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.
6	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenach miejskich i wiejskich	Przywrócenie lub nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanym obszarom na terenie Gminy, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Modernizacja i przebudowa zdegradowanych obiektów i przestrzeni wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz wdrażaniem usług w zakresie aktywizacji społeczno-gospodarczej, umożliwiające przywrócenie lub nadanie obszarom nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz zapobieganie marginalizacji i dalszej degradacji, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.		XX	XX	X	X	XX	X	X	XX	X
L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.

7	Rozwój i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz tożsamości lokalnej i ponadlokalnej	Rozwój infrastruktury oraz warunków dla rozwoju kultury oraz tożsamości lokalnej i ponadlokalnej na terenie Gminy, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów pełniących funkcje kulturalne (m.in. świetlice i domy kultury, centra kultury, amfiteatry), obiektów zabytkowych i związanych z dziedzictwem narodowym wraz z zagospodarowaniem terenu i zakupem sprzętu i wyposażenia oraz animacja, realizacja i promocja działań dotyczących walorów kulturowych obszaru Gminy, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.		X		XX			X	XX	X	X
L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.

8	Skuteczna współpraca i zarządzanie oraz promocja Gminy	Rozwój współpracy oraz sprawności i jakości zarządzania oraz promocja Gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo-przestrzennym, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Programy i działania rozwijające współpracę, programy podnoszenia kwalifikacji i dostępności administracji samorządowej wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia oraz działania i opracowanie dokumentów promujących Gminę w wymiarze społeczno - gospodarczym, środowiskowo - przestrzennym, tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	X	XX	XX	X		XX	X	X	X	XX
L.p.	STRATEGICZNY OBSZAR	CEL	DZIAŁANIA/ZAKRES	A.I.	A.II.	A.III.	B.I.	B.II.	B.III.	C.I.	C.II.	C.III.	H.

9	Rozwój, zachowanie i ochrona bioróżnorodności oraz walorów przyrodniczych wraz z łagodzeniem zmian klimatu na terenie Gminy	Wsparcie infrastruktury oraz usług dla rozwoju, zachowania i ochrony bioróżnorodności oraz walorów przyrodniczych i łagodzenia zmian klimatu na terenie Gminy, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury i obiektów związanych z rozwojem zachowaniem i ochroną bioróżnorodności oraz walorów przyrodniczych i łagodzeniem zmian klimatu wraz z zakupem środków trwałych i obrotowych oraz działania edukacyjnymi i informacyjno - promocyjnymi na terenie Gminy, w tym niwelowanie skutków i ograniczanie zagrożeń związanych z czynnikami ryzyka m.in. COVID-19, wojna na Ukrainie.	X	X		X			X	XX	X	XX
---	--	--	---	---	---	--	---	--	--	---	----	---	----

x- podstawowa/potencjalna korelacja

xx- silna korelacja

Źródło: opracowanie własne

7 System realizacji strategii

7.1 System zarządzania i dokumenty wykonawcze

Strategia rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030 jest dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju poprzez zapisane cele strategiczne, operacyjne (kierunki działań) i spodziewane rezultaty. Dokument wskazuje również głównych partnerów oraz priorytetowe instrumenty w realizacji ww. celów.

Strategia zawiera projekty, jednak nie tworzą one zamkniętego katalogu przedsięwzięć. Dokument Strategii jest w głównej mierze wytyczną do programowania zadań służących osiągnięciu celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia pełni funkcję dokumentu nadrzędnego w stosunku do dokumentów wykonawczych i (strategii branżowych, programów wykonawczych) oraz projektów realizowanych w ich ramach, zakładane jest zachowanie zgodności i zależności pomiędzy ww. dokumentami a Strategią.

Narzędziami wdrożenia Strategii są dokumenty operacyjne- wykonawcze tj. Lokalny Program Rewitalizacji, Program Ochrony Środowiska, Gminny Program Opieki nad Zabytkami Program Gospodarki Niskoemisyjnej, Plan Gospodarki Odpadami czy Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych i inne.

Tabela 6 Powiązania między dokumentami strategicznymi Gminy Uniejów

Etap planowania i uzgodnień projektów	
DOKUMENTY PLANISTYCZNE	STRATEGIE, PROGRAMY, PLANY REALIZACYJNE
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	Strategia Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030
	DOKUMENTY WYKONAWCZE: PROGRAMY REALIZACYJNE I STRATEGIE BRANŻOWE
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Uniejów na lata 2017-2025
	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Uniejów na lata 2020-2023
	Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Uniejów na lata 2021-2025

	Statut uzdrowiska Uniejów, Operat Uzdrowskiowy Uzdrowiska Uniejów.
	Programu Współpracy Gminy Uniejów z organizacjami pozarządowymi na 2023 rok.
	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Uniejów na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2030.
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Uniejów na lata 201-2032
	Program Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Uniejów na lata 2020-2030
	Plan Gospodarki Odpadami
Etap realizacji projektów	
Wieloletnia Prognoza Finansowa	projekty

Źródło: opracowanie własne

Zadania zawarte w programach branżowych posiadają plany finansowe i harmonogramy realizacji, a ich zatwierdzeniem do realizacji są plany budżetowe Gminy. Przy zatwierdzaniu budżetów Burmistrz i Rada Gminy będą się kierować celami i kierunkami priorytetowych interwencji opisanymi w Strategii. Dobór konkretnych zadań nastąpi m.in. poprzez analizę spodziewanej efektywności projektowanych przedsięwzięć.

Zadania mogą być realizowane samodzielnie przez samorząd lub przez partnerów oraz podmioty potencjalnie zainteresowane udziałem w realizacji poszczególnych zadań niebędące w strukturach Urzędu Gminy (Miasta).

Do opisanie struktury zarządzania Strategią, przyjęto założenia do strategicznego modelu wykonawczego, bazującego na **Komitecie Sterującym – najwyższym** organie w strukturze, w skład którego wejdą: Burmistrz Miasta Uniejów, Skarbnik Miasta i Sekretarz Miasta.

Do zadań **Komitecie Sterującego** należeć będzie:

- podejmowanie kluczowych decyzji niezbędnych do osiągnięcia celów Strategii, w tym przede wszystkim decyzji finansowych i organizacyjnych dotyczących poszczególnych przedsięwzięć wynikających ze Strategii.
- podejmowanie decyzji w sprawie zmian i aktualizacji Strategii
- wybór projektów do realizacji w ramach Strategii
- przedkładanie planowanych działań do akceptacji i/lub zatwierdzenia Radzie Gminy, zgodnie z jej kompetencjami wynikającymi z odrębnych przepisów.

Za koordynację wdrażania działań związanych z realizacją Strategii, odpowiedzialny będzie Urząd Miasta Uniejów wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi.

W strukturze Urzędu zostanie powołany Zarządzeniem Burmistrza **Zespół ds. koordynacji wdrażania Strategii**, składający się z 5 osób, w tym Kierownika Zespołu wyznaczonego przez Burmistrza. Zespół będzie pełnił funkcję głównego koordynatora w procesie wdrażania zarządzania strategicznego. Zarządzanie strategiczne powinno być procedurą skoordynowaną przez jeden podmiot.

Do zadań **Zespołu ds. koordynacji Strategii** należeć będzie:

- koordynacja działań miasta w zakresie zgodności realizowanych programów operacyjnych z zapisami Strategii,
- kwalifikacja wg przyjętych kryteriów wyboru projektów pod kątem ich zgodności ze Strategią,
- rekomendowanie Komitetowi Sterującemu zmian i aktualizacji Strategii
- ocena rekomendowanie Komitetowi Sterującemu projektów do realizacji,
- monitoring wdrażania Strategii,
- współpraca z Wydziałami, jednostkami Urzędu Miasta oraz partnerami lub podmiotami zewnętrznymi odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację poszczególnych projektów,
- prowadzenie działań informacyjnych i konsultacyjnych skierowanych do interesariuszy.

Do realizacji poszczególnych projektów strategicznych i komplementarnych mogą zostać powołane, w zależności od specyfiki i potrzeb, dodatkowe **Zespoły Robocze**, składające się z pracowników Urzędu Miasta i/lub jednostek podległych oraz z podmiotów i specjalistów zewnętrznych.

Powołanie Zespołów roboczych i przekazanie im konkretnych zadań uzależnione jest od specyfiki danego przedsięwzięcia, jego złożoności, udziału partnerów zewnętrznych oraz źródeł i form finansowania.

W okresie wdrażania Strategii władze Gminy mogą występować w różnych rolach, w tym jako:

- bezpośredni samodzielny realizator działań,
- inicjator i animator działań,
- uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami,
- wspierający organizacyjnie, technicznie i finansowo działania podejmowane przez partnerów lokalnych,
- operator centrum lokalnej informacji i komunikacji w Gminie.

Wdrożenie Strategii przez władze Gminy wymaga stosowania operacyjnych narzędzi planistycznych, pozwalających na podjęcie ostatecznych decyzji, które działania i przy jakich zaangażowanych środkach własnych oraz zewnętrznych będą realizowane. Tymi narzędziami władz Miasta będą:

- wieloletnia prognoza finansowa,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- budżet Gminy,
- konkretne projekty i programy,
- aplikacje o zewnętrzne źródła dofinansowania,
- polityki szczegółowe Gminy (stanowiące zbiór spójnych zasad odnoszących się do określonej dziedziny życia/funkcjonowania Gminy), pozwalające podejmować powtarzalne decyzje według tych samych kryteriów,
- zadania wyznaczane urzędnikom Gminy i jednostkom podległym Gminie.

Zarządzanie strategiczne wymaga koordynacji działań poprzez monitoring wartości wskaźników, które określą poziom osiągnięcia celów. Na potrzeby monitoringu strategii określone zostały wskaźniki dotyczące celów strategicznych i celu horyzontalnego. Wskaźniki dotyczące poszczególnych projektów będą pozyskiwane w formie danych gromadzonych w komórkach organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację projektów na podstawie danych statystycznych, wskaźników w poszczególnych projektach, protokołów wykonawczych, dokumentacji technicznych oraz danych pozyskanych od beneficjentów projektów.

Planowanie i wdrażanie Strategii w opisany powyżej sposób daje szansę świadomego wpływania na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Pozwoli to na zarządzanie rozwojem w kolejnych latach i ponad występującymi w środowisku lokalnym naturalnymi konfliktami interesów oraz będzie ważnym czynnikiem wzmacniającym kapitał społeczny całej gminy.

7.2 Zasady zarządzania strategią

Skuteczna realizacja strategii opiera się na następujących zasadach:

- Kompleksowe (całościowe) podejście
- Posiadanie zintegrowanych celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań realizacyjnych
- Koncentracja środków na zadania o największych korzyściach społecznych
- Weryfikowanie planów i działań z punktu widzenia zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju
- Rozwijanie współpracy partnerów społecznych
- Otwarta komunikacja z mieszkańcami
- Współpraca z partnerami w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym
- Stały monitoring realizacji strategii
- Konsekwencja w realizacji zadań dla długookresowych celów strategii.

Zasady zrównoważonego rozwoju:

- Zachowanie szansy dla przyszłych pokoleń na realizację ich potrzeb
- Poszanowanie zasobów ze względu na ich ograniczoność
- Harmonizowanie ekologicznych, społecznych i ekonomicznych celów rozwoju
- Długookresowe podejście do analizowania, planowania i urzeczywistniania celów rozwoju.

7.3 Kryteria i tryb wyboru projektów do realizacji

Wdrożenie Strategii jest związane wyborem projektów, które posłużą do jej realizacji.

Projekty wskazane na etapie opracowywania Strategii i w niej zawarte, nie stanowią katalogu zamkniętego. Biorąc pod uwagę planowany okres obowiązywania dokumentu do 2030 roku, zmienność sytuacji społeczno-gospodarczej, zagrożenia pandemiczne oraz związane z wojną na Ukrainie, mogą pojawić się nowe potrzeby i projekty, które mogą zostać uwzględnione w dokumentach strategicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami.

Projekty wpisane w Strategię mają charakter zadań publicznych, a instytucją finansującą i koordynującą ich realizację jest Gmina – podmiot sektora publicznego. W procesie decyzji wyboru konkretnych projektów do bieżącej realizacji, istotne będzie wskazanie w jaki sposób projekt, realizuje cel

strategiczny bądź kierunki działań (cele operacyjne) oraz jakie są możliwości finansowania projektu i jakie są aktualne zagrożenia związane z jego realizacją.

Wymienione działania wymagać będą aktualizacji ewaluacji projektu wskazanego w strategii, zgodnie z kryteriami wskazanymi w Tabeli 12 W razie potrzeby Komitet Sterujący może wprowadzić dodatkowe kryteria oceny, pozwalające wyłonić projekty do realizacji.

Za koordynację procesu aktualizacji oceny projektów odpowiedzialny będzie **Zespół ds. wdrażania Strategii** rekomendujący projekty Komitetowi Sterującemu (przy ewentualnym udziale Zespołów roboczych). Do kompetencji Komitetu Sterującego należy wybór projektów do realizacji w ramach Strategii.

Tabela 7 Kryteria oceny projektów

Kryterium	Opis kryterium	Ocena
1. Kryterium efektywności	<p>Relacja pomiędzy wynikami (efektami) a nakładami projektowymi jest korzystna.</p> <p>Przychody z projektu zapewniają pokrycie kosztów.</p> <p>Nie ma możliwości uzyskania lepszych efektów przy mniejszych nakładach.</p> <p>Projekt będzie miał pozytywne efekty ekonomiczne w tym na wzrost miejsc pracy, ograniczanie kosztów po stronie wydatków miasta, a tym samym wpłynie pozytywnie na poprawę kondycji budżetu miejskiego.</p> <p>Projekt ma swoje potencjalne źródło finansowania w programach unijnych lub krajowych.</p>	brak/niska/średnia/wysoka (punktacja odpowiednio 0/1/2/3)
2. Kryterium istotności	<p>Projekt przedkłada się na rozwiązanie problemów wskazanych w Strategii.</p> <p>Cele projektu są zasadne z punktu widzenia priorytetów i celów Strategii.</p>	brak/niska/średnia/wysoka (punktacja odpowiednio 0/1/2/3)
3. Kryterium dostępności środków	Dostępność środków potrzebnych na realizację projektu własnych lub zewnętrznych	brak/niska/średnia/wysoka (punktacja odpowiednio 0/1/2/3)
4. Kryterium przygotowania dokumentacji	Stopień przygotowania dokumentacji umożliwiającej złożenie dokumentacji aplikacyjnej (środki zewnętrznej) realizację projektu (środki własne)	brak/niska/średnia/wysoka (punktacja odpowiednio 0/1/2/3)
5. Kryterium Komplementarności	Projekt jest ściśle powiązany działaniami zrealizowanymi lub planowanymi do realizacji z budżetu Gminy lub programów krajowych lub innych zewnętrznych źródeł finansowania.	brak/niska/średnia/wysoka (punktacja odpowiednio 0/1/2/3)

Kryterium	Opis kryterium	Ocena
	Realizacja projektu w sposób kwantyfikowalny wyzyska potencjał synergii dla każdego z projektów. Projekt stanowi ostatni element, etap kończący realizację większego zamierzenia a jego od jego przeprowadzenia zależy osiągnięcie skumulowanych efektów z wcześniej rozpoczętych procesów.	
6. Ryzyko projektu	Szacowane ryzyko realizacji projektu/pozyskania środków	Brak/niskie/średnie/wysokie (punktacja odpowiednio 0/(-1)/(-2)/(-3)* *punktacja ujemna
Razem (maksymalna liczba punktów)		15

Źródło: Opracowanie własne

Aktualizacja oceny projektów powinna być sporządzana przynajmniej raz na 12 miesięcy, po publikacji harmonogramów naboru projektów we właściwych programach oferujących beneficjentom dofinansowania UE.

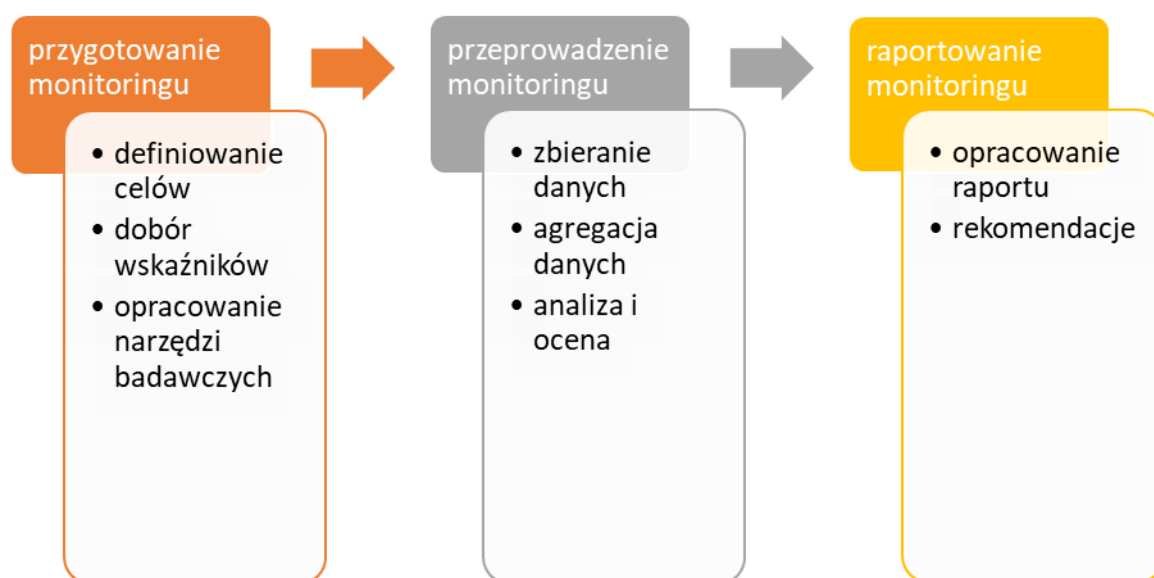
Wydział ds. wdrażania Strategii odpowiedzialny jest za aktualizację oceny projektów i rekomendacje Komitetowi Sterującemu. Wydział może zwrócić się do Komitetu Sterującego o specjalistów wewnętrznych i zewnętrznych niezbędnych do oceny projektów podlegających procesowi rekomendacji.

8 System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii

Realizacja strategii będzie podlegała stałej ocenie, mającej na celu stwierdzenie czy strategia jest realizowana i w przypadku, gdy pojawi się ryzyko nieosiągnięcia celów strategicznych lub celu głównego - wdrożenie działań zaradczych lub naprawczych. Planuje się systematyczne obserwowanie zmian jakościowych i ilościowych wskaźników określonych w Strategii. Jest to warunek konieczny przy aktywnej realizacji polityki rozwoju samorządu.

Monitoring realizacji strategii możemy podzielić na trzy poniższe etapy:

Rysunek 23 Etapy monitoringu

Źródło: opracowanie własne.

8.1 Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Monitoring procesu wdrażania Strategii to zorganizowany proces (ciągły i długoterminowy) określania aktualnej wartości przyjętych wskaźników, opisujących produkty i rezultaty dokonań zarówno w aspekcie rzeczowym, jak i finansowym. To bieżące gromadzenie i analizowanie informacji o przebiegu procesu realizacji Strategii z myślą o podjęciu działań

korygujących¹⁰. Przedmiotem monitoringu jest Strategia Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030.

i ISTOTĄ MONITORINGU jest gromadzenie, opracowanie i przekazywanie informacji przydatnych w zarządzaniu rozwojem Gminy. Monitoring strategiczny stanowi podstawę ewaluacji strategii, obejmującej ocenę długoterminową działań w zakresie zaspokojenia potrzeb wspólnoty lokalnej oraz budowania pozycji konkurencyjnej.

Wdrażanie Strategii będzie realizowane w oparciu o monitoring rzeczowy i finansowy.

i MONITORING RZECZOWY – sprawdza, w jakim stopniu rzeczywiste wartości wskaźników odbiegają od zakładanych

MONITORING FINANSOWY – weryfikuje płynność, terminowość, prawidłowy rozkład wydatkowania funduszy

Metodologia monitoringu opiera się na metodyce desk research, czyli analizie danych zastanych o charakterze obiektywnym (mieralne, zestandaryzowane). Analizie będą podlegały wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego dla realizowanych projektów oraz wskaźniki rezultatu strategicznego na potrzeby monitoringu celów strategicznych.

Narzędziem badawczym jest skonstruowana **Matryca monitoringu celów strategicznych**, dokonująca oceny stopnia osiągnięcia celów strategicznych i pozwalająca na ocenę osiągnięcia założony wskaźników.

Monitoring projektów dokonywany będzie zgodnie ze złożonymi wnioskami aplikacyjnymi i wskaźnikami przewidzianymi w dokumentacji aplikacyjnej.

Tabela 8 Matryca monitoringu celów strategicznych

Lp	Cel / Nazwa wskaźnika strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021*/2022**)	Wartość docelowa (rok 2030)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CEL HORYZONTALNY - Sprawne i skuteczne zarządzanie rozwojem Gminy (...)						

¹⁰ Zajączkowska A., Monitoring na potrzeby wdrażania projektu, 1/2018; Podręcznik monitoring i ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2017.

H. 1	Liczba spotkań Komitetu Sterującego z Wydziałem – koordynatorem wdrażania Strategii, dotyczących kierunków rozwojowych Gminy	szt.	2 (raz na półrocze)	15	protokoły ze spotkań	raz do roku
H. 2	Liczba spotkań Wydziału – koordynatora wdrażania Strategii dotyczących, kierunków rozwojowych Gminy	szt.	4 (raz na kwartał)	30	protokoły ze spotkań	raz do roku
H. 3	Liczba spotkań z partnerami społeczno-gospodarczymi	szt.	2 (raz na półrocze)	15	protokoły ze spotkań	raz do roku
A. SFERA GOSPODARCZA - Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju nowoczesnej gospodarki						
A.I Rozwój innowacyjności i kreatywności						
A.1	Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg sekcji J,M,R	szt.	65*	78	MRL, GUS	raz do roku
A.II Poprawa środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości						
A.2	Dochody budżetu z tytułu udziału w PIT	tys zł	6 093,11*	8 626,76	MRL, GUS	raz do roku

A.3	Dochody budżetu z tytułu udziału w CIT	tys zł	150,33*	228,08	MRL, GUS	raz do roku
A.4	Instytucje otoczenia biznesu na 1 tys. podmiotów	szt.	31*	37	MRL, GUS	raz do roku
A.III Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy						
A.5	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 1 tys. ludności	szt.	110*	126	MRL, GUS	raz do roku
A.6	Podmioty nowo zarejestrowane na 1 tys. ludności w wieku produkcyjnym	szt.	10*	12	MRL, GUS	raz do roku
B. SFERA SPOŁECZNA - Aktywna i otwarta społeczność z dostępem do usług publicznych						
B.I Rozwój kapitału społecznego						
B.1	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców	szt.	5*	6	MRL, GUS	raz do roku
B.II Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych						
B.2	Liczba miejsc w przedszkolach	szt.	279*	200	MRL, GUS	raz do roku
B.3	Liczba podmiotów leczniczych (przychodni)	szt.	5*	6	MRL, GUS	raz do roku
B.4	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	szt.	459,7*	505,06	MRL, GUS	raz do roku

B.III Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych						
B.5	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	4,7* (średnia dla woj. łódzkiego wynosi 4,4)	przekroczenie w stosunku do średniej województwa max o 0,2 pkt %	MRL, GUS	raz do roku
B.6	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	os.	402*	319	MRL, GUS	raz do roku
C. SFERA ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNA - Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny						
C.I Dobra jakość i dostępność infrastruktury						
C.1	Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej	km	21,8*	30,08	MRL, GUS	raz do roku
C.2	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	160,8*	168,48	MRL, GUS	
C.3	Uruchomienie czynnej sieci rozdzielczej gazowej	km	24,4*	31,7	MRL, GUS	raz do roku
C.II Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych						
C.3	Powierzchnia gruntów leśnych - lesistość	%	10,5*	11,3	MRL, GUS	raz do roku
C.4	Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca	kg	240,5*	237,6	MRL, GUS	raz do roku

C.III Zrównoważony system osadniczy						
C.5	Udział powierzchni Gminy objętej obowiązującymi planami zagospodarowania w powierzchni gminy ogółem	%	11,6*	18,6	MRL, GUS	raz do roku
C.6	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	szt.	13,6*	14,7	MRL, GUS	raz do roku

* - wartość bazowa wskaźnika z 2021r.

** - wartość bazowa wskaźnika z 2022r.

Źródło: opracowanie własne

9 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Partycypacja, jako bardzo ważny proces włączenia szerokiego grona interesariuszy w tworzenie kluczowych dla rozwoju danego obszaru dokumentów, prowadzona była na wszystkich etapach opracowania Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2022 – 2030 i kontynuowana będzie w procesie jej wdrażania oraz ewaluacji.

Narzędzia i formy partycypacji dobrano w taki sposób, aby zapewnić udział w procesie jak największej i zróżnicowanej grupy interesariuszy, uwzględniając jednocześnie ewentualne ograniczenia związane z epidemią COVID-19.

Proces partycypacji społecznej na etapie opracowania Strategii oraz proces konsultacji społecznych projektu Strategii przeprowadzono zgodnie z wymogami wynikającymi z zapisów ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz.U. z 2021 r., poz. 1327 t.j.).

Celem konsultacji było uzyskanie opinii i propozycji partnerów gospodarczych i społecznych na temat zapisów zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2022-2030.

Partycypacja z zastosowaniem szerokiego zestawu narzędzi realizowana była i będzie na wszystkich etapach tworzenia, zatwierdzania oraz realizacji Strategii terytorialnej.

Na etapie tworzenia projektu dokumentu zaangażowane zostały następujące grupy interesariuszy:

- w części dotyczącej diagnozy: organizacje pozarządowe, dyrektorzy szkół ponadpodstawowych, liderzy lokalni, przedsiębiorcy, mieszkańcy, a także przedstawiciele partnerów oraz miejskich i gminnych jednostek organizacyjnych,
- w części dotyczącej określania celów strategicznych: organizacje pozarządowe, liderzy lokalni, przedsiębiorcy, a także przedstawiciele partnerów oraz miejskich i gminnych jednostek organizacyjnych,
- w części dotyczącej określania działań i projektów: organizacje pozarządowe, liderzy lokalni, przedsiębiorcy, przedstawiciele partnerów oraz miejskich i gminnych jednostek organizacyjnych.

Na etapie przygotowywania ostatecznej wersji dokumentu zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 t.j.) w dniach od 14.04.2023 r. do 22.05.2023 r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2022 – 2030.

W oparciu o art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247 t.j.), w związku z art. 6a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 poz. 1057 t.j.) wystąpiono o opinię do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o odstąpienie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2022-2030. Zgodnie z odpowiedzią(treść do uzupełnienia po odpowiedzi/zakończeniu konsultacji).....

Konsultacje projektu Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030 przeprowadzone zostały w większości drogą elektroniczną poprzez umieszczenie informacji, dokumentów i formularzy konsultacyjnych na stronie internetowej Urzędu Miasta Uniejów -zorganizowano także spotkanie stacjonarne w(treść do uzupełnienia po zakończeniu konsultacji).....

W ramach konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Gminy Uniejów na lata 2022-2030 wpłynęło.....(treść do uzupełnienia po zakończeniu konsultacji).....

Na etapie realizacji przyjętej Strategii planowany jest ciągły proces partycypacji w procesach wdrażania i ewaluacji poprzez:

- konsultowanie rozwiązań realizacyjnych dotyczących Strategii, w formie m.in.: wywiadów focusowych, spotkań konsultacyjnych, warsztatów, debat i badań ankietowych,
- konsultowaniu zgodności wdrażania Strategii z przyjętymi założeniami, zapewnione podczas ewaluacji mid-term z wykorzystaniem m.in.: wywiadów focusowych, spotkań konsultacyjnych, warsztatów, debat i badań ankietowych,
- informowaniu interesariuszy o realizacji procesów w ramach Strategii oraz o wynikach badań ewaluacyjnych poprzez m.in.: strony internetowe Urzędu, media społecznościowe, spotkania informacyjne.

Szczegółowy opis zastosowanych i planowanych form, narzędzi, technik, częstotliwości partycypacji zawiera plan partycypacji.

Tabela 9 Plan partycypacji

Etap	Cel włączenia	Metody włączania interesariuszy	Termin partycypacji/ Częstotliwość	Poziom partycypacji
Diagnozowanie sytuacji społeczno-gospodarczej	<p>Diagnoza stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie Gminy</p> <p>Diagnoza jakości usług publicznych na terenie Gminy</p>	<p>Konsultacje projektu Diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy Uniejów na stronie internetowej Urzędu</p> <p>Spotkanie/warsztaty stacjonarne</p>	I kw. 2023 r	<p>Konsultowanie</p> <p>Informaowanie</p> <p>Informowanie</p>
Definiowanie kierunków i celów strategicznych	<p>Określenie potencjałów występujących na terenie Gminy</p> <p>Określenie deficytów nna terenie Gminy</p> <p>Określenie kierunków rozwoju Gminy</p> <p>Określenie uwarunkowań rozwoju Gminy</p>	<p>Konsultacje projektu Diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy Uniejów na stronie internetowej Urzędu</p> <p>Spotkanie/warsztaty stacjonarne</p>	I kw. 2023 r	<p>Konsultowanie</p> <p>Informaowanie</p> <p>Informowanie</p>
Definiowanie projektów startegicznych dla rozwoju Gminy	<p>Uzyskanie propozycji strategicznych obszarów projektowych i projektów dla rozwoju Gminy</p> <p>Zapewnienie udziału w ustaleniu startegicznych obszarów projektowych i projektów dla rozwoju Gminy</p>	<p>Konsultacje projektu Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030 na stronie internetowej Urzędu</p> <p>Spotkanie/warsztaty stacjonarne</p>	II kw.2023 r.	<p>Informaowanie</p> <p>Współdecydowanie</p>

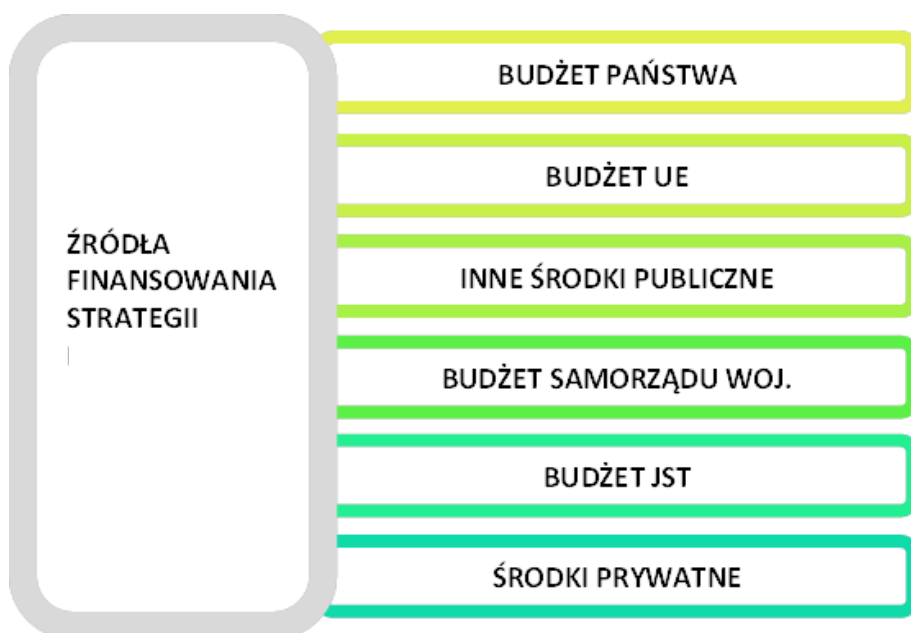
Konsultacje projektu Strategii	<p>Zebranie uwag i wniosków do kompletnego projektu strategii</p> <p>Poznanie opinii interesariuszy na temat celów strategicznych, kluczowym kierunków działań, propozycji projektów strategicznych</p> <p>Zapewnienie udziału szerokiego grona interesariuszy w opracowaniu finalnej wersji dokumentu</p>	<p>Konsultacje projektu Strategii rozwoju Gminy Uniejów na lata 2023-2030 na stronie internetowej Urzędu</p> <p>Spotkanie/warsztaty stacjonarne</p>	<p>II kw.2023 r.</p>	<p>Informaowanie Współdecydowanie</p>
Wdrażanie i ewaluacja Strategii	<p>Informowanie o przebiegu procesu i podjętych ustaleniach</p> <p>zapewnienie realizacji rzeczywistych potrzeb i oczekiwań beneficjentów</p> <p>poznanie opinii dot. rezultatów podejmowanych działań i wskazanie sposobów ewentualnej modyfikacji Strategii</p>	<p>Informacje na stronach internetowych Gminy</p> <p>Spotkania informacyjne on-line/tradycyjne</p>	<p>od I kw 2024 r. min raz w roku</p>	<p>Informowanie</p>
		<p>Badania ankietowe</p> <p>Formularz uwag on line</p> <p>Debaty i dyskusje</p>	<p>od I kw 2024 r. min raz w roku</p>	<p>Konsultowanie/ współdecydowanie</p>

Źródło: opracowanie własne

10 Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów

Gmina Uniejów w latach 2022-2030 na realizację celów i działań określonych w Strategii rozwoju, będzie mogła korzystać z szerokiego wachlarza instrumentów i narzędzi finansowania m.in. ze środków Unii Europejskiej, budżetu państwa, pozostałych środków publicznych, budżetu samorządu województwa, budżetu JST oraz środków prywatnych.

Rysunek 24 Źródła finansowania Strategii

Źródło: opracowanie własne

Finansowanie założonych celów opierać się będzie na łączeniu i wykorzystaniu środków pochodzących z różnych źródeł oraz różnych instrumentów finansowych.

Skuteczność wdrażania Strategii rozwoju Gminy powiązana będzie z możliwościami pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, z jednoczesnym uwzględnieniem możliwości zapewnienia środków przynajmniej na wkład własny w planowanych projektach. Jednocześnie Gmina ze względu na ograniczenia wynikające z możliwości zaangażowania środków własnych powinna rozważyć w niektórych przypadkach finansowanie inwestycji poprzez łączenie środków ze źródeł prywatnych ze środkami ze źródeł publicznych.

Głównymi zewnętrznymi źródłami finansowania pozostaną środki z **funduszy unijnych**, alokowane w odpowiednich programach krajowych, regionalnych oraz europejskich.

Rysunek 25 Narzędzia realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

Gmina Uniejów będzie mogła skorzystać z następujących programów:

- **Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS)** - dotychczasowy Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- **Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)** - dotychczasowy Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020;
- **Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)** - dotychczasowy Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
- **Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)** - dotychczasowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- **Program Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa 2021-2027** - obecny Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020;
- **Program Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027** – dotychczasowy Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020, bezpośrednie lub pośrednie wsparcie w ramach projektów dotyczących obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją wskazanych w KSRR 2030;
- **Program dla sektora rybackiego w ramach perspektywy 2021-2027** - obecny Program Operacyjny Ryby 2014-2020;
- **Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027** – obecny Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020

Poza programami określonymi w ramach polityki spójności, bardzo istotnym instrumentem finansowania Strategii rozwoju Gminy, będzie kontynuowany w ramach Wspólnej Polityki Rolnej **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027 (PROW)**, oraz **Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)**.

Rysunek 26 Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności

SZCZEGÓŁOWE CELE KPO

I Jakościowy, innowacyjny **rozwój gospodarki** prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający **transformację cyfrową** kraju i społeczeństwa

II **Zielona transformacja** gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności

III Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy **stanu zdrowia** obywateli oraz wyższej jakości **edukacji** i kompetencji dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki

KOMPONENTY KPO I ICH CELE

A **Odporność i konkurencyjność gospodarki**
Zapewnienie odporności gospodarki na kryzysy oraz tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy

C **Transformacja cyfrowa**
Wzmocnienie przemian cyfrowych w sektorze publicznym, społeczeństwie i gospodarce

B **Zielona energia i zmniejszenie energochłonności**
Ograniczenie negatywnego oddziaływania gospodarki na środowisko, przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i bezpiecz. energetycznego oraz ekologicznego kraju

E **Zielona, inteligentna mobilność**
Rozwój zrównoważonego, bezpiecznego i odpornego systemu transportowego, zapewniającego odpowiednią obsługę potrzeb gospodarki i społeczeństwa

D **Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia**
Sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych

Realizację celu szczegółowego III wspierać będą także interwencje w ramach Komponentu A (kadry dla nowoczesnej gospodarki, efektywne instytucje na rzecz rynku pracy) oraz Komponentu C (e-kompetencje, cyfrowa infrastruktura szkół)

CEL HORYZONTALNY: Wzmacnianie spójności społecznej i terytorialnej kraju

Źródło: „Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności” Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Z nowych instrumentów utworzonych na poziomie europejskim należy wskazać:

- **EU4Health** - program w dziedzinie zdrowia, który ma na celu poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego i gotowości państw UE na przyszłe kryzysy związane ze zdrowiem publicznym
- **REACT-EU**- instrument alokujący dodatkowe środki finansowe jeszcze w ramach perspektywy 2014-2020 (m.in w ramach programu POIR) na szybkie wsparcie przeciwdziałające skutkom pandemii COVID-19, w różnych sektorach gospodarki, w tym w bardzo nimi dotkniętej turystyce i kulturze.

Strategia rozwoju Gminy Uniejów 2022-2030 może być realizowana również w oparciu o wykorzystanie innych narzędzi międzynarodowych:

- Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+, RescEU, LIFE, Fundusz InvestEU, Łącząc Europę, Cyfrowa Europa, Interreg (Komisja Europejska),

- Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- instrumentów Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju i innych międzynarodowych instytucji finansowych.

Dodatkowo Gmina będzie mogła skorzystać z takich narzędzi jak:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych**
- **Program Rozwoju Elektromobilności**
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych (SIM)**
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)**
- **pozostałe programy finansowane z budżetu państwa**

Najważniejszymi narzędziami do wykorzystania przy wdrażaniu Strategii, będą jednak **programy krajowe i program regionalny** realizujące cele wynikające z dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego m.in.: **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, a także w przypadku wdrażania środków UE zgodne z priorytetami i zasadami określonymi w Umowie Partnerstwa 2021-2027 (UP 2021-2027) oraz w pozostałych regulacjach Komisji Europejskiej.**

Dodatkowym elementem finansowania Strategii rozwoju Gminy mogą być również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów możliwych do realizacji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Przedstawione w niniejszym rozdziale źródła finansowania, przedstawiają potencjalny katalog instrumentów możliwych do zastosowania, zarówno z poziomu krajowego jak i międzynarodowego, podlegający weryfikacji i doprecyzowaniu podczas opracowywania analiz wykonalności poszczególnych projektów oraz posiadania bardziej szczegółowych informacji na temat zasad i warunków aplikowania o środki w poszczególnych programach m.in. Szczegółowych Opisów Osi Priorytetowych, zawierających ogólne i szczegółowe kryteria wyboru projektów.

Spis załączników

Załącznik nr 1 Matryca Strategiczne obszary projektowe - Projekty – Cele

Załącznik nr 2 Lista projektów - Fiszki projektowe

Załącznik nr 3 Ewaluacja ex-ante (.....do uzupełnienia przy ostatecznej wersji dokumentu.....)

Spis rysunków

Rysunek 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat poddębicki, gmina Uniejów.....	8
Rysunek 2 Podział administracyjny gminy Uniejów i jej otoczenia	9
Rysunek 3 Mapa Gminy Uniejów	9
Rysunek 4 Odległości Uniejowa od wybranych miast.....	10
Rysunek 5 Strefy uzdrowiskowe na obszarze gminy Uniejów.....	14
Rysunek 6 Formy ochrony przyrody.....	16
Rysunek 7 Trasa Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego	18
Rysunek 8 Sieć miast w otoczeniu gminy Uniejów.....	21
Rysunek 9 Sieć osadnicza	22
Rysunek 10 Struktura zabudowy.....	24
Rysunek 11 Formy ochrony przyrody w gminie Uniejów	27
Rysunek 12 . Sieć transportowa w gminie Uniejów	28
Rysunek 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – rysunek zbiorczy	30
Rysunek 14 Obszary strategicznej interwencji – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030...	32
Rysunek 15 Obszary aktywnej integracji.....	33
Rysunek 16 Obszary zielonej gospodarki	33
Rysunek 17 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	34
Rysunek 18 Pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy	51
Rysunek 19 Wizja i cele strategiczne.....	55
Rysunek 20 Cel strategiczny sfera gospodarcza	55
Rysunek 21 Cel strategiczny sfera społeczna	59
Rysunek 22 Cel strategiczny sfera środowiskowo-przestrzenna.....	65
Rysunek 23 Etapy monitoringu	92
Rysunek 24 Źródła finansowania Strategii	102

Rysunek 25 Narzędzia realizacji Strategii	103
Rysunek 26 Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	104

Spis tabel

Tabela 1 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE UNIEJÓW	12
Tabela 2 Syntetyczna analiza SWOT	45
Tabela 3 Macierz zgodności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	70
Tabela 4 Korespondencja celów Strategii Gminy Uniejów na lata 2023-2030 ze SRWŁ 2030.....	72
Tabela 5 Matryca Obszary projektowe – Cele Strategii Gminy Uniejów na lata 2023-2030	76
Tabela 6 Powiązania między dokumentami strategicznymi Gminy Uniejów	86
Tabela 7 Kryteria oceny projektów	90
Tabela 8 Matryca monitoringu celów strategicznych	93
Tabela 9 Plan partycypacji.....	100